

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XLIII/361/10 Rady Miejskiej w Nowogardzie

z dnia 29 września 2010 r

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA NOWOGARD NA LATA 2010-2015

Nowogard, sierpień 2010

Program przyjęty i opracowany w ramach Zespołu ds. rewitalizacji.

Zespół powołany Zarządzeniem Nr 306/2010 Burmistrza Nowogardu z dnia 12.lipca 2010 r.

w składzie:

1. Jerzy Kaczmarek – Zastępca Burmistrza Nowogardu
2. Agnieszka Biegańska – Sawicka – Sekretarz Gminy
3. Marcin Marchewka – Skarbnik Gminy
4. Adam Czernikiewicz – kierownik Wydziału IiR
5. Tadeusz Fiejdasz - kierownik Wydziału GKMiOŚ
6. Zdzisław Bogdański – kierownik Wydziału GNiR
7. Elżbieta Szpilowska – kierownik Wydziału ABPP
8. Marlena Marchewka – kierownik Wydziału EZKiS
9. Urszula Berezowska – kierownik Wydziału RLIF
10. Teresa Skibska – kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogardzie
11. Wiesław Kaliszewski – kierownik Zarządu Budynków Komunalnych w Nowogardzie

Spis Treści

1	WPROWADZENIE.....	5
1.1	OBSZAR REWITALIZACJI.....	5
1.2	DEFINICJE ZWIĄZANE Z PROGRAMEM REWITALIZACJI	8
1.3	OBSERWOWANE PROBLEMY OBSZARU KRYZYSOWEGO – PODSUMOWANIE I WNIOSKI	9
1.4	CELE LPR.....	10
1.5	ZADANIA W RAMACH LPR I ICH FINANSOWANIE	11
2	CHARAKTERYSTYKA OBECNEJ SYTUACJI W MIEŚCIE.....	12
2.1	POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE NOWOGARDU	12
2.2	ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	13
2.2.1	KONTEKST HISTORYCZNY	14
2.2.2	GRANICE STREF OCHRONY KONSERWATORSKIEJ.....	15
2.3	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA, PRZESTRZEŃ, ŚRODOWISKO.....	17
2.3.1	INFRASTRUKTURA ODPROWADZANIA I OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW	17
2.3.2	ZAOPATRZENIE W WODĘ	18
2.3.3	ODPADY KOMUNALNE.....	20
2.3.4	ZAOPATRZENIE W CIEPŁO	20
2.3.5	ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII.....	21
2.3.6	GAZYFIKACJA.....	21
2.3.7	TELEKOMUNIKACJA.....	21
2.3.8	TRANSPORT I KOMUNIKACJA	22
2.4	OCHRONA ŚRODOWISKA	23
2.4.1	ZANIECZYSZCZENIE ATMOSFERY	23
2.4.2	ZAGROŻENIA HAŁASEM:.....	24
2.5	WŁASNOŚĆ GRUNTÓW, BUDYNKÓW I MIESZKAŃ.....	24
2.5.1	GRUNTY	25
2.5.2	BUDYNKI I BUDOWLE.....	26
2.5.3	MIESZKANIA	27
2.6	ANALIZA WSKAŹNIKOWA SFERY INFRASTRUKTURALNEJ.....	30
2.6.1	WSKAŹNIKI WYKORZYSTANIA INFRASTRUKTURY.....	30
2.6.2	ODNIESIENIE DO STANU EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ BUDYNKÓW.....	31
2.6.3	WNIOSKI DLA OBSZARU KRYZYSOWEGO.....	33
3	GOSPODARKA.....	33
3.1	RYS OGÓLNY	33
3.1.1	STRUKTURA GOSPODARKI I ZATRUDNIENIE	34
3.1.2	NAJWIĘKSI PRACODAWCY	36
3.1.3	TURYSTYKA JAKO ELEMENT SFERY GOSPODARKI	37
3.1.4	BAZA HOTELOWA	38
3.2	IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW STREFY GOSPODARKI	39
4	SFERA SPOŁECZNA	40
4.1	STRUKTURA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA	40
4.1.1	BEZROBOCIE I RYNEK PRACY.....	43
4.1.2	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	44
4.1.3	OŚWIATA I WYCHOWANIE	45
4.1.4	OCHRONA ZDROWIA	47
4.1.5	KULTURA	49
4.1.6	SPORT I REKREACJA.....	50
4.2	OKREŚLENIE GRUP SPOŁECZNYCH WYMAGAJĄCYCH WSPARCIA W RAMACH PROGRAMU	51
4.3	ZRÓŻNICOWANIE DOCHODÓW GOSPODARSTW DOMOWYCH	53
4.4	POLITYKA SPOŁECZNA ZWIĄZANA Z PRZECIWDZIAŁANIEM PATOLOGIOM SPOŁECZNYM	53
4.5	POTRZEBY IMIGRANTÓW, MNIEMOŚCI NARODOWYCH I ETNICZNYCH ORAZ UCHODźCÓW	57
4.6	STRUKTURA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH.....	58
4.7	IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW STREFY SPOŁECZNEJ.....	60
1.	ANALIZA SWOT	61
5	NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW.....	69
5.1	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO	69
5.2	REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO	71
5.3	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY NOWOGARD.....	72

5.4	STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NOWOGARD	75
5.5	WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY GMINY NOWOGARD	77
6	ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI	77
6.1	RAMY CZASOWE.....	78
6.2	METODOLOGIA PRZYJĘTA DO OPRACOWANIA	78
6.3	WYZNACZENIE OBSZARÓW KRYZYSOWYCH.....	78
6.4	CELE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	87
6.5	PROBLEMY – CELE GŁÓWNE, SYNTEZA	89
6.6	PROJEKT ZINTEGROWANY (PZ)	90
6.6.1	PLANOWANE DZIAŁANIA PRZESTRZENNE (TECHNICZNO-MATERIALNE):.....	90
6.6.2	PLANOWANE DZIAŁANIA Z ZAKRESU SFERY PRZESTRZENNO-TECHNICZNEJ MOŻLIWE DO FINANSOWANIA W RAMACH JESSICA	101
6.6.3	PLANOWANE DZIAŁANIA W SFERZE SPOŁECZNEJ.....	111
6.6.4	PLANOWANE DZIAŁANIA W SFERZE GOSPODARCZEJ.....	118
7	PLAN FINANSOWY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	122
7.1	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA ZADAŃ GMINY OKREŚLONYCH W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI	122
7.2	DOCHODY WŁASNE GMINY	124
7.3	FINANSOWANIE OBCE ZADAŃ	124
7.4	CHARAKTERYSTYKA POSZCZEGÓLNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH, JAKIE MOGĄ SŁUżyć REALIZACJI PROGRAMU	125
7.4.1	KREDYTY I POŻYCZKI.....	125
7.4.2	DOTACJE.....	125
7.4.3	POMOC BEZZWROTNA UNII EUROPEJSKIEJ	126
7.5	KRAJOWE INSTRUMENTY FINANSOWANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	128
7.5.1	OBLIGACJE KOMUNALNE	128
7.5.2	PROGRAMY PARTNERSTWA PUBLICZNO PRYWATNEGO (PPP, PIF, PPI)	129
7.6	FUNDUSZE ROZWOJU OBSZARÓW MIEJSKICH – INICJATYWA JESSICA	130
7.7	FINANSOWANIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	130
7.7.1	INSTRUMENTY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PREFEROWANE DLA POTRZEB LPR ORAZ OCENA MOŻLIWOŚCI FINANSOWYCH GMINY.....	131
7.8	FINANSOWANIE LPR OPIS FINANSOWANIA ZADAŃ I PRZYJĘTYCH ZAŁOŻEŃ DLA POSZCZEGÓLNYCH GRUP PROGRAMU	132
7.8.1	FINANSOWANIE ZADAŃ W LATACH 2007-2013	132
8	SYSTEM WDRAŻANIA	133
8.1	SYSTEM MONITOROWANIA PROGRAMU REWITALIZACJI, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	133
8.1.1	OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ	133
8.1.2	WDRAŻANIE.....	134
8.1.3	UCZESTNICY.....	135
8.1.4	HARMONOGRAM WDRAŻANIA	136
8.1.5	MEDIA, ŚRODKI TECHNICZNE.....	136
8.2	KONSULTACJE SPOŁECZNE.....	136
8.2.1	OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA NOWOGARD NA LATA 2010-2015	139
	SPIS TABEL	141
	ZAŁĄCZNIK NR 1: TABLICA WSKAŹNIKÓW	142
	ZAŁĄCZNIK NR 2: MATRYCE LOGICZNE PROJEKTÓW DLA DZIAŁAŃ WSPÓLFINANSOWANYCH W RAMACH RPO WZ (DZIAŁANIE 5.5.1)	145
	ZAŁĄCZNIK NR 3: MAPA OBSZARU REWITALIZACJI	155
	ZAŁĄCZNIK 4: OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – OPINIA REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W SZCZECINIE	156

1 Wprowadzenie

Rewitalizacja to proces naprawczy określony dla wyłonionego przez samorząd obszaru miasta, gdzie sytuacja społeczno-gospodarcza jest gorsza od średniej w skali miasta (tzw. obszar zdegradowany). Rewitalizacja jest skoordynowanym, kompleksowym i wieloletnim procesem przemian przestrzennych, technicznych, społecznych i ekonomicznych prowadzonym na obszarze zdegradowanym.

Rewitalizacja ma na celu między innymi podniesienie standardu życia osób najuboższych, przeciwdziałanie degradacji osób i grup zagrożonych marginalizacją lub wykluczeniem poprzez włączenie osób i grup bezrobotnych w rynek pracy, poprawę oferty mieszkaniowej dla ludzi

o różnym stopniu zamożności, likwidację barier architektonicznych.

Zadania rewitalizacji to nie tylko remonty, lecz także zadania rozwiązujące problemy społeczne i gospodarcze, w myśl idei zrównoważonego rozwoju. Celem władz miasta są działania, które mają na celu poprawę warunków bytu mieszkańców miasta Nowogard.

Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji stanowi dokument zawierający diagnozę problemów, jak i proponowanych rozwiązań poprawy sytuacji na obszarze zdegradowanym wyznaczonym na terenie Miasta Nowogard.

1.1 Obszar rewitalizacji

Wymagane było wyznaczenie obszaru rewitalizacji zgodnie z Wytocznymi Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego. Wyznaczono obszar kryzysowy, w którym powinny koncentrować się działania w zakresie rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji obejmuje wybrane obszary Miasta w granicach zaznaczonych na mapach. Zgodnie z celami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego zadania możliwe do wsparcia w ramach priorytetu rewitalizacja będą realizowane na zaproponowanych obszarach miasta.

Celem wyznaczenia obszaru kryzysowego przeprowadzono analizę wskaźnikową z wykorzystaniem danych liczbowych pozyskanych od Beneficjenta (lub innych podmiotów publicznych, dostępnych statystyk i dokumentów).

Podkreślić należy jednorodność funkcjonalną Miasta i pozornie równomierny rozkład aspektów społecznych gospodarczych prowadzonej oceny, należało więc skorzystać z danych liczbowych i obiektywnych metod statystycznych celem wytypowania obszarów o sytuacji gorszej, niż średnia dla miasta. Obszary wyznaczone w wyniku analizy wskaźnikowej jako cechujące się gorszą sytuacją niż średnia na terenie miasta

Tabela Nr 1.: Wykaz obszarów zdegradowanych

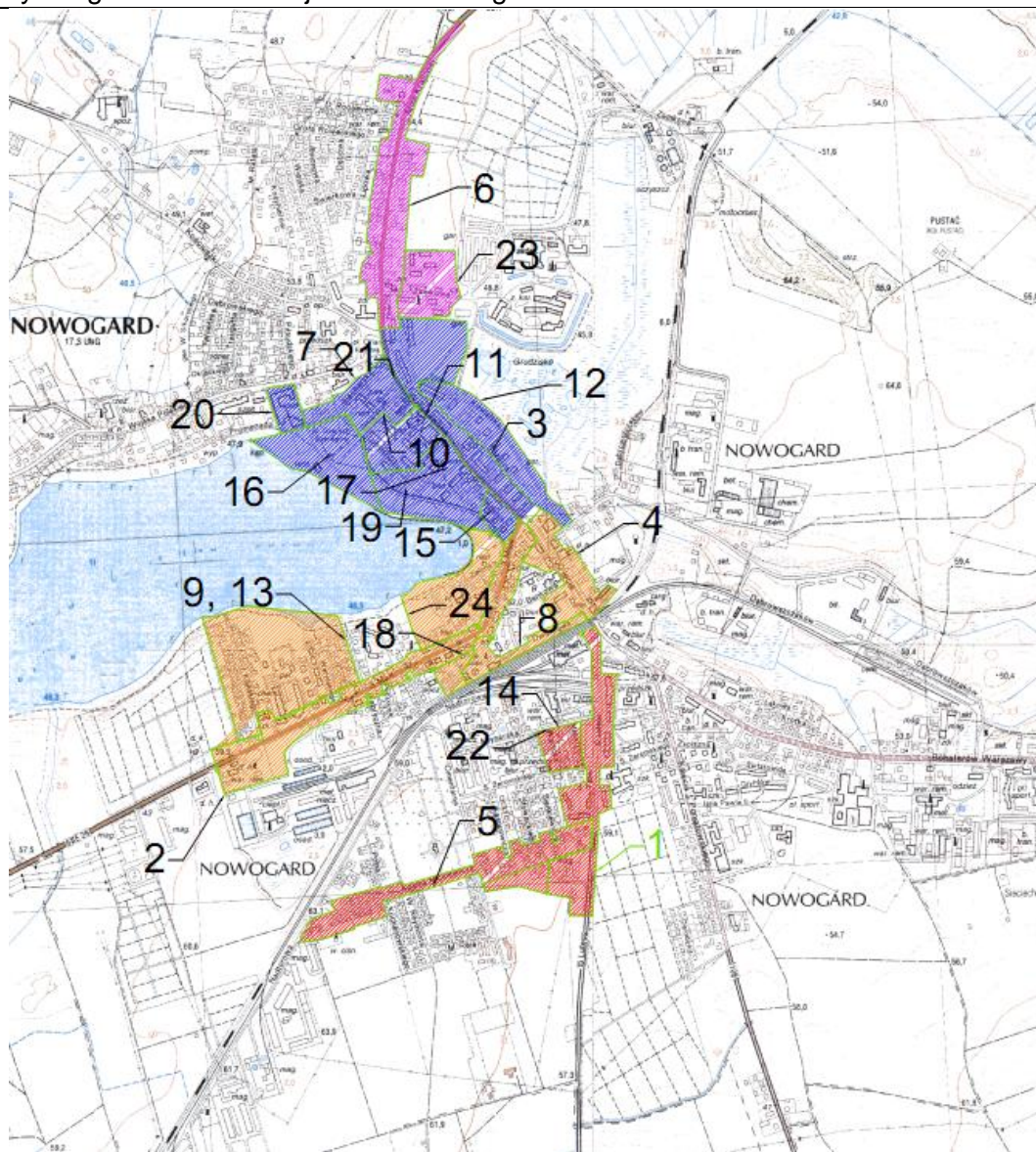
Lp	Nr obszaru	Nazwa obszaru	Mieszkańcy obszaru	Lp	Nr obszaru	Nazwa obszaru	Mieszkańcy obszaru
1	1	15 Lutego	806	13	41	Ludwika Waryńskiego	332
2	2	3 Maja	736	14	45	Magazynowa	41
3	3	5 Marca	243	15	50	Osiedlowa	143
4	4	700-lecia	535	16	51	Plac Szarych Szeregów	21
5	6	Adama Mickiewicza	205	17	52	pl. Wolności	184
6	7	Armii Krajowej	578	18	58	Stanisława Rzeszowskiego	1
7	11	Błacharska	44	19	59	Stefana Czarnieckiego	117
8	18	Dworcowa	26	20	62	Szkolna	4
9	26	Jana Kilińskiego	178	21	67	Warszawska	720
10	32	Kard. Wyszyńskiego, Luboszan	451	22	68	Wartcka	64
11	35	Kościelna	4	23	74	Zamkowa	792
12	36	Kowalska	247	24	75	Zielona	273

Jako poszczególne obszary analityczne przyjęto generalnie poszczególne ulice miasta

Rysunek Nr 1. Wyznaczony obszar rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

Celem Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowogard jest przywrócenie pozycji miasta w regionie, podniesienie jakości życia mieszkańców, podniesienie konkurencyjności miasta, zwiększenie potencjału turystycznego. Zadanie priorytetowe jakie sobie wyznaczył samorząd w przedmiotowym dokumencie to wyprowadzenie z impasu

obszaru określonego Planem i interwencji poprzez usunięcie przyczyn, które spowodowały jego degradację.

Zidentyfikowanie działań określonych w Programie nastąpiło w wyniku badań, analiz i porównań zmierzających do określenia diagnozy stanu istniejącego na terenie miasta, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru rewitalizowanego.

1.2 Definicje związane z programem rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji - oznacza opracowany, przyjęty i koordynowany przez samorząd lokalny wieloletni program działań w sferze przestrzeni, urządzeń technicznych, społeczeństwa i gospodarki, zmierzający do wyprowadzenia danego obszaru z sytuacji kryzysowej oraz stworzenia warunków do jego dalszego rozwoju. Lokalny

Obszar zdegradowany - obszar spełniający kryteria dla przynajmniej jednego ze zdefiniowanych obszarów tj. obszaru kryzysowego, obszaru wsparcia mieszkalnictwa, obszaru poprzemysłowego, powojkowego oraz popegeerowskiego.

Obszar kryzysowy - obszar wyznaczony na podstawie analizy sytuacji społecznej, gospodarczej i infrastrukturalnej, na którym stwierdzono nasilenie zjawisk negatywnych wyższe niż średnia gminy/miejscowości. Wyznaczenie średniej dla gminy/miejscowości powinno nastąpić zgodnie z metodologią przeprowadzenia analizy sytuacji społeczno - gospodarczej (rozdział 6.2 Wytucznych).

Obszar wsparcia mieszkalnictwa - obszar spełniający kryteria określone w Wytucznych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa.

Obszar poprzemysłowy - obszar, na którym odbywała się produkcja przemysłowa lub działalność usługowa związana z przemysłem, nieużytkowany lub nie w pełni wykorzystany, pierwotnie przeznaczony pod działalność gospodarczą. Obszar poprzemysłowy to obszar, na którym występuje zagrożenie środowiska, czyli wszystkie czynniki wpływające ujemnie na środowisko: zanieczyszczenie lub skażenie gleby lub ziemi, stopień ryzyka środowiskowego lub zdrowotnego - będące następstwem działań przemysłowych lub stan infrastruktury technicznej i budynków poprzemysłowych wykazuje duży stopień degradacji, występują zagrożenia zawaleniem, zagrożenia ekologiczne.

1.3 Obserwowane problemy obszaru kryzysowego – podsumowanie i wnioski

Wnioski dla wyznaczonego obszaru kryzysowego: sfera przestrzeni

1. Stosunkowo dobre wyposażenie miasta w podstawową infrastrukturę, z brakami na obszarze rewitalizowanym
2. Braki w wyznaczonym obszarze rewitalizowanym:
  - a. Niedostateczne remonty infrastruktury technicznej (media, drogi),
  - b. Niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni otwartych między budynkami wspólnot, szczególnie w obszarach „blokowskich”,
  - c. Braki w układzie komunikacyjnym, zarówno w ruchu drogowym, jak i ciągach pieszych,
  - d. Liczne tereny otwarte, skutkujące zjawiskami negatywnymi na obszarze rewitalizowanym
3. Obserwowane ograniczenia w rozwoju mieszkańców w wyniku niedostatków infrastruktury technicznej i zagospodarowaniu przestrzeni
4. Niedostateczne zapewnienie bezpieczeństwa w wyniku ww. czynników
5. Brak infrastruktury umożliwiającej realizację działań w sferze społecznej i gospodarczej, w powiązaniu z aktywnością w zakresie sportu, turystyki, rekreacji
6. Podstawowym problemem w sferze infrastruktury środowiska jest występowanie kanalizacji ogólnospławnej na terenie zdegradowanym. Winien

nastąpić rozdział istniejącej sieci ogólnospławnej na sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej.

7. Niedostatki w infrastrukturze drogowej i komunikacyjnej.
8. Dalece niewystarczające parametry termiczne budynków

Wnioski dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji – sfera gospodarcza

1. Nierównomierny rozkład aktywności gospodarczej mieszkańców na terenie miasta, z występowaniem stref o niskiej aktywności, w szczególności w przestrzeni planowanej do rewitalizacji.
2. Ograniczenia możliwości tworzenia nowych podmiotów gospodarczych oraz rozwoju istniejących:
  - a. Brak optymalnych narzędzi wsparcia przez miasto inicjatyw przyczyniających się do wspierania projektów gospodarczych mieszkańców
  - b. Brak dostatecznych warunków administracyjnych i lokalowych
  - c. Niedostateczne wykorzystanie na cele gospodarcze (i społeczne) budynków, szczególnie w ramach obszarów tzw. „blokowskich”, brak wystarczającej ilości miejsc parkingowych jest tutaj również przeszkodą w prowadzonej działalności i

- utrudnieniem dostępu do usług.
3. Obserwowane ograniczenia w rozwoju działalności gospodarczej w sektorze turystyki i rekreacji jako skutek niedostatków infrastruktury, szczególnie turystycznej i rekreacyjnej,
  4. Brak nowoczesnych powierzchni biurowych
  5. Ograniczenia dostępności administracji i usług – powiat, urząd pracy, biura i usługi skoncentrowane w centrum (biurowiec) bez możliwości poprawy standardu i warunków
  6. Utrudniony dostęp do usług administracji publicznej, usług finansowych i innych, w szczególności dla osób niepełnosprawnych.
  7. Niedostateczne wsparcie instrumentami finansowymi i promocyjnymi lokalnych podmiotów i inicjatyw społeczno-gospodarczych.
  8. Niewykorzystanie potencjału wynikającego z możliwości rozwoju usług opartych na sporcie, turystyce i rekreacji
- Wnioski dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji – sfera społeczna**
1. Nierównomierny rozkład problemów na mapie społecznej koncentrujący problemy w obszarze kryzysowym.
  2. Ograniczenia możliwości rozwoju społecznego w wyniku niedostatków odpowiedniej infrastruktury:
    - a. Brak optymalnych narzędzi wsparcia inicjatyw społecznych przyczyniających się do wspierania projektów społecznych mieszkańców
    - b. Brak dostatecznych warunków administracyjnych i lokalowych dla realizacji zadań w sferze społecznej
    - c. Niedostateczne wykorzystanie na cele społeczne istniejących budynków,
  3. Brak nowoczesnych programów przeciwdziałania patologiom opartych np. na sporcie
  4. Istniejąca przestrzeń sprzyja powstawaniu patologii
  5. Brak monitoringu miasta sprzyja rozwojowi zjawisk negatywnych, przy jednoczesnej ich koncentracji w obszarze rewitalizowanym
  6. Niedostateczne wsparcie działań społeczno-gospodarczych adresowanych do osób niepełnosprawnych.
  7. Niewykorzystanie potencjału wynikającego z możliwości rozwoju oferty społecznej opartej na sporcie, turystyce i rekreacji

1.4 Cele LPR

Głównym celem Lokalnego Programu Rewitalizacji ożywienie społeczno-gospodarcze poprzez tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności miasta oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej w taki sposób aby sprzyjać długofalowemu rozwojowi

gospodarczemu Nowogardu, jego spójności ekonomicznej, społecznej i przestrzennej poprzez proponowany, kompleksowy proces rewitalizacji.

Wyznaczone obszary kryzysowe wymagające działań rewitalizacji to te

o szczególnych trudnościach które spełniają kryteria określone w obowiązujących Wytycznych.

Rewitalizacja ma na celu interwencję w następujących płaszczyznach:

- **rozwój gospodarczy** – ożywienie gospodarcze, zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczej generujących nowe miejsca pracy,
- **rozwój społeczny** - zapobieganie patologiom społecznym (przestępczości, marginalizacji, wykluczeniom), prewencja społeczna
- **podniesienie atrakcyjności przestrzeni** – rozwój infrastruktury, poprawa w przestrzeniach otwartych, zachowanie i promowanie dziedzictwa kulturowego oraz poprawa stanu środowiska naturalnego.

Program Rewitalizacji jest niezbędnym dokumentem do ubiegania się o środki

z Funduszy UE w tym z ze środków np:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- Inicjatywy Jessica - dla rozwoju obszarów miejskich.

Założonymi efektami końcowym wdrożenia Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie:

- pobudzenie gospodarcze miasta Nowogard,
- zwiększenie potencjału turystycznego,
- uzyskanie poprawy w sferze rozwiązania problemów społecznych
- poprawa bezpieczeństwa ludności,
- zminimalizowanie patologii społecznych,
- podniesienie atrakcyjności inwestycyjnych miasta,

czyli rewitalizacja zidentyfikowanych obszarów zdegradowanych.

1.5 Zadania w ramach LPR i ich finansowanie

Zadania zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji określono tak, aby uwzględniały warunki lokalne i istniejącą infrastrukturę oraz tworzyły podłoże dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, rozwoju turystyki i działalności kulturalnej i edukacyjnej.

Zadania zaproponowane do realizacji celem rewitalizacji obszaru kryzysowego mają charakter Projektu Zintegrowanego, wskazanego jako zestawienie możliwych do sfinansowania Podprojektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007 - 2013, gdzie zostały przeznaczone

środki na wpieranie procesów rewitalizacyjnych. Zgodnie z Uszczegółowieniem RPO WZ pomoc będzie udzielana w ramach dwóch osi priorytetowych: Oś 5. Turystyka, kultura i rewitalizacja

Działanie 5.5 Rewitalizacja:

- Poddziałanie 5.5.1 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych,
- Poddziałanie 5.5.2 Inicjatywa JESSICA. Oś 6. Rozwój Funkcji Metropolitalnych

Wsparcie będzie udzielane w systemie dotacyjnym oraz za pomocą instrumentów inżynierii finansowej w

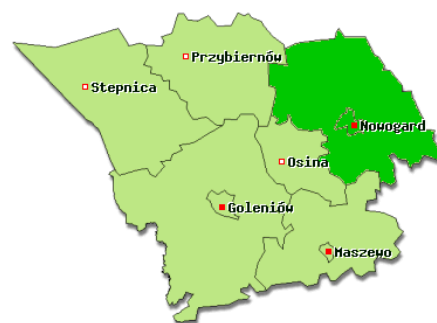
ramach Inicjatywy JESSICA.

2 CHARAKTERYSTYKA OBECNEJ SYTUACJI W MIEŚCIE

2.1 Położenie geograficzne Nowogardu

Gmina Nowogard położona jest na terenie województwa zachodniopomorskiego i powiatu goleniowskiego. Miasto położone jest około 60 km na północny-wschód od Szczecina i 55 km na południe od wybrzeża Bałtyku. Miasto zlokalizowane jest przy istotnym szlaku komunikacyjnym Szczecin - Koszalin - Gdańsk (droga krajowa nr 6). Nowogard znajduje się w odległości ok. 20 km od portu lotniczego w Goleniowie. Bliskość portu lotniczego zapewnia dogodne połączenia lotnicze z największymi miastami kraju oraz niektórymi miastami Europy a czarterami także ze światem. Dodatkowo należy wspomnieć o dostępności połączeń z państwami skandynawskimi za pośrednictwem bazy promowej w Świnoujściu położonej ok. 70 km od miasta. Gmina zajmuje powierzchnię ok. 338,66 km² (3,4% ogólnej powierzchni województwa), w tym samo miasto Nowogard obejmuje powierzchnię 12,46 km² (3,7% ogólnej pow. Gminy). Nowogard sąsiaduje z Gminami Golczewo, Przybiernów, Osina, Maszewo, Dobra Nowogardzka, Radowo Małe, Resko oraz Płoty.

Rysunek Nr 1. Gmina Nowogard i miasto Nowogard na tle Powiatu Goleniowskiego

W opracowaniu wykorzystano mapy cyfrowe IMAGIS (R)

Miasto Nowogard położone jest na wys. 47 m n.p.m. w południowo-wschodniej części Gminy, nad Jeziorem Nowogardzkim (dł. 2680m, szer. 620m, powierzchnia 112ha), w wododziele rzek: Rega, Sapólna, Dobrzyca. Gmina leży w obrębie jednego poziomu wysokościowego (w granicach 26,6-76,6 m n.p.m.) i łagodnie wznosi się od północy ku południowi. Niżej położony jest obszar północno-zachodni Gminy (26,6-30,4 m n.p.m), najwyższej natomiast (56,0-77,6 m n.p.m) położona jest południowa część Gminy. Teren Gminy jest w większości równinny, lekko pofałdowany, miejscami pokryty niewielkimi pagórkami. Największym kompleksem leśnym jest część Puszczy Goleniowskiej, położonej w zachodniej części Gminy w rejonie miejscowości Łęgno-Błotno-Ogorzele-Czermnica-Trzechel. Obecny kształt miasta Nowogard jest uwarunkowany historycznie ale przede wszystkim cechami terenowo-środowiskowymi wynikającymi z położenia nad jeziorem). Historyczne centrum miasta w znacznej mierze uzupełnione nową

zabudową skupia się wokół centralnego planu, z ratuszem, kościołem zabytkowym, centrum usługowym i domem kultury.

Plac Wolności (centralny plac miasta) powiązany jest ściśle z terenami zielonymi nad jeziorem Nowogardzkim, w którym zachowały się (ze znacznymi uzupełnieniami) fragmenty starych murów miejskich. W rejonie starego miasta występują (poza kościołem i zabytkowymi murami obronnymi) nieliczne już niestety obiekty o wartości zabytkowej, w tym wpisany do rejestru

2.2 Zagospodarowanie przestrzenne

Struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta Nowogard została ukształtowana historycznie i uwarunkowana w znacznym stopniu bezpośrednim położeniem miasta na brzegu jeziora Nowogardzkiego. W pierwszej połowie XIV w. rozpoczęto w Nowogardzie budowę murów obronnych wokół miasta, które po ufortyfikowaniu przyjęło kształt spłaszczonego koła. Fragmenty tych murów pozostały do dziś. Miasto zostało znacząco zniszczone podczas działań wojennych II Wojny Światowej. Zachowały się tylko nieliczne zabytki. Zabudowano m.in. całkowicie zniszczone centrum miasta. Po wojnie w mieście rozwinęła się przede wszystkim funkcja mieszkaniowa. Zabudowa kształtowała się wzdłuż podstawowych ciągów komunikacyjnych miasta czyli ulic: 3 Maja, Armii Krajowej, 700 lecia, Warszawskiej.

W południowej części miasta został wybudowany dworzec kolejowy. Wokół dworca powstały tereny przemysłowe i budownictwo mieszkaniowe. Budownictwo mieszkaniowe (do dziś niektóre przetrwały i posiadają wartość historyczną) zlokalizowane jest przy ulicy 3 Maja i w rejonie między ulicą Dworcową a śródmieściem. Obiekty nowe i najnowsze powstały na południe

zabytków dom ryglowy.

Miasto posiada pełne wyposażenie w infrastrukturę techniczną, w oparciu o oczyszczalnię ścieków, centralne ujęcie wody, wraz ze strefami bezpośredniej ochrony ujęć, stację redukcyjną gazy, dwie rozdzielnie energii elektrycznej (punkty zasilania), posiada też elektrownie wiatrową, oraz wieże telefonii komórkowej.

W rejonie miasta i jego najbliższej okolicy występują złoża kruszyw i gliny oraz kredy jeziornej (w obszarze chronionym).

od linii kolejowej Np. szkoły, nowy kościół. Swoją lokalizację mają tu również: cmentarz z zabytkową kaplicą, targowisko miejskie, stary spichlerz oraz były dwór przy ul. Bohaterów Warszawy.

W północno-zachodniej części miasta rozwój zabudowy następował głównie wzdłuż ulic Wojska Polskiego i Kościuszki. Przeważa tu funkcja budownictwa mieszkaniowego, jednorodzinnego. Występują tutaj również obiekty usług ogólnomiejskich, w tym wiele budynków o wartościach architektoniczno-historycznych, jak liceum, dom pomocy społecznej przy ul. Kościuszki i w kompleksie leśnym przy ulicy Wojska Polskiego. Obszar ten bezpośrednio sąsiaduje z rewitalizowanym obszarem, część obiektów znajduje się na rewitalizowanym obszarze. Występują tu kompleks szpitala i pogotowia ratunkowego, kompleks centralnego ujęcia wody, nowy kompleks sportowy i inne obiekty usługowe nap. prywatny ośrodek kempingowy nad jeziorem. W tym rejonie zlokalizowane są również zespoły przyrodniczo-krajobrazowe „Sarni Las” (utworzony w 1994r) i „Szuwary Nowogardzkie”(utworzone w 2000r.) oraz dwa historyczne cmentarze: ewangelicki i żydowski. Znaczący rozwój wystąpił w kierunku północnej

części miasta (Otręby), gdzie zrealizowany został duży zespół mieszkaniowy z usługami – aktualnie w budowie znajduje się kościół .

Plan zagospodarowania przestrzennego miasta, wprowadzane do niego i planowane zmiany traktują kierunek południowo-zachodni jako główny (poza rejonem Wojcieszyna) kierunek przyszłego rozwoju miasta. Możliwości rozwoju północno- zachodniej części miasta są ograniczone – niewielkie rezerwy występują na północ od ul. Kościuszki.

Obszar centrum obejmuje tereny ulic wyznaczających „oś” miasta (Armii Krajowej, Wojska Polskiego). Ścisłe Centrum obejmuje przede wszystkim Plac Wolności, przy którym znajdują się budynki Urzędu Gminy, centrum handlowego, „biurowiec”, a także budynki mieszkalne wielorodzinne („bloki”). W ścisłym centrum zlokalizowano dom kultury i bibliotekę.

Obecność budynków wielorodzinnych centrum w obecnym stanie zagospodarowania wymaga działań rewitalizacyjnych. Zagospodarowanie terenów „blokowskich” jest istotne ze względu na ich liczebność w mieście.

Historyczne centrum miasta po wojnie prawie całkowicie zniszczone, zostało uzupełnione współczesną zabudową o różnym, często przypadkowym charakterze co wprowadziło chaos w obecnej przestrzeni miasta. Znakiem rozpoznawczym miasta jest zabytkowy gotycki Kościół Mariacki z XIV w, w którym znajduje się bogato wyposażony ołtarz z początku XVII w. i jest to jeden z najpiękniejszych tego typu obiektów na Pomorzu Zachodnim. W otoczeniu kościoła znajdują się obszary wymagające pilnych działań, także należy podkreślić występowanie

2.2.1 Kontekst historyczny

Nowogard wbrew swojej nazwie, którą

wspomnianego nieatrakcyjnego budownictwa wielorodzinnego w bezpośrednim sąsiedztwie kościoła.

Plac centralny przylega do najbardziej atrakcyjnych terenów miasta czyli terenów położonych nad jeziorem Nowogardzkim. Są to tereny, rekreacji o charakterze wypoczynkowym. Jest to jedno z miejsc, w którym mieszkańcy Nowogardu spędzają sobotnio-niedzielne popołudnia. W tym rejonie znajdują się również fragmenty starych murów miejskich. Jak już wcześniej wspomniano w rejonie starego miasta pozostało niewiele obiektów o wartości historycznej: dom ryglowy przy ulicy Luboszan, budynek byłego sądu i budynek straży pożarnej.

Na terenie Miasta, w sąsiedztwie centrum znajduje się zaniedbany obiekt wpisany do rejestru zabytków -zamek Ebersteinów, w którym obecnie znajduje się zakład karny. Budynek położony jest na wzniesieniu, otoczony fosą sąsiadujący z już nieistniejącym jeziorem (obecnie teren podmokły i użytek ekologiczny tzw. „Szuwary Nowogardzkie”). Miasto rozwija się w kierunku południowym oraz północno-zachodnim wzdłuż ulic Wojska Polskiego i Kościuszki. Tereny te zabudowane są w większości budownictwem mieszkalnym wielorodzinnym.

Wzdłuż pierzei ulicy Warszawskiej, która stanowi ciąg komunikacyjny przelotowy drogi krajowej Nr 6, znajdują się budynki mieszkalne wielorodzinne pochodzące z lat 70 zbudowane „z wielkiej płyty”. Ich elewacje i infrastruktura są generalnie w złym stanie technicznym, który pogarsza nie najlepszy obraz miasta w ścisłym centrum, szczególnie od strony drogi krajowej.

można kojarzyć z nowym miastem

[*nowo* - nowy, *gard* – gród, miasto] posiada historyczne korzenie sięgające IX wieku n.e. Początkowo osada zajmowała obszar położony na nieistniejącym już półwyspie Jeziora Grodzkiego.

Najstarsze wzmianki historyczne o mieście pochodzą z roku 1268, kiedy to książę szczeciński Barnim I Dobry przekazał Nowogard biskupowi kamieńskiemu. W tym czasie z inicjatywy biskupa powstał zamek, który podniósł rangę miejscowości. Dalsze ślady historyczne wskazują na kolejną zmianę władcy miasta na rzecz hrabiego Ottona von Ebersteina. Już wówczas Nowogard można było tytułować miastem ze względu na rozpoczęcie ustanawiania praw miejskich jeszcze za panowania biskupa kamieńskiego. W 1309r. Nowogard otrzymał przywilej przenoszący miasto na prawo lubeckie. Wymagania obronności spowodowały decyzję o rozpoczęciu budowy murów obronnych na początku IV wieku. Rozpoczęto budowę murów około 1340 roku, wybudowano bramy Stargardzką

i Gryficką. W istotny sposób wzniesione umocnienia nadały kształt grodowi. Jednym z cenniejszych, zachowanych zabytków na terenie miasta jest Kościół Mariacki, który został wybudowany w latach 1330-1334.

Ebersteinowie panowali w mieście aż do drugiej połowy XVII wieku. Ostatni z rodu Ebersteinów zmarł w roku 1663, a władzę w roku 1684 objęli elektorzy z Brandenburgii. Čwierć wieku później utworzono wspólny powiat Dobra-Nowogard.

Nowogardu nie ominęły działania wojenne. Wiek XIX i XX to burzliwy okres w dziejach miasta. W roku 1807 miasto zajęły wojska Napoleońskie. Już rok później w mieście funkcjonował samorząd, nie tylko na poziomie miasta, ale i w regionie. Nowogard został wybrany siedzibą powiatu. Kolejne podziały i reformy administracyjne przyniosły zmiany, które przetrwały aż do roku 1954. Połączono w roku 1994 Nowogard z miastami Goleniów i Maszewo w wyniku czego powstał wspólny powiat.

2.2.2 Granice stref ochrony konserwatorskiej

Wpisano do rejestru zabytków¹ o szczególnych walorach historycznych i architektonicznych, wśród nich najstarsze obiekty zabytkowe znajdujące się na terenie miasta.

Tabela Nr 1.: Obiekty zabytkowe na terenie miasta

Lp	aktualny adres	Nr rej.	Przedmiot ochrony
1.	Luboszan 1	1084	Budynek mieszkalny
2.	ul. Kościelna	47	Kościół Najświętszej Marii Panny
3.	ul. Zamkowa	1136	Zamek/ obecny zakład karny
4.	-	41	Stare Miasto
5.	ul. Smużyny 2	89	Sanatorium /obecnie DPS nr 2i park leśny
6.	-	230	Mury miejskie

źródło: opracowanie własne

¹ Dane z rejestru zabytków Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Wytyczne ochrony konserwatorskiej dla rewitalizowanego obszaru obejmują teren Starego Miasta. Aktualne propozycje wniosków² konserwatorskich dotyczących Starego Miasta dotyczą przede wszystkim zmian układu przestrzennego i komunikacyjnego w rejonie ścisłego centrum.

W zakresie układu przestrzennego zaproponowano:

- Uczytelnienie przebiegu ulicy Kowalskiej, dawnej Kleine Markstrasse, Louisen Strasse i Kleine Seestrasse. Wydzielenie krawężnikami szerokości jezdni i chodników, odsłonięcie i wyeksponowanie nawierzchni brukowanej, nasadzenia zieleni.
- Zrewaloryzowanie kwartałów zabudowy; po północnej stronie kościoła NMP, gdzie pawilonowo magazynowa zabudowa (oprócz domu przy ul. Warszawskiej 7) powinna być przeznaczona do rozbiórki, a następnie teren podzielony na działki i zabudowany domami mieszkalnymi i usługowymi usytuowanymi wzdłuż czterech pierzei kwartału. Nowa zabudowa powinna nawiązywać do historycznej pod względem gabarytów nie przekraczających trzech kondygnacji, wysokich dwuspadowych dachów krytych dachówkami ceramicznymi i ustawieniem względem ulic kalenicowo.
- Przy ratuszu zaleca się przywrócenie zabudowy wschodniej pierzei kwartału od strony ulicy 700-lecia, z dowiązaniem się do bryły ratusza pod względem gabarytu i formy dachów. po wschodniej

² Źródło: dane uzyskane z Urzędu Miejskiego w Nowogardzie

stronie Placu Wolności, 4/ teren przy wschodniej pierzei ulicy 5 Marca. W kwartale po wschodniej stronie Placu Wolności, na miejscu skweru proponuje się wprowadzenie zabudowy mieszkaniowej trzykondygnacyjnej, krytej wysokimi dachami dwuspadowymi. Pierzeję od strony Placu Wolności należy wyznaczyć w linii bloków przy ul. Warszawskiej, od północy w linii ulicy Sądowej, a od wschodu wzdłuż przebiegu ulicy 5 Marca. Przy ulicy 5 Marca proponuje się odtworzyć pierzeję wschodnią od wysokości domu nr 11 aż do ulicy Sądowej, poprzez wzniesienie domów usytuowanych względem ulicy kalenicowo, o wysokości nie przekraczającej 3 kondygnacji, krytych wysokimi dachami dwuspadowymi.

- Zrewaloryzowanie terenu po wschodniej stronie dawnej ulicy Kleine Seestrasse. Uczytelnienie przebiegu muru obronnego przez uzupełnienie nasadzeń drzew i krzewów, uporządkowanie skarpy eksponując w niej granitowe otoczaki pochodzące z murów. Położone u podnóża skarpy ogródki działkowe powinny być zlikwidowane.
- Wpisanie do rejestru zabytków 2 obiektów z terenu Starego Miasta, a mianowicie budynku dawnego sądu i ratusza.
- Ochrona zieleni /cisów/ i wszystkich zachowanych budynków historycznych, a mianowicie domu przy ul. 5 Marca 11, Warszawskiej 7, Czarnieckiego 4 i 5 i domów przy ulicy Luboszan. Wskazane jest tu zachowanie istniejących brył, formy dachów i wystroju elewacji.

- Rewaloryzacja nowych budynków i bloków przez nakrycie ich wysokimi dachami z pokryciem ceramicznym i estetyzację elewacji. W pierwszym rzędzie w ten sposób proponuje się rewaloryzować Dom Kultury i siedzibę biblioteki przy ulicy Placu Wolności.
- Przy podejmowaniu działań należy rozważyć możliwość zamknięcia zachodniej pierzei ulicy 700-lecia poprzez połączenie bloków względem ulicy szczytowo pawilonami z zachowaniem istniejącej zieleni.
- Ponadto na obszarach chronionych wpisem do rejestru zabytków, a pozostających poza obrębem dawnego przebiegu murów obronnych wytyczne konserwatorskie proponują po stronie południowej zachowanie niezabudowanego terenu przebiegu dawnej fosy /od ostatniego bloku przy ulicy 700-lecia aż do hali sklepu Netto/, a po stronie północnej odtworzenie terenu dwóch kwartałów pomiędzy ulicą Stolarską a Blacharską.
- W przypadku drogi do więzienia zaleca się podniesienie nawierzchni i wyprofilowanie skarp oraz uzupełnienie nasadzeń drzew przy obu stronach zgodnie z zachowanymi przekazami ikonograficznymi. Jednocześnie zaleca się pozostawienie terenu

po zachodniej stronie tej drogi jako terenu niezabudowanego, pozostawionego w formie łąki.

- W przypadku kwartałów przy ulicy Blacharskiej, to jest w miejscu przebiegu dawnej fosy, proponuje się ewentualne przywrócenie zabudowy tylko w zachodniej pierzei ulicy Warszawskiej z domami ustawionymi kalenicowo, nie przekraczającymi wysokości trzech kondygnacji i krytych dachami dwuspadowymi. Wnętrze tego kwartału jak również sąsiedniego powinny być zagospodarowane zielenią. Stojący w zachodnim kwartale zespół budynków straży pożarnej, objęty spisem ewidencji konserwatorskiej powinien być zachowany w istniejących gabarytach i z zachowaniem formy dachów.

Zespół więzienny

Zespół więzienny w granicach ceglanego ogrodzenia wraz z fosą i biegnąca wzdłuż niej drogą podlega ochronie tytułem wpisu do rejestru zabytków. Teren wokół więzienia po stronie wschodniej i południowej obejmuje się strefą K ochrony krajobrazu. Powinien być wyłączony z zabudowy aż do przebiegu linii kolejowej. Chroniony strefą K powinien być również teren cmentarza więziennego. Teren ten proponuje się pozostawić jako enklawę zieleni z tablicą lub głazem upamiętniającym miejsce pochówku więźniów.

2.3 Infrastruktura techniczna, przestrzeń, środowisko

2.3.1 Infrastruktura odprowadzania i oczyszczania ścieków

Zarówno miasto, jak i rewitalizowany obszar na ogół dobrze wyposażony jest w infrastrukturę służącą odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków. Niedostatki występują w infrastrukturze uzdatniania odprowadzania wód opadowych

(kanalizacja deszczowa). Kanalizacja sanitarna na terenie miasta Nowogard obejmuje swoim zasięgiem około 99 % mieszkańców miasta.

Miasto Nowogard posiada mechaniczno-

biologiczną oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną w północno-wschodniej części miasta. Przepustowość oczyszczalni wynosi obecnie 5400 m³/dobę. Została ona oddana do eksploatacji w 1974 r., a w 1996 r. gruntownie zmodernizowana. Ścieki po oczyszczeniu są odprowadzane do rowu otwartego, który w odległości ca 3,7 km łączy się z rzeką Sapólna. Rzeka ta zaliczana jest do II klasy czystości wód powierzchniowych. Osad natomiast, po odwodnieniu na wirówce w ilości ca 1050 ton wywożony jest na składowisko odpadów komunalnych.

W roku 2009 długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie miasta wynosiła 27,4 km. Stan techniczny sieci należy uznać za zadowalający. Prowadzone są sukcesywne remonty i konserwacje wraz z wymianą odcinków wyeksploatowanych. Miasto planuje dalsze inwestycje, jednak w samym mieście (w tym na rewitalizowanym obszarze) przewiduje się w najbliższych latach zadania związane głównie z rozdzieleniem sieci kanalizacji na sanitarną i ogólnospławną.

Tabela Nr 2.: Oczyszczanie ścieków

Kanalizacja		2006	2007	2008	2009
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	53,8	26,9	26,9	27,4
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt	624	649	661	681
ścieki odprowadzone	dam3	1 021,0	1 223,2	1 314,7	1 069,8
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	15 845	15 901	15 894	(15 894)
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	15 845	15 901	15 894	(15 894)

Źródło: statystyki publiczne (Bank Danych Regionalnych 2010)

Obecny dopływ ścieków wynosi średnio 4.800 m² na dobę. Przeciążenie hydrauliczne nie pozwalało do niedawna na osiągnięcie zadowalającego stopnia redukcji zanieczyszczeń. Przeprowadzona w latach 1993-96 gruntowna modernizacja oczyszczalni zwiększyła dobową przepustowość o 1.800 m³ - do 5.400 m² na dobę, co umożliwia oczyszczanie całości ścieków komunalnych z obszaru miasta. Po modernizacji osiągnięto następujące wskaźniki redukcji zanieczyszczeń: BZT5 - 15 mgO₂/l Zawiesina ogólna -

20 mg/l Azot ogółem - 15 mg N/l Fosfor ogółem - 5,0 mg P/l.

Podstawowym problemem jest występowanie w dalszym ciągu na terenie miasta kanalizacji ogólnospławnej. Winien nastąpić rozdział istniejącej sieci ogólnospławnej na sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej.

Siecią kanalizacji sanitarnej objęci są niemal wszyscy mieszkańcy na terenie miasta.

2.3.2 Zaopatrzenie w wodę

Prowadzenie prawidłowej gospodarki wodno – ściekowej ma ogromny wpływ na jakość środowiska przyrodniczego, a zwłaszcza na stan wód powierzchniowych oraz (w przypadku eksploatacji nieszczelnych zbiorników bezodpływowych) na jakość wód podziemnych. Zaopatrzenie w wodę

dobrej jakości jest jednym z kluczowych czynników rozwoju społeczno-gospodarczego, a także element determinujący jakość życia mieszkańców.

Ujęcie wody dla miasta Nowogard znajduje się w granicach

administracyjnych miasta. Ujęcie składa się z 9 studni i posiada wydajność na poziomie 212 m³/dobę. Woda uzdatniana jest w stacji uzdatniania wody. Eksploatowane obecnie ujęcie przy ul. Wojska Polskiego obejmuje pięć czynnych ujęć o łącznej aktualnej wydajności 190 m³/dobę.

Miasto posiada centralną stację uzdatniania wody, położoną przy ul. Wojska Polskiego. Przy stacji zlokalizowane są dwa zbiorniki wyrównawcze, każdy o poj. 500 m³. Przy zbiornikach znajduje się komora kontaktowa. Stacja wyposażona jest w dwa piętrowe odżelaziacze, jeden hydrofor o poj. 11,0 m³, oraz chlorator na wypadek konieczności chlorowania wody. Wydajność stacji wynosi 12.500 m³/dobę, co z wielkim nadmiarem pokrywa zapotrzebowanie na wodę miasta i obu podłączonych wsi.

Stacja wodociągowa zaopatrywana jest z dwóch ujęć wody. Pierwsze znajduje się w sąsiedztwie stacji wodociągowej przy ul. Wojska Polskiego. Składa się ono z kilku studni o łącznych zasobach 280,0 m³/h, przy depresji 2,0 m. Poszczególne studnie zostały wykonane w latach 1960-1983. Woda z tego ujęcia wymaga uzdatniania, bowiem jest lekko zanieczyszczona związkami żelaza i manganu.

Drugie ujęcie wody znajduje się przy ul. Kościuszki i składa się z kilku studni o łącznych zasobach 195,0 m³/h. Poszczególne studnie zostały wykonane w latach 1987-1996. Woda z tego ujęcia również wymaga uzdatniania, bowiem w niewielkim stopniu jest zanieczyszczona

związkami żelaza i manganu. Dla obydwu ujęć wód ustanowiono strefę ochrony sanitarnej pośrednią wewnętrzną i zewnętrzną. Całe miasto objęte jest siecią wodociągową, ponadto wodociąg jest doprowadzony do wsi Wojcieszyn i Otręby. Sieć wodociągowa łączy stację uzdatniania wody z wieżą ciśnienia, zlokalizowaną w południowej części miasta. Oprócz studni na terenie ujęć wody, na terenie miasta istnieje siedem studni publicznych, które w razie awarii miejskiego ujęcia zaopatrywać będą w niezbędne ilości wody mieszkańców miasta. Niektóre zakłady posiadają własne studnie, należy do nich m. on. Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska, Zakłady Przemysłu Ziemiaczanego, Więzienie, Szpital.

Woda uzdatniona posiada odpowiednie parametry jakościowe i należy zakwalifikować ją do wód o dobrej jakości. Nie odnotowuje się deficytów ilościowych i jakościowych wody na terenie miasta.

Długość czynnej sieci wodociągowej na terenie miasta wynosi 48,9 km. Zewidencjonowano w roku 2009 1078 podłączenia do budynków mieszkalnych. Dla porównania w roku 1999 ilość przyłączy wynosiła 850 szt. Ilość przyłączy wodnych, jak i kanalizacyjnych wzrasta corocznie, co świadczy o prowadzonym rozwoju sieci. W roku 2009 do sieci wodociągowej podłączonych było 99,6 % mieszkańców.

Jednostkowe wskaźniki zużycia wody są niskie i wynoszą ok. 48,9 litrów na dobę na jednego mieszkańca.

Tabela Nr 2.: Zużycie wody ogółem na terenie miasta Nowogard

Wodociągi		2006	2007	2008	2009
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	33,6	48,4	48,8	48,9
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt	976	1 035	1 059	1 078
woda dostarczona gospodarstwu domowemu	dam3	792,5	723,4	757,7	797,4
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	16 463	16 520	16 510	0
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	16 463	16 520	16 510	0

Źródło: statystyki publiczne (Bank Danych Regionalnych 2010)

Stan techniczny sieci wodociągowej należy uznać za zadowalający. Prowadzone są sukcesywne remonty i

konserwacje wraz z wymianą odcinków wyeksploatowanych.

2.3.3 Odpady komunalne

Odpady z terenu miasta składowane są na składowisku odpadów w m. Słajfino. Odległość od składowiska wynosi około 11 km. Składowisko uruchomione w latach 80-tych przewidziane jest do dalszej eksploatacji i rozbudowy. Według dostępnych danych (za istniejącym planem gospodarki odpadami Gminy Nowogard) z terenu miasta corocznie na składowisko w Słajfinie deponowanych jest około 500-600 ton odpadów miesięcznie (rocznie: 6000-7200 ton).

Gmina dąży do poprawy skuteczności odzysku odpadów. Gospodarka odpadami jest ważnym dla miasta elementem gospodarki komunalnej. Ze względu na wielkość miasta, Gminy, a także uwarunkowania gmin okolicznych podjęto strategiczne decyzje w zakresie kierunków rozwiązań w gospodarce odpadowej. Powołano Celowy Związek Gmin R XXI, którego celem jest utworzenie i zarządzanie międzygminnym zakładem utylizacji odpadów.

Tabela Nr 3.: Ilości powstających na terenie miasta.

ODPADY KOMUNALNE	j.m.	2006	2007	2008	2009*
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku					
ogółem	t	5 822	5 903	5 358	5 358
z gospodarstw domowych	t	4 639	4 686	4 003	4 003
odpady zdeponowane na składowiskach	%	100,00	100,00	100,00	100,00
ogółem	tys.t/r	12,8	15,3	2,2	1,8
poddane odzyskowi	tys.t/r	2,9	7,7	0	0
unieszkodliwione razem	tys.t/r	1,0	1,0	2,2	1,8
unieszkodliwione kompostowane	tys.t/r	0	0,9	0	0
składowane na składowiskach własnych i innych	tys.t/r	1,0	0,1	2,2	1,8
magazynowane czasowo	tys.t/r	8,9	6,6	0	0
odpady składowane w % wytworzonych	%	7,8	0,7	100,0	100,0

Źródło: statystyki publiczne (Bank Danych Regionalnych 2010)

W 1987 r. zamknięto składowisko odpadów przy ul. Dąbrowszczaków w Nowogardzie, uruchamiając jednocześnie składowisko o powierzchni 7 ha w Słajfinie k/Nowogardu. Na składowisko dostarczane są nieczystości

z gmin: Nowogard i Dobra Nowogardzka. Jego wielkość zapewnia składowanie odpadów do 2010 roku, składowisko przewidziano do rozbudowy, jako składowisko międzygminne.

2.3.4 Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie miasta funkcjonuje blisko 80 kotłowni, które dostarczają ciepło dla potrzeb budownictwa mieszkaniowego, dla zakładów produkcyjnych

i przemysłowych oraz dla zakładów użyteczności publicznej.

Największymi producentami ciepła są:

Spółdzielnia Mieszkaniowa „GARDNO”, Zarząd Budynków Komunalnych. W ogrzewaniu budynków na terenie miasta obserwuje

się wysoki udział kotłowni, w tym małych, indywidualnych zasilanych gazem ziemnym.

2.3.5 Odnawialne źródła energii

W marcu 2000 roku została oddana do eksploatacji, pierwsza w województwie zachodniopomorskim elektrownia wiatrowa. Była to inwestycja komunalna finansowana w 60% ze środków PHARE.

została w lutym 2000r., w ciągu pierwszych miesięcy pracy wyprodukowała odpowiednio: w m-cu lutym 2000r: 38699 kWh, w miesiącu marcu 2000r. - 44790 kWh. Wyniki te pozwalają oszacować roczną produkcję energii na poziomie ok. 330 MWh co stanowi bardzo dobry wynik.

Wybudowana w Nowogardzie siłownia Vestas V29-225kW, uruchomiona

2.3.6 Gazyfikacja

Przez teren miasta przebiega rurociąg przesyłowy gazu ziemnego Osina-Płoty. Poprzez 4 stacje redukcyjne gaz dostarczany jest do sieci gazowej w mieście, która obejmuje 100% miasta.

wyniosło 3,2 mln m³/rok. Dla porównania w roku 2000 mimo mniejszej liczby odbiorców było wyższe o 16%. Zużycie jednostkowe na mieszkańca kształtuje się jednak na w miarę równym poziomie 200 m³/osobę/rok, spada natomiast zużycie przypadające na przeciętnego odbiorcę.

Sieć gazowa na terenie miasta ma długość 46,8 km, w tym 2 km sieci przesyłowej. Niemal całą sieć gazową w mieście należy zakwalifikować do sieci rozdzielczej. Wzrastająca ilość przyłączy świadczy o rozwoju sieci i zainteresowaniu mieszkańców w wykorzystaniu paliwa gazowego dla celów grzewczych. W roku 2009 odnotowano 15 771 mieszkańców podłączonych do sieci gazowej.

Dla Gminy opracowano program ochrony powietrza, postulujący zmianę systemu ogrzewania w kotłowniach miejskich i spółdzielczych. Zachętą dla mieszkańców Gminy zmieniających system ogrzewania na proekologiczny, tj. gazowy, olejowy lub elektryczny, jest obniżenie stopy podatku od nieruchomości. Program ochrony powietrza jest sukcesywnie wdrażany.

Roczne zużycie gazu na terenie miasta

2.3.7 Telekomunikacja

Nowogard jest miastem dobrze wyposażonym w kablową sieć telefoniczną, przy czym w samym mieście zainstalowanych jest 4.425 telefonów (26 tel /100 mieszkańców) Wszystkie centrale telefoniczne obsługujące abonentów są nowoczesne, działają automatycznie i umożliwiają łączność międzymiastową i międzynarodową. Od roku 2000 cała Gmina Nowogard objęta jest systemem

cyfrowym i światłowodowym. W mieście istnieje oddział obsługi klienta T.P. S.A. (ul. Bankowa 4).

Na terenie miasta zlokalizowane są nadajniki telefonii komórkowej (ERA, PLUS, Orange, Play). Nie stwierdzono problemów z dostępnością do Internetu, istnieje możliwość instalacji nowoczesnych usług i szybkich transmisji danych.

2.3.8 Transport i komunikacja

Droga krajowa nr 6 Szczecin – Koszalin - Gdańsk przebiega przez centrum miasta Nowogard, co utrudnia ruch kołowy i jest bardzo uciążliwe dla mieszkańców (rozwiązaniem tego problemu będzie realizowana budowa obwodnicy Nowogardu). W okresie ostatnich kilku lat na tym ciągu komunikacyjnym średni ruch pojazdów na dobę zwiększył się o ponad 50 proc., natomiast parametry drogi nie uległy zmianie. W pobliżu Goleniowa, w odległości 20 km od Nowogardu, znajduje się port lotniczy. W Świnoujściu, 80 km od Nowogardu, mieści się baza promowa.

Komunikacja autobusowa, pozamiejska i miejska jest dobrze rozwinięta. Długość linii komunikacji autobusowej na terenie Gminy (obsługiwanej przez PKS) wynosi 700 km (dane z 2000 r.). Liczba przystanków wynosi 177. Na terenie Nowogardu znajduje się dworzec autobusowy PKS. Na terenie miasta kursują autobusy komunikacji miejskiej – dwie linie o długości 14 km.

Istnienie obciążonych szlaków komunikacyjnych centrum miasta jest przyczyną utrudnień w komunikacji drogowej lokalnej, jak i pieszej.

Prace koncepcyjne nad obwodnicą Nowogardu rozpoczęły się na początku lat 1990. Podczas opracowywania koncepcji programowej obwodnicy Nowogardu analizowano następujące warianty:

- wariant I północny o długości 7,8 km

Rysunek Nr 2. Obwodnica Nowogardu

- wariant II północny o długości 6,0 km
- wariant III południowy o długości 11,5 km

Po analizie wariantów obejmującej uwarunkowania ruchowe, istniejące i projektowane zainwestowanie, warunki gruntowo – wodne, własnościowe, kolizje z istniejącym i projektowanym uzbrojeniem i długość analizowanych wariantów zdecydowano że dalszy etap prac powinien obejmować warianty północne.

Na drodze wojewódzkiej nr 106 dominuje ruch lokalny do Nowogardu, podobnie jak na drodze wojewódzkiej nr 144. Dane z Generalnego Pomiaru Ruchu za rok 2005 (pomiar wykonywany jest w skali całego roku, z uwzględnieniem ruchu wakacyjnego) jednoznacznie wskazują na to że pojazdy poruszające się po drogach wojewódzkich 106 i 144 nie zwiększają potoku ruchu pojazdów na drodze krajowej nr 6.

Koncepcja programowa obwodnicy Nowogardu została ponownie przeanalizowana w roku 2000 na posiedzeniu Komisji Oceny Przedsięwzięć Inwestycyjnych (KOPI) zdecydowano o aktualizacji koncepcji dla wariantu I i II, ponownie odrzucając wariant południowy. Następnie na posiedzeniu KOPI w roku 2003 przyjęto wariant I. Ostatecznie przebieg drogi według wariantu I ustaliła decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia wydana 22 lipca 2008 roku.

Źródło: GDDKiA, Warszawa

2.4 Ochrona środowiska

Stan i ochrona środowiska jest ściśle związana z rozwojem infrastruktury.

Z wielu dziedzin nastąpiła poprawa stanu środowiska w wyniku budowy i/lub modernizacji infrastruktury ochrony środowiska, głównie w sektorze wodno-ściekowym. Jednak w sektorze "drogowym" i tych elementach środowiska, które związane są z transportem drogowym nastąpiło pogorszenie stanu środowiska i obserwowany od 1990 wzrost ilości zanieczyszczeń dostarczanych do atmosfery.

Są to zanieczyszczenia przede

wszystkim typu komunikacyjnego rosnące proporcjonalnie do wzrostu wskaźnika motoryzacji. Emisje te są przekraczane przy głównej arterii komunikacyjnej w centrum miasta czyli drodze krajowej nr 6. Kolejnym poważnym zagrożeniem mogą być ewentualne awarie urządzeń środków transportu przewożących substancje toksyczne. Jako zagrożenie potencjalne uwzględnić należy awarie urządzeń takich jak kotłownie, maszyny produkcyjne. Te zagadnienia nie dotyczą bezpośrednio LPR i uwzględniane są w odpowiednich rozdziałach gminnych programów ochrony środowiska poświęconych awariom przemysłowym i ich zapobieganiu.

2.4.1 Zanieczyszczenie atmosfery

Zanieczyszczenie atmosfery w mieście pochodzi z punktowych i powierzchniowych źródeł emisji. Źródła powierzchniowe to przede wszystkim

układ komunikacyjny, źródła punktowe to głównie zakłady produkcyjne, kotłownie, indywidualne ogrzewanie mieszkań. Spośród zakładów mających

w przeszłości wpływ na jakość powietrza wymienić można zakład reprezentujący przemysł metalurgiczny, tj. Odlewnie Żeliwa i Metali Kolorowych „NOWOKAST” w Nowogardzie. Zakład produkował odlewy z żeliwa szarego i sporadycznie z metali kolorowych. Proces odlewu i jego przygotowanie powodował emisje zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego.

Emisje z zakładów przemysłowych są przedmiotem kontroli ze strony odpowiednich służb ochrony

środowiska. Właściciele i użytkownicy źródeł emisji, w tym Spółdzielnie mieszkaniowe mające znaczący udział w bilansie emisji, w miarę swoich środków finansowych przeprowadzają systematycznie modernizację kotłowni na bardziej ekologiczne, głównie z pieców opalanych paliwem stałym na piece gazowe lub opalane olejem opałowym. Powietrze na terenie miasta należy zaliczyć do czystych, nie występują tutaj istotne problemy związane z zanieczyszczeniem atmosfery.

2.4.2 Zagrożenia hałasem:

W mieście Nowogard rozróżniono dwa podstawowe źródła hałasu:

- Hałas komunikacyjny,
- Hałas przemysłowy.

Do najbardziej uciążliwego źródła hałasu zaliczono w mieście Nowogard hałas komunikacyjny. Przez miasto Nowogard przebiega droga krajowa nr 6 relacji Szczecin-Koszalin-Słupsk-

Słupsk-Gdańsk. Natężenie hałasu przekracza średnio 80 dB. Dodatkowo na poziom emisji hałasu ma również wpływ stan nawierzchni dróg, chociaż zanotowano w ostatnich latach znaczącą poprawę w tym zakresie. Poniżej zaprezentowano wyniki pomiarów hałasu opracowane na podstawie prowadzonych badań.

Tabela Nr 4.: Poziomy hałasu i skala przekroczeń w mieście Nowogard.

Miejsce badań	Minimalne dB	Maksymalne dB	Średnie dB	Przekroczenie
Ul. Armii Krajowej	39,4	98,4	77,5	12,5
Ul. 3 Maja	56,3	82,3	71,7	6,7

Zródło badań: badania z Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Goleniów (2002)

Przeprowadzone kontrole w zakresie źródeł hałasu przemysłowego nie

wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnych.

2.5 Własność gruntów, budynków i mieszkań

Obecna struktura zagospodarowania jest wynikiem między innymi skutkiem decyzji podejmowanych w przeszłości. Należy do nich zaliczyć całe spektrum spraw związanych z wadliwą gospodarką gruntami – szczególnie niewłaściwie prowadzoną w mieście Nowogard w latach 70-tych, a także w początkowych latach działania samorządu, błędne decyzje skutkowały degradacją części przestrzeni miasta,

hamują jego rozwój, wymagają obecnie skomplikowanych pod względem formalnym korekt.

Grunty

Obecnie grunty gminne w ramach obszaru rewitalizacji mamy do czynienia z gruntami należącymi do gminy, Skarbu Państwa oraz właścicieli

prywatnych. Udział właścicieli terenów winien być przedmiotem uwagi LPR, niektóre zadania można obecnie zaplanować tylko wspólnie.

Występuje na rewitalizowanym obszarze wysoki udział gruntów o nieuporządkowanej własności – głównie gruntów na terenie osiedli spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych. Generalnie jednak, z wyjątkiem sporadycznych sytuacji nie wymagają rewitalizacji strefy własności prywatnych zabudowy jednorodzinnej, nowe obszary zabudowy wielorodzinnej. Obszary te nie zostały dotknięte określonymi trudnościami występującymi na terenach publicznych otwartych terenach osiedli mieszkaniowych wielorodzinnych.

Budynki

Nie jest prowadzona ewidencja własności budynków na terenie miasta. Dla celów opracowania LPR dokonano inwentaryzacji budynków w 4 grupach ze względu na ich wiek oraz potrzeby w zakresie termomodernizacji.

2.5.1 Grunty

Z analizy struktury własności gruntów wynika, że na terenie Gminy i Miasta ubywa nieruchomości stanowiących własność Gminy i Miasta Nowogard w wyniku sprzedaży nieruchomości osobom fizycznym i przedsiębiorstwom. Gmina uzyskuje z tego tytułu dochody ujmowane w corocznych budżetach, a z chwilą sprzedaży nowy nabywca staje się płatnikiem podatku od nieruchomości zasilającego gminny budżet.

- Zadania Gminy w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkaniowych nowogardzkiej wspólnoty samorządowej obejmują w szczególności: zapewnienie terenów pod

Na podstawie przeprowadzonych prac można stwierdzić, że w strukturze własności budynków dominuje własność osób prywatnych oraz budynków wielorodzinnych spółdzielni mieszkaniowych, przy czym te ostatnie zajmują blisko 20% powierzchni miasta.

Ze względu na wykorzystanie budynków należy podkreślić dominującą funkcję mieszkaniową i usługową.

Więcej o strukturze własności powiedzieć można na podstawie analizy własności lokali mieszkalnych.

Mieszkania

W rejonie rewitalizacji Miasto Nowogard posiada zasoby mieszkaniowe, zasoby gruntów gminnych, grunty stanowiące współwłasność z innymi podmiotami, osobami fizycznymi.

budownictwo, stworzenie dogodnych warunków nabywania gruntów budowlanych, zamiany gruntów z przeznaczeniem pod budownictwo mieszkaniowe, prowadzenie prac w zakresie realizacji infrastruktury technicznej przy udziale środków Gminy.

Gmina Nowogard jest właścicielem blisko 960 hektarów gruntu, w tym w granicach administracyjnych miasta Nowogard 350 hektarów.

Obszar rewitalizacji o powierzchni ok. 40 ha stanowi ok. 10 % powierzchni w granicach miasta, jednak ok. 30% powierzchni zabudowanej.

Tabela Nr 3.: Grunty na terenie miasta Nowogard

Lp.	struktura	miasto
1	Powierzchnia użytków rolnych ogółem	539 ha
2	Zasoby Skarbu Państwa (głównie we władaniu ANR)	103 ha
3	Grunty gmin i związków międzygminnych	109 ha
4	Grunty osób fizycznych	231 ha
5	Grunty spółdzielni	0 ha
6	Grunty spółek prawa handlowego	93 ha

źródło: opracowanie własne

2.5.2 Budynki i budowle

W strukturze własności budynków dominuje własność spółdzielni mieszkaniowych, jak i własności prywatne. Taka struktura własności ogranicza możliwości kształtowania przestrzeni miasta, w tym w szczególności obszaru kryzysowego.

Zasób na terenie miasta znajduje się w 71 budynkach komunalnych oraz w 134 budynkach wspólnot mieszkaniowych z udziałem Gminy.

1) w Nowogardzie znajduje się 619 mieszkań o powierzchni użytkowej 27.198,64 m², tj. 82,75 % ogółu lokali tworzących mieszkaniowy zasób Gminy, z których :

- 148 lokali o powierzchni użytkowej 6.392,72 m² położonych jest w 31 budynkach komunalnych,
- 471 lokali o powierzchni użytkowej 20.805 m² znajduje się w 108 budynkach wspólnot mieszkaniowych z udziałem Gminy;
- 93 lokale o powierzchni użytkowej 4.787,00 m² położone są w 40 budynkach komunalnych,
- 36 lokali o powierzchni użytkowej 1.957,22 m² znajduje się w 26 budynkach wspólnot mieszkaniowych z udziałem Gminy.

Tabela Nr 4.: Lokale budynkach komunalnych

Lp.	Miejscowość	W budynkach komunalnych			W budynkach wspólnot mieszkaniowych			Razem Gmina	
		Ilość budynków	Ilość lokali	Powierzchnia użytkowa	Ilość budynków	Ilość lokali	Powierzchnia użytkowa	Ilość lokali	Powierzchnia użytkowa
1.	NOWOGARD	31	148	6.392,72	108	471	20.805,92	619	27.198,64

Źródło: Uchwała Nr VIII/40/07 Rady Miejskiej w Nowogardzie z dnia 30 maja 2007 roku w sprawie uchwalenia programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Nowogard na lata 2007-2011.

Tabela Nr 5.: wykaz budynków, które wymagają pilnego remontu

Lp	Ulica	Nr budynku
----	-------	------------

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

1	Błacharska	3
2	Luboszan	4
3	Czarneckiego	3,4
4	Zamkowa	7a
5	Wartcka	3,4
6	3-Maja	49
7	Poniatowskiego	1
8	Dąbrowszczaków	9
9	Magazynowa	2,3
10	Armii Krajowej	42 – do rozbiórki
11	Poniatowskiego	84 – do rozbiórki

źródło: opracowanie własne

Jak wynika powyżej ponad 70% mieszkań komunalnych znajdują się w budynkach określanych mianem „stare budownictwo” charakteryzujących się niskim stopniem wyposażenia w instalacje i urządzenia techniczne których część znajduje się poza lokalami. W Tabeli Nr 5 przedstawiono wykaz budynków, które wymagają pilnego remontu należą do gminnej

substancji mieszkaniowej. Mieszkaniowy zasób Gminy można scharakteryzować następująco: - z ogólnej ilości 71 budynków komunalnych, aż 58 (tj.81,69%) powstało przed 1945 rokiem. W Nowogardzie - jest takich budynków 21 (67,74% zasobów), a w pozostałych miejscowościach 37 (92,50% zasobów).

2.5.3 Mieszkania.

Na terenie Gminy w skład mienia komunalnego wchodzi mieszkania i lokale komunalne. Mieszkania lokatorskie, które stanowią 100% własność Gminy na terenie miasta to 40 budynków i 158 mieszkań. Lokale komunalne w budynkach wspólnot mieszkaniowych znajdują się również w 91 budynkach. Na terenie miasta znajduje się 478 lokali. Lokale własnościowe zarządzane przez wspólnoty mieszkaniowe od

01.06.2006r. to głównie pozostałe lokale w ww. 91 budynkach. Znajduje się tam 685 takich mieszkań. Do obszaru miasta Nowogard należy przypisać około 80% tej wartości (dane powyższe dotyczą całego obszaru Gminy

Z roku na rok poprawia się standard mieszkań wskutek inwestycji i remontów lokatorów i właścicieli nieruchomości.

Tabela Nr 6.: Wartość budynków na terenie Gminy (szacunek) - struktura.

Lp.	Wartość netto lokali oraz wyposażenia	Struktura
1	Lokale mieszkalne	24,2%
2	Lokale użytkowe	0,5%
3	Placówki oświatowe	48,3%
4	Szpital	4,1%

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

5	Placówki kultury	3,0%
6	Lokale biurowe zajmowane przez urząd i świetlica	3,7%
7	Remizy strażackie	0,5%
8	Świetlice wiejskie	0,2%
9	Pozostałe mienie (w tym inwestycja – szpital)	15,5%
	Razem	100,0%

źródło: opracowanie własne

Jedną z okoliczności sytuujących substancję mieszkaniową należącą do Gminy, ale także do zarządców prywatnych w grupie budowli o najgorszym standardzie i stanie technicznym jest obowiązująca dotychczas regulacja czynszów w zakresie czynszów prywatnych, jak i stawek określanych przez rady gmin dla gminnych lokali mieszkalnych. Skutki polityki regulacyjnej dotyczą głównie obszarów starego budownictwa, będących w posiadaniu gmin i indywidualnych właścicieli. Sztucznie utrzymywana na niskim poziomie wysokość stawek czynszów pozbawiła w praktyce właścicieli środków finansowych niezbędnych na odtworzenia, remonty nie wspominając o gruntownej modernizacji budynków.

Kolejnym problemem była postępująca sukcesywnie prywatyzacja mieszkań komunalnych. W przypadku większej ilości właścicieli niż 2, na takiej własności tworzone są wspólnoty mieszkaniowe – dla starej substancji mieszkaniowej takie struktury własnościowe uniemożliwiły tworzenie skutecznych montażu finansowych, nie dawały możliwości korzystania z kredytów. Przypadkiem najtrudniejszym i powszechnym jest występowanie w ramach jednego budynku własności mieszanej - gminnej i prywatnej. Jednym z poważniejszych błędów na terenie miasta Nowogard (w odniesieniu do zadań przewidzianych w Lokalnym Planie Rewitalizacji, ale i w wielu miejscach miasta, (sytuacja ta dotyczy znacznej większości podobnych miast)

było ugruntowanie sytuacji własnościowej budynków gospodarczych i garaży degradacja podziałów gruntu, estetyki.

Na terenie miasta występuje problemem wielu obszarów „blokowisk” stanowiących własność spółdzielni mieszkaniowych. Należy podkreślić, że mimo najwyższego priorytetu, ale i znaczących kosztów realizacji zadań na terenie spółdzielni mieszkaniowych, obszary takie mają ograniczoną zdolność generowania środków na inwestycje.

W gruncie rzeczy stanowią one ogólnodostępne tereny publiczne, istotne powierzchniowo w skali miasta

Problemowe są nawet remonty w podstawowym zakresie. Obszary te po raz pierwszy będą mogły być beneficjentami środków UE i umieszczenie ich w Planie Rewitalizacji stanowi dla nich potencjalną korzyść i możliwość poprawy sytuacji stanu obecnego.

Miasto Nowogard posiada zasoby mieszkaniowe, zasoby gruntów gminnych, grunty stanowiące współwłasność z innymi podmiotami, osobami fizycznymi. Jednocześnie zdolność miasta do zmiany zainwestowania tych obszarów jest z finansowego punktu widzenia bliska zeru. Bezpośrednio nie istnieją narzędzia pozwalające na inwestowanie środków z budżetu Gminy pozwalające na odzyskanie choć częściowe kapitału, jaki zostaje zainwestowany. Jedną z możliwości (jednak dyskusyjną) są formy budownictwa społecznego – tzw.

TBSy, w takim przypadku wymagane są określone nakłady ze strony sektora publicznego przeznaczone na

współfinansowanie inwestycji. Nakłady takie mogą mieć formę aportu rzeczowego (gruntu).

Tabela Nr 5.: Wielkość zasobów mieszkaniowych w budynkach komunalnych wg okresu użytkowania (stan na 31.12.2006 r.)

Lp.	Budynki wzniesione	Ilość	Ilość	Powierzchnia	Przeciętny okres	Wskaźnik % w
	W przedziale czasu:	budynków	mieszkań	użytkowa lokali	użytkowania	stosunku do ilości
				(m ²)	budynku w latach	budynków razem
	NOWOGARD					
1.	W latach 1900-1920	11	32	1.609,50	106 - 86	35,48
2.	w latach 1921-1945	10	23	1.157,76	85 - 61	32,26
3.	w latach 1960-1974	6	40	1.420,64	46 - 32	19,35
4.	w latach 1985-2003	4	53	2.204,82	21 - 3	12,80
	Razem	31	148	6.392,72	3 - 106	43,66 do ogółem

Zródło: dane gminy

Wartość użytkową lokali stanowiących własność Gminy ustalono dokonując podziału lokali mieszkalnych na kategorie wartości użytkowej, wyróżnia się:

a) 123 lokale mieszkalne o powierzchni użytkowej 5.952,21 m² wyposażonych jest oprócz instalacji podstawowych w instalacje gazowe, centralnego ogrzewania i centralnej ciepłej wody użytkowej zasilanych z kotłowni osiedlowej lub lokalnej, z łazienką i w.c. Lokale te położone są w budynkach wzniesionych po roku 1984, a także w budynkach po remoncie gruntownym z modernizacją. Ze względu na wysoki standard wyposażenia lokale zalicza się do I kategorii wartości użytkowej,

b) 260 lokali mieszkalnych o powierzchni użytkowej 11.041,68 m² wyposażonych jest oprócz instalacji podstawowych w instalacje gazowe i centralnego ogrzewania zasilanego z kotłowni osiedlowej lub lokalnej, z podgrzewaczami ciepłej wody gazowymi lub elektrycznymi w lokalu, z łazienką i w.c. Lokale te położone są w budynkach wzniesionych w okresie 1960 - 1974 r., a także w budynkach wzniesionych wcześniej, po remoncie gruntownym z modernizacją. Ze względu na średni standard wyposażenia

lokale zalicza się do II kategorii wartości użytkowej,

c) 87 lokali mieszkalnych o powierzchni użytkowej 4.033,66 m² wyposażonych jest oprócz instalacji podstawowych w instalacje gazowe, z centralnym ogrzewaniem etażowym, piecowym lub akumulacyjnym, z łazienkami z w.c. albo tylko z w.c. również poza lokalem. Lokale te położone są w budynkach wzniesionych przed 1945 rokiem w tzw. „starym budownictwie”, ale także w budynkach wzniesionych w latach 60 -tych. Ze względu na dostateczny standard wyposażenia lokale zalicza się do III kategorii wartości użytkowej,

d) 93 lokale mieszkalne o powierzchni użytkowej 4.357,23 m² wyposażonych jest w instalacje podstawowe albo tylko w instalację wodociągową lub tylko kanalizacyjną, z w.c. w lokalu lub poza lokalem, albo bez instalacji wodociągowej lub kanalizacyjnej, z możliwością korzystania z wody ze studni, z ustępu „suchego” lub szamba. Lokale te znajdują się w budynkach położonych na peryferiach w starym budownictwie, położonych na terenach o niskiej infrastrukturze komunalnej. Ze względu na niski standard wyposażenia lokale zalicza się do IV kategorii wartości użytkowej;

Spośród 748 lokali komunalnych Gmina wydzieliła 56 lokali z przeznaczeniem

do wynajmu jako lokale socjalne

2.6 Analiza wskaźnikowa sfery infrastrukturalnej

W celu uzupełnienia analizy sytuacji społeczno - gospodarczej dokonano charakterystyki sytuacji dotyczącej sfery

infrastrukturalnej na analizowanym obszarze.

Porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego	W12 - Udział budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków (w %)	Nie przekracza 1,6 %
	W13 - Udział budynków wybudowanych przed rokiem 1989 do ogólnej liczby budynków (w %)	Na obszarze rewitalizowanym – ok. 90 %.
Niski poziom wydajności energetycznej budynków	W14 - Udział budynków poddanych termomodernizacji do ogólnej liczby budynków	Liczba budynków, w których przeprowadzono przedsięwzięcia termomodernizacyjne (w rozumieniu Ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów) do ogólnej liczby budynków.
Szczególnie wysoki stopień degradacji środowiska	Nie stwierdzono	
Porównywalnie niski poziom wartości nieruchomości	W21 - Udział budynków niemieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 do ogólnej liczby budynków (w %)	Ok. 90%

Źródło: szacunki własne

2.6.1 Wskaźniki wykorzystania infrastruktury

Miasto jest dobrze wyposażone w podstawową infrastrukturę. Do sieci wodociągowej podłączonych jest 98,4 % mieszkańców miasta, jednocześnie

niewiele niższy jest wskaźnik podłączeń do sieci kanalizacyjnej. Na wysokim poziomie notowane jest również wykorzystanie sieci gazowej.

Tabela Nr 6.: Wskaźniki wykorzystania sieci wod-kan

Korzystający z instalacji w % ogółu ludności		2006	2007	2008	2009*
ogółem					
wodociąg	%	98,4	98,4	98,4	98,4
kanalizacja	%	94,7	94,7	94,7	94,7
gaz	%	93,9	93,8	94,0	94,0

Źródło: statystyki publiczne (Bank Danych Regionalnych 2010)*2008

Tabela Nr 7.: Wskaźniki zużycia wody, energii elektrycznej oraz gazu

woda z wodociągów		2006	2007	2008	2009
na 1 mieszkańca	m3	47,3	43,1	45,1	0
na 1 korzystającego / odbiorcę	m3	48,1	43,8	45,9	0
gaz z sieci					
na 1 mieszkańca	m3	280,0	277,7	308,3	0
na 1 korzystającego / odbiorcę	m3	871,9	853,0	941,8	0

Źródło: statystyki publiczne (Bank Danych Regionalnych 2010)*2008

2.6.2 Odniesienie do stanu efektywności energetycznej budynków

Nie są dostępne świadectwa energetyczne budynków, nie opracowano wielu audytów, jednak stwierdzić należy, że ze względu na

wiek budynków wiele z nich wymaga procesów termomodernizacji. Działania takie są prowadzone przez ich właścicieli.

Tabela Nr 8.: Przykładowe źródła strat ciepła w budownictwie

Typ budynku	Udział strat ciepła w budynkach mieszkalnych				
	wentylacja	ściany zewnętrzne	okna	strop górny	podłoga parteru
Budynek wielorodzinny do 12 kondygnacji	50%	15%	32%	1%	2%
Budynek wielorodzinny do 5 kondygnacji	39,5%	25%	28%	4%	3,5%
Budynek jednorodzinny	28%	32%	12%	22%	6%

źródło: <http://www.warstwy.bud-media.com.pl/pdf/nr.01-2007/64-67.107.pdf>

Bardzo słabe właściwości termoizolacyjne budynków w Polsce, w tym na analizowanym obszarze miasta Nowogard sprawiają, że projekty termomodernizacyjne, a przynajmniej docieplanie ścian zewnętrznych, są szeroko stosowane i bardzo popularne. Należy wnioskować, że winna

postępować racjonalizacja zużycia energii w budynkach na cele grzewcze, co wymagać będzie kontynuowania prac termoizolacyjnych w szerokim zakresie. Przykładowe korzyści z przeprowadzenia określonych prac termomodernizacyjnych zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela Nr 9.: Korzyści płynące z prac termomodernizacyjnych

Rodzaj inwestycji	Okres zwrotu nakładów (lata)	Opis działania termomodernizacyjnego (założono cenę ciepła do ogrzania mieszkania na 27,14 zł/GJ)
Docieplenie ścian	3,7–4,2	Budynek murowany z 1,5 cegły, bez docieplenia. Współczynnik U dla S.C. 1,14 W/m ² K przed dociepleniem. Dodatkowa izolacja na ścianach od 6–16 cm. Współczynnik U po dodatkowej izolacji wyniesie od 0,452–0,226.
	3,7–4,2	Budynek – wielka płyta (lata 70–80). Współczynnik U dla WP 1,16 W/m ² K przed dociepleniem. Po dociepleniu ścian izolacją 6–16 cm uzyskujemy współczynnik U 0,455–0,226.
Docieplenie dachów i stropodachów	16,4	Dom jednorodzinny. Współczynnik Qst przed zmianami 0,000032 MW/m ² i po zmianach Qn 0,000016.
	8,7	Dom wielorodzinny. Qst 0,00004, Qn 0,000016.
Wymiana okien	9,3–35,8	Zakładając, że współczynnik przenikalności cieplnej przed wymianą wynosi 3,6 W/m ² K, po wymianie wyniesie od 1,1 do 3,0 W/m ² K.
	6,8–14,3	Zakładając, że współczynnik przenikalności cieplnej przed wymianą wynosi 4,5 (duża nieszczelność) W/m ² K, po wymianie wyniesie od 1,1 do 3,0 W/m ² K.
Montaż ekranów zagrzejnikowych	4	Budynek nie ocieplony. Współczynnik U przed montażem 1,4 W/m ² *K, po montażu 1,1 W/m ² *K.
	23,7	Budynek ocieplony. Współczynnik U przed montażem osłon 0,7 W/m ² K, po montażu – 0,6 W/m ² K.
Zainstalowanie zaworów termostatycznych i podzielników ciepła	3,3	Montaż zaworów termostatycznych. Qst przed montażem 31 MW, po montażu 27,9 MW. Zakładana oszczędność mocy 10%
	1,6	Montaż zaworów i podzielników. Zakładana oszczędność 20%

źródło: <http://www.warstwy.bud-media.com.pl/pdf/nr.01-2007/64-67.107.pdf>

Zasadniczym składnikiem systemów ociepleń jest termoizolacja, dzięki której mury zyskują pożądany współczynnik izolacyjności cieplnej i pomieszczenia nie tracą ciepła. W granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji mamy do czynienia z niską wydajnością energetyczną budynków. Analizując zagadnienie na pewnym stopniu ogólności, gdzie przyjąć można ogólny audyt przeprowadzony na drodze ekstrapolacji na podstawie wieku budynków i zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa, określa się dwie grupy budynków według wieku: grupa budynków wybudowanych po roku 1990 oraz grupa budynków wybudowanych przed rokiem 1990. Na wyznaczonym obszarze udział nowego budownictwa – po roku 1990 jest

znikomy (na poziomie 2-3 procent ogólnej ilości budynków).

Wysokie wskaźniki wykorzystania paliwa gazowego wskazują na dobry kierunek i brak istotnych potrzeb w zakresie poprawy warunków termicznych na obszarze spółdzielni mieszkaniowych. Korzyść wynikająca z tej poprawy jest elementem uzupełniającym, głównym celem działań na obszarze bloków spółdzielni mieszkaniowych jest poprawa przestrzeni i estetyki budynków na obszarze kryzysowym bez inwestycji w częściach wewnętrznych i wspólnych budynków, **jednak istotne jest jednocześnie poprawienie ich warunków termicznych jako budynków o najgorszych parametrach w tym zakresie.**

2.6.3 Wnioski dla obszaru kryzysowego

Wnioski dla wyznaczonego obszaru kryzysowego: sfera przestrzeni i infrastruktury

1. Stosunkowo dobre wyposażenie miasta w podstawową infrastrukturę, z brakami na obszarze rewitalizowanym
2. Braki w wyznaczonym obszarze rewitalizowanym:
  - d. Niedostateczne remonty infrastruktury technicznej (media, drogi),
  - e. Niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni otwartych między budynkami wspólnot, szczególnie w obszarach „blokowisk”,
  - f. Braki w układzie komunikacyjnym, zarówno w ruchu drogowym, jak i ciągach pieszych,
  - g. Liczne tereny otwarte, skutkujące zjawiskami negatywnymi na obszarze rewitalizowanym
3. Obserwowane ograniczenia w rozwoju mieszkańców w wyniku niedostatków infrastruktury technicznej i zagospodarowaniu przestrzeni
4. Niedostateczne zapewnienie bezpieczeństwa w wyniku ww. czynników
5. Brak infrastruktury umożliwiającej realizację działań w sferze społecznej i gospodarczej, w powiązaniu z aktywnością w zakresie sportu, turystyki, rekreacji
6. Podstawowym problemem w sferze infrastruktury środowiska jest występowanie kanalizacji ogólnospławnej na terenie zdegradowanym. Winien nastąpić rozdział istniejącej sieci ogólnospławnej na sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej.
7. Niedostatki w infrastrukturze drogowej i komunikacyjnej
8. Dalece niewystarczające parametry termiczne budynków

3 GOSPODARKA

3.1 Rys ogólny

W mieście Nowogard, w lokalnej gospodarce dominuje charakter usługowy i przemysłowy w prowadzonej działalności gospodarczej. Miasto Nowogard jest ważnym ośrodkiem działającym na rzecz rolnictwa, obsługi administracyjnej okolicznych gmin oraz podstawowych usług publicznych: szkolnictwa, służby zdrowia i innych. Rośnie znaczenie tego ośrodka miejskiego w Regionie.

W latach 90-tych w wyniku likwidacji PGR oraz niektórych zakładów pracujących na rzecz rolnictwa, gwałtownie wzrosło bezrobocie, które w krytycznym momencie przekroczyło

poziom 36%. Oprócz licznych firm handlowych i usługowych, w Nowogardzie działają również zakłady produkcyjne branży przetwórstwa rolno-spożywczego, metalowej, budowlanej, odzieżowej i obuwniczej.

Działania na rzecz pozyskania inwestorów podejmowane przez władze samorządowe, w tym oferowane ulgi inwestycyjne, spowodowały uruchomienie wielu zakładów pracy i szybki rozwój prywatnego sektora gospodarki - obecnie w prowadzonej ewidencji podmiotów gospodarczych zarejestrowanych jest ponad 2200 podmiotów gospodarczych, z czego na

terenie miasta aktywnych jest ok. 1600 podmiotów.

W celu wspierania indywidualnej przedsiębiorczości oraz udzielania wszechstronnej pomocy nowo powstającym małym i średnim firmom utworzono pierwszy w dawnym województwie szczecińskim (poza Szczecinem) inkubator przedsiębiorczości - Regionalne Centrum Przedsiębiorczości.

Na terenie miasta i Gminy działają następujące banki i instytucje gospodarcze:

- Grupa PeKaO S.A. Oddział w Nowogardzie,
- Bank Rozwoju Cukrownictwa S.A. Oddział w Nowogardzie,
- PKO BP Ekspozytura w Nowogardzie,
- Placówka EuroBanku
- Bank Spółdzielczy w Nowogardzie,
- Regionalne Centrum Przedsiębiorczości, którego

zadaniem jest rozbudzenie zainteresowania bezrobotnych zakładaniem własnych firm, stworzenie bezrobotnym specjalnych, preferencyjnych warunków,

- Cech Rzemiosł Różnych.

W latach 1990-99 sprywatyzowano w Nowogardzie zdecydowaną większość zakładów przemysłowych, przekształcenia prywatyzacyjne zaszyły m.in. w :

- Szczecińskich Zakładach Przemysłu Ziemioczanego, które zmieniły się początkowo w NOWAMYL S.A., a po jej upadku, powstała firma PORTA NOVA S.A.
- Państwowy Ośrodek Maszynowy, został podzielony na szereg spółek prywatnych. Przedsiębiorstwo Robót Drogowych – państwowa firma została przekształcona w spółkę akcyjną.

3.1.1 Struktura gospodarki i zatrudnienie

Na terenie miasta Nowogard zarejestrowanych jest około 2238 podmiotów gospodarczych. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie miasta ulegała w latach 1999-2000 znacznemu wzrostowi. Od roku 2000 ilość podmiotów gospodarczych utrzymuje się mniej więcej na stałym poziomie – w 2009 roku nastąpił wzrost. Analiza ich struktury wskazuje na przeważającą formę prowadzenia działalności przez osoby fizyczne na własne nazwisko (1637 podmiotów).

Nie wszystkie podmioty są aktywne, nie uwzględniając podmiotów z zawieszoną działalnością lub niewyrejestrowanych przyjąć należy, że na terenie miasta funkcjonuje ok. 1650 podmiotów gospodarczych.

W przypadku podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Nowogard, analiza zatrudnienia w podmiotach gospodarczych wskazuje na to, że największymi jednostkami są spółki i firmy gminne lub sektora państwowego.

Na podstawie powyższego można wyciągnąć wniosek utrzymującej się dłuższy czas stagnacji i braku zjawiska podejmowania aktywności przez mieszkańców. W przypadku rozwoju miasta rośnie liczba podmiotów gospodarczych, dobrym wskaźnikiem jest liczba osób fizycznych podejmujących działalność gospodarczą. Z tego względu liczba nowych podmiotów gospodarczych może być dobrym miernikiem realizacji

zakładanych celów społecznych i gospodarczych programu rewitalizacji miasta.

Biorąc pod uwagę ilość zatrudnionych w poszczególnych branżach, największym udziałem w zatrudnieniu miały następujące gałęzie lokalnej gospodarki:

- Przemysł - 37%
- Handel - 31%
- Transport i łączność - 17%
- Inne - 15%

Wśród największych zakładów dominują przedsiębiorstwa z sekcji przemysłu lekkiego, spożywczego jest zakład zajmujący się produkcją wykładzin samochodowych (RIETER AUTOMOTIVE POLAND Sp. z o.o.) oraz Przedsiębiorstwo Produkcji Obuwia „GARDIA”. Produkcja artykułów spożywczych reprezentowana jest przez Spółkę „Noworim” (produkcja i obróbka jelit). Sektor usług zdominowany jest przez branżę budowlaną i odzieżową

Tabela Nr 7.: Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w systemie REGON

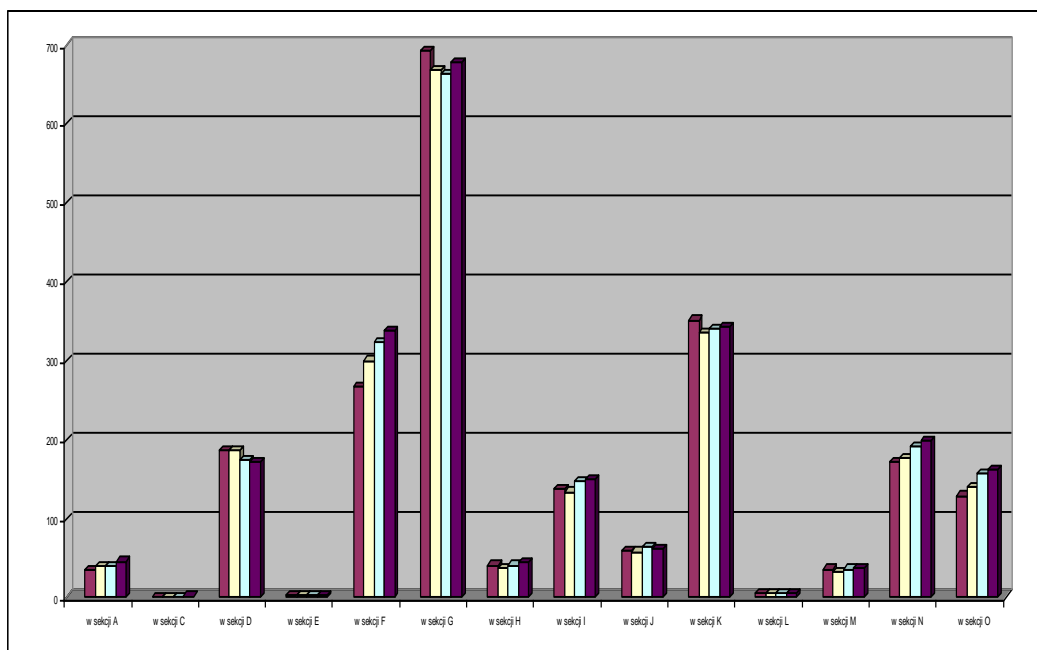
Jednostki zarejestrowane wg PKD 2004		2006	2007	2008	2009
ogółem	jed.gosp.	2 113	2 113	2 185	2 238
sektor publiczny	jed.gosp.	70	63	45	46
sektor prywatny	jed.gosp.	2 043	2 050	2 140	2 192
w sekcji A	jed.gosp.	35	39	39	46
w sekcji C	jed.gosp.	0	0	1	2
w sekcji D	jed.gosp.	187	186	175	171
w sekcji E	jed.gosp.	3	3	3	3
w sekcji F	jed.gosp.	266	300	324	337
w sekcji G	jed.gosp.	692	667	662	677
w sekcji H	jed.gosp.	41	38	41	45
w sekcji I	jed.gosp.	137	134	147	150
w sekcji J	jed.gosp.	59	58	64	61
w sekcji K	jed.gosp.	351	335	341	343
w sekcji L	jed.gosp.	5	5	5	5
w sekcji M	jed.gosp.	36	33	36	38
w sekcji N	jed.gosp.	172	176	191	198
w sekcji O	jed.gosp.	129	139	156	162

Źródło: statystyki publiczne (Bank Danych Regionalnych 2010)

Rysunek Nr 3.

3.1.2 Najwięksi pracodawcy

Zatrudnienie w większych firmach na terenie Nowogardu na dzień 27.11.2006r.

Tabela Nr 10.: Podmioty gospodarcze według wielkości zatrudnienia

Podmioty wg klas wielkości					2009
ogółem	jed.gosp.	-	-	-	2 238
0 - 9	jed.gosp.	-	-	-	2 131
10 - 49	jed.gosp.	-	-	-	81
50 - 249	jed.gosp.	-	-	-	26

Źródło: statystyki publiczne (Bank Danych Regionalnych 2010)

Tabela Nr 8.: Zatrudnienie w mieście Nowogard w większych firmach na terenie Nowogardu na koniec 2006 r.

Lp	NAZWA FIRMY – siedziba	BRANŻA
1.	„Noworim” ul. Sienkiewicza 7a, Nowogard	produkcja osłon z jelit naturalnych
2.	Opel Kozłowski, ul. 3 Maja 27a, Nowogard	handel, usługi (branża samochodowa)
3.	TOYOTA-NOWOGARD-MK Sp. z o.o., ul. 3 Maja 27b, Nowogard	handel, usługi (branża samochodowa)
4.	PUWiS S.A., ul. 700 Lecia 14, Nowogard	wodociągi i kanalizacja
5.	Zakład Usług Komunalnych Sp. z o. o. ul. 700 Lecia 7a, Nowogard	usługi komunalne
6.	PRO-FUR Equipment, ul. Nadtorowa 11, Nowogard, BONOFURM FARM, Kołowiec, ACF Nowogard, ul. Gen.Bema 14a	hodowla zwierząt futerkowych, produkcja i sprzedaż wyposażenia ferm
7.	PHPU POMTOR S.C.	handel, usługi motoryzacyjne

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

	ul. Boh. Warszawy 71, Nowogard	
8.	J.F. ul. Cmentarna 1a, Nowogard	handel, gospodarka komunalna
9.	ATM Fedeńczak, ul. Armii Krajowej 28, Nowogard	przewóz osób, handel, nauka jazdy
10.	PPUH „Okno” Sp. jawna ul. 3 Maja 31, Nowogard	produkcja okien i drzwi z PCV
11.	PPUH „Joga” Sp. jawna ul. Górna 4, Nowogard	j.w
12.	AZBUD ul. Warszawska 14/51, Nowogard	roboty drogowe
13.	„Marpis” – Nowogard ul. Wojska Polskiego 71	handel
14.	Gardia - Przedsiębiorstwo Produkcji Obuwia ul. Zamkowa 7b, Nowogard	produkcja obuwia roboczego
15.	PRD POL-DRÓG S.A. ul. Górna 2/1, Nowogard	usługi budowlane
16.	NOW-GLAS Sp. Jawna ul. Nadtorowa 12, Nowogard	produkcja szyb zespolonych
17.	Kewes Floristik, ul. Nadtorowa , Nowogard	produkcja ozdób choinkowych i nagrobkowych
18.	REM S.A. Ul. 3 Maja 26, Nowogard	biopaliwa
19.	ELMAR, ul.Boh.Warszawy, Nowogard	branża budowlana
20	RIETER AUTOMOTIVE POLAND Sp. z o.o., ul. Armii Krajowej 28 d, Nowogard	produkcja dywaników samochodowych
21	DANISH CANDLE DESING SP.ZO.O UL.Nadtorowa 14, Nowogard	Wytwórnia świec stołowych

Źródło: dane UM Nowogard. .

3.1.3 Turystyka jako element sfery gospodarki

Ze względu na walory oraz położenie miasta turystyka może odgrywać ważną rolę w gospodarce miasta.

Największą atrakcją turystyczną Nowogardu jest sięgające centrum miasta Jezioro Nowogardzkie (długość 2410 m, szerokość maksymalna 600 m, średnia głębokość 5,1 m). Nad jeziorem usytuowany jest ośrodek wypoczynkowy z Centrum Nurkowania i Wypoczynku ROMULUS, ze strzeżoną plażą miejską wyposażoną m.in. w zjeżdżalnię wodną o długości 70 m. Szkołą nurkowanie i basenem. Na terenie ośrodka znajdują się domki kempingowe oraz pole namiotowe. Sprzęt pływający umożliwi uprawianie sportów wodnych. Wody jeziora, zaliczane do I klasy czystości, obfitują w raki. Akwen upodobały sobie liczne

odmiany wodnego ptactwa.

Lasy zajmują ogółem 8.658 hektarów - ponad 25 procent powierzchni Gminy. W obrębie miasta Nowogard znajduje się aż 137 hektarów terenów leśnych. Największym kompleksem leśnym jest fragment Puszczy Goleniowskiej, położony w zachodniej części Gminy w rejonie miejscowości: Łęgno, Błotno, Ogorzele, Czermnica, Trzechel. Jedną z atrakcji turystycznych jest utworzony w 1994 r. Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy "Sarni Las", w którym ochronie podlega drzewostan oraz zwierzyna. Zespół położony w zachodniej części miasta i przylega południową częścią do Jeziora Nowogardzkiego. Do lasu prowadzi ulica Wojska Polskiego oraz pieszy szlak turystyczny wiodący ulicą

Promenada, a następnie trasą wokół jeziora.

W grudniu 2000 r. uchwałą Rady Miejskiej utworzono w Nowogardzie użytek ekologiczny nazwany "Szuwary Nowogardzkie". Jest to obszar położony na terenie miasta, o powierzchni 29,5 ha, obejmujący zbiornik wodny (pozostałość osuszonego częściowo Jeziora Grodzkiego), przylegające do niego trzcinowiska, nieużytki i łąki. Tereny te są miejscem rozmnażania się, zerowania i odpoczynku licznych gatunków ptaków, w tym rzadkich, jak na przykład: bąk (*Botaurus stellaris*), gągoł (*Bucephala clangula*), wąsatka (*Panurus biarmicus*), które podlegają całkowitej ochronie i znajdują się na liście gatunków zagrożonych, ujętych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt.

Podniesienie walorów turystycznych Gminy władze upatrują w systematycznej poprawie stanu środowiska naturalnego. Do szczególnie ważnych przedsięwzięć ostatnich lat należy gruntowna modernizacja komunalnej oczyszczalni ścieków, ujęcia wody pitnej oraz budowa

elektrowni wiatrowej. Plany obejmują również wdrożenie systemu selektywnej zbiórki odpadów oraz szeroko pojętą edukację ekologiczną młodzieży. Obraz miasta, które może być bazą do wypadów nad morze, do Szczecina czy Berlina, a jednocześnie zapewnia atrakcyjny wypoczynek nad jeziorem, dopełnia dobrze rozbudowana baza hotelowo-gastronomiczna. Na terenie miasta warto zobaczyć

a) Gotycki kościół Mariacki, którego budowę ukończono w 1334 roku. W kościele znajduje się bogato wyposażony ołtarz z początku XVII wieku z kilkunastoma scenami figuralnymi. Należy on do najpiękniejszych obiektów tego typu na Pomorzu Zachodnim. Główny portal kościoła ozdabiają dwie kamienne, romańskie chrzcielnice.

b) Obronne mury miejskie z XIV wieku - zachowane tylko częściowo nad jeziorem. Dawniej, przed kilkuset laty, otaczały całe miasto. W mury o wysokości 5 metrów wbudowane były czatownie oraz dwie duże, obronne bramy miejskie.

3.1.4 Baza hotelowa

Bazę hotelową miasta Nowogard

- Hotel „Kamena” w Nowogardzie - 33 miejsca,
- Hotel „Oskar” w Nowogardzie - 42 miejsca,
- Hotel „Przystań” w Nowogardzie,
- internat Zespołu Szkół Rolniczych - 100 miejsc,

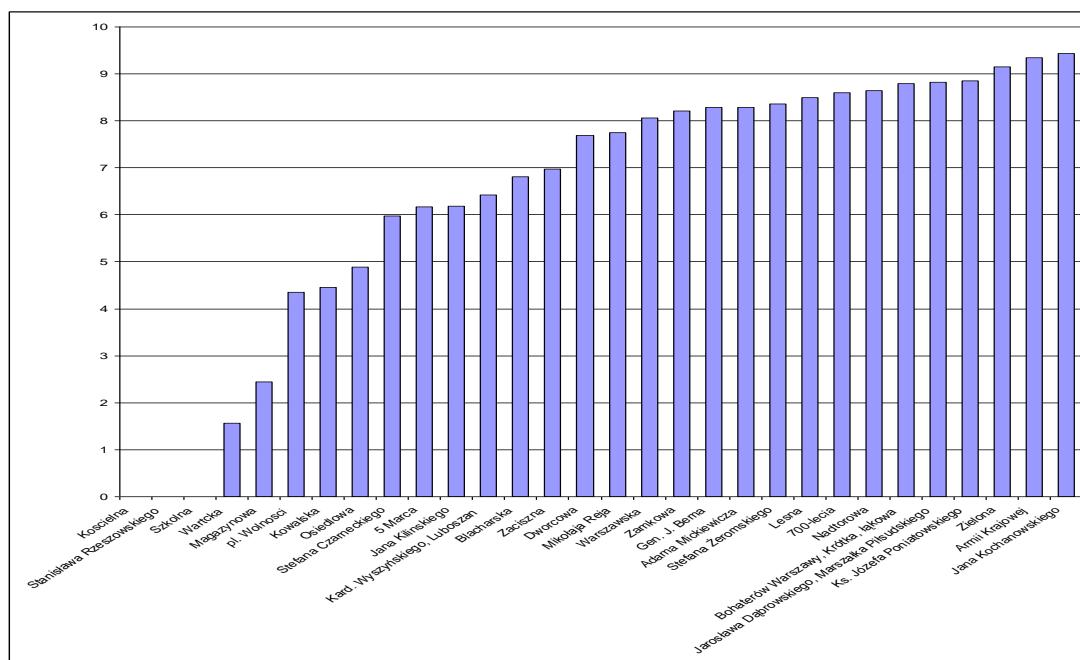
stanowią:

- na terenie kąpieliska miejskiego - 24 miejsca w domkach noclegowych oraz pole biwakowe na 8 przyczep kempingowych i 30 namiotów.

Miejscami noclegowymi dysponuje również ośrodek Akademii Europejskiej w Kulicach.

Rysunek Nr 4. Rozkład podmiotów gospodarczych – wykres według obszarów – obszary o najmniejszej liczbie podmiotów na 100 mieszkańców

Gmina Nowogard zajęła 28. miejsce wśród gmin miejskich i miejsko-wiejskich w najnowszym rankingu samorządów opublikowanym przez "Rzeczpospolitą". Ranking przeprowadzony został w dwóch etapach. W pierwszym wybrano miasta i gminy, które w najlepszy sposób zarządzały swoimi finansami w latach 2006-2009 i jednocześnie najwięcej w tym czasie inwestowały.

Przeanalizowano dane w trzech

kategoriach samorządów:

- miasta na prawach powiatu,
- pozostałe gminy miejskie i miejsko-wiejskie,
- gminy wiejskie.

Pod uwagę wzięto dane pochodzące z Ministerstwa Finansów i dotyczące wszystkich samorządów w Polsce mieszczących się w wyodrębnionych kategoriach (nie analizowano danych na szczeblu powiatu i województwa).

3.2 Identyfikacja problemów strefy gospodarki

- Ograniczone możliwości miasta na cele inwestycyjne.
- Ograniczona ilość przygotowanych terenów inwestycyjnych.
- Trudności ekonomiczne wielu nowogardzkich zakładów pracy w ostatnich kilkunastu latach skutkowałą wzrostem bezrobocia.
- Niski napływ kapitału z zewnątrz.
- Brak branży charakterystycznej, która promowała by miasto.
- Brak zachęt gospodarczych do zwiększenia zatrudnienia w istniejących zakładach.
- Zbyt mały poziom inwestycji tworzących nowe miejsca pracy.
- Dominacja małych (1, 2-osobowych) firm, głównie handlowych i usługowych.

Wnioski dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji – sfera gospodarcza

1. Nierównomierny rozkład aktywności gospodarczej mieszkańców na terenie miasta, z występowaniem stref o niskiej aktywności, w szczególności w przestrzeni planowanej do rewitalizacji.
2. Ograniczenia możliwości tworzenia nowych podmiotów gospodarczych oraz rozwoju istniejących:
  - a. Brak optymalnych narzędzi wsparcia przez miasto inicjatyw przyczyniających się do wspierania projektów gospodarczych mieszkańców
  - b. Brak dostatecznych warunków administracyjnych i lokalowych
  - c. Niedostateczne wykorzystanie na cele gospodarcze (i społeczne) budynków, szczególnie w ramach obszarów tzw. „blokowisk”, brak wystarczającej ilości miejsc parkingowych jest tutaj również przeszkodą w prowadzonej działalności i utrudnieniem dostępu do usług.
3. Obserwowane ograniczenia w rozwoju działalności gospodarczej w sektorze turystyki i rekreacji jako skutek niedostatków infrastruktury, szczególnie turystycznej i rekreacyjnej,
4. Brak nowoczesnych powierzchni biurowych
5. Ograniczenia dostępności administracji i usług – powiat, urząd pracy, biura i usługi skoncentrowane w centrum (biurowiec) bez możliwości poprawy standardu i warunków
6. Utrudniony dostęp do usług administracji publicznej, usług finansowych i innych, w szczególności dla osób niepełnosprawnych.
7. Niedostateczne wsparcie instrumentami finansowymi i promocyjnymi lokalnych podmiotów i inicjatyw społeczno-gospodarczych.
8. Niewykorzystanie potencjału wynikającego z możliwości rozwoju usług opartych na sporcie, turystyce i rekreacji

4 SFERA SPOŁECZNA

4.1 Struktura demograficzna i społeczna

Gmina Nowogard pod względem zaludnienia należy do większych gmin województwa zachodniopomorskiego. Przyrost naturalny na przestrzeni

kilkunastu lat wykazuje do roku 2008 wykazuje niewielki wzrost, aż do roku 2009, gdzie zanotowano niewielki spadek liczby mieszkańców .

Tabela Nr 9.: Liczba mieszkańców miasta w latach 2006-2009

stan na 31 XII		2006	2007	2008	2009
ogółem	osoba	16 847	16 897	16 912	16 903
mężczyźni	osoba	8 179	8 184	8 179	8 164
kobiety	osoba	8 668	8 713	8 733	8 739

Źródło: statystyki publiczne (Bank Danych Regionalnych 2010)

Dodatni przyrost naturalny (dane | charakteryzujące w tabeli poniżej)

winien zostać odnotowany jako zjawisko | korzystne.

Tabela Nr 10.: Ruchy ludności

Ruch naturalny		2006	2007	2008	2009
Urodzenia żywe					
ogółem	--	156	174	181	163
mężczyźni	--	70	90	76	86
kobiety	--	86	84	105	77
Zgony ogółem					
ogółem	--	150	146	136	140
mężczyźni	--	80	77	74	88
kobiety	--	70	69	62	52
Zgony niemowląt					
ogółem	--	1	1	0	0
mężczyźni	--	1	0	0	0
kobiety	--	0	1	0	0
Przyrost naturalny					
ogółem	--	6	28	45	23
mężczyźni	--	-10	13	2	-2
kobiety	--	16	15	43	25

Źródło: statystyki publiczne (Bank Danych Regionalnych 2010)

Na podstawie analizy danych demograficznych można stwierdzić, że w mieście Nowogard na 100 mężczyzn przypada aż 107 kobiet. Sytuacja taka

stanowi cechę trwałą w populacji na terenie Miasta Nowogard, a wskaźnik jest wyższy niż średnio w województwie, czy regionie.

Tabela Nr 11.: Wskaźniki demograficzne dla miasta Nowogard

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		2006	2007	2008	2009
w wieku przedprodukcyjnym	%	20,0	19,6	19,2	18,7
w wieku produkcyjnym	%	67,7	67,6	67,5	67,2
w wieku poprodukcyjnym	%	12,3	12,8	13,3	14,1

Źródło: statystyki publiczne (Bank Danych Regionalnych 2010)

Tabela Nr 12.: Porównanie: sytuacja w regionie (powiat goleniowski)

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		2006	2007	2008	2009
w wieku przedprodukcyjnym	%	22,1	21,6	21,1	20,7
w wieku produkcyjnym	%	65,5	65,7	65,8	65,8
w wieku poprodukcyjnym	%	12,4	12,7	13,0	13,5

Źródło: statystyki publiczne (Bank Danych Regionalnych 2010)

Analiza struktury wiekowej w ostatnich | latach wskazuje na proces starzenia się

społeczeństwa – nieznacznie spadła liczba osób w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście ilości osób w wieku poprodukcyjnym. Niekorzystną tendencją jest jednoczesny spadek liczebności dzieci i młodzieży w strukturze populacji.

Miasto i Gmina Nowogard charakteryzuje się blisko 67 % udziałem ludności w wieku produkcyjnym, co w połączeniu z wysoką stopą bezrobocia, stwarza potencjalnym inwestorom korzystną sytuację w zakresie zatrudnienia. Mimo negatywnych

tendencji demograficznych w skali kraju charakterystycznym w gminie zjawiskiem jest migracja i wzrost liczby mieszkańców. Dotyczy to jednak obszarów wiejskich i jest wynikiem nowych tendencji i odbudowywania społeczeństwa po okresie upadku PGRów:, a mieszkańcy miasta chętnie osiedlają się na terenach wiejskich.

Na tle powiatu goleniowskiego – najbliższego otoczenia gminy, sytuację demograficzną w mieście należy uznać za mniej korzystną niż sytuację w regionie

Podsumowanie

Tabela Nr 13.: Podsumowanie sytuacji demograficznej

ludność na 1 km2 (gęstość zaludnienia)	osoba	1 346	1 350	1 349	1 349
kobiety na 100 mężczyzn	osoba	106	106	107	107
małżeństwa na 1000 ludności	--	6,0	6,3	6,7	5,6
urodzenia żywe na 1000 ludności	--	9,2	10,3	10,7	9,6
zgony na 1000 ludności	--	8,9	8,7	8,0	8,3
przyrost naturalny na 1000 ludności	--	0,4	1,7	2,7	1,4

Źródło: dane GUS, Bank Danych Regionalnych 2010

Tabela Nr 14.: Podsumowanie sytuacji demograficznej – powiat goleniowski

kobiety na 100 mężczyzn	osoba	104	104	104	104
małżeństwa na 1000 ludności	--	5,8	6,1	7,1	6,2
urodzenia żywe na 1000 ludności	--	10,1	11,4	11,6	11,1
zgony na 1000 ludności	--	8,6	8,8	8,9	8,9
przyrost naturalny na 1000 ludności	--	1,6	2,6	2,7	2,2

Źródło: dane GUS, Bank Danych Regionalnych 2010

1. Liczba kobiet na 100 mieszkańców jest wyższa w mieście, niż w powiecie goleniowskim
2. Obserwować można mniejszą ilość małżeństw niż średnią regionalną
3. Niższy niż w regionie jest również wskaźnik żywych

urodzeń na 1000 mieszkańców

4. Przyrost naturalny jest również niższy niż średnio w powiecie goleniowskim
5. Obserwowane różnice nie są znaczące, jednak wskazują na fakt, że na terenie Miasta pewne negatywne zjawiska (starzenie społeczeństwa, spadek tempa

przyrostu naturalnego) mogą
być widoczne prędzej niż

w regionie.

4.1.1 Bezrobocie i rynek pracy

Miasto Nowogard kształtuje rynek pracy również na terenie Gminy oraz w znacznej mierze na terenie gmin

sąsiednich. Niestety wiele osób pracuje poza terenem miasta i Gminy, głównie w Szczecinie i Goleniowie.

Tabela Nr 11.: Stopa bezrobocia Gminy

Rok	Gmina Nowogard		Województwo	Polska
	Liczba	%	%	%
1994	3.862	36,0	14,2	16,0
1995	3.109	29,0	13,4	14,9
1996	2.654	24,7	12,9	13,2
1997	2.300	21,4	13,8	10,3
1998	2.326	21,7	13,9	10,4
1999	2.891	26,9	18,1	13,0
2000	2.905	27,0	20,8	15,1
2001	3.456	32,2	24,7	19,4
2002	3.621	33,8	26,6	20,0
2003	3.553	33,2	26,2	20,0
2004	3.685	33,8	27,4	19,1
2005	3.450	29,1	25,6	17,6
2006		21,2	21,3	14,8
2007		15,8	11,2	16,4
2008		15,0	13,3	9,5

PUP Goleniów

Tabela Nr 15.: Bezrobocie w powiecie goleniowskim

POWIAT	Ogółem		Z pr. do zasiłku		Zamieszkali na wsi		Wskaźnik bezrobocia*
	razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety	
MIASTO / GMINA							
Goleniowski	5 378	2 780	1 309	631	2 692	1 408	10,3%
MG Goleniów	1 884	948	515	260	691	342	8,4%
MG Maszewo	666	356	157	69	358	193	12,5%
G. Przybiernów	344	167	90	22	344	167	10,3%
G. Stepnica	320	176	77	45	320	176	10,2%
MG Nowogard	1 929	997	416	200	744	394	11,9%
G. Osina	235	136	54	35	235	136	12,9%
FILIA Nowogard	2 164	1 133	470	235	979	530	12,0%

PUP Goleniów

Bezrobocie w mieście i gminie Nowogard jest wysokie w stosunku do poziomu bezrobocia w kraju. Znaczny jego spadek odnotowano dopiero w 2006 roku, co p części spowodowane

jest wyjazdami mieszkańców do pracy za granicą (główne kierunki: Niemcy, Irlandia, Wielka Brytania).

Liczba pracujących na terenie miasta Nowogard wykazuje silny spadek w całym badanym okresie. W roku 1998 liczba pracujących ogółem wynosiła 4444 osób. W roku 2003 liczba pracujących spadła do poziomu 2806 osób, co oznacza spadek aż o 37%. Spadku takiego nie można tłumaczyć zmniejszającą się sukcesywnie liczbą mieszkańców miasta. Liczba mieszkańców wykazuje bowiem 10-krotnie niższą dynamikę spadku (4% w całym okresie) niż liczba zatrudnionych.

W okresie 2007-2010 w niemal wszystkich powiatach województwa Zachodniopomorskiego zaobserwowano spadek liczby osób bezrobotnych w porównaniu z okresem do 2006 roku. Dla powiatu goleniowskiego spadek ten wyniósł blisko 6%.

Długookresowe bezrobocie w mieście Nowogard miało istotny wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia mieszkańców i ich rodzin. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny.

Liczba osób długotrwale bezrobotnych w mieście Nowogard wynosi aktualnie 250 osób, co stanowi ok. 2 % ogółu osób w wieku produkcyjnym.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania

rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przejmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Znaczący i negatywny jest wpływ bezrobocia na zachowania społeczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie, nasilenie patologii. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wywołują zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwale bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Wzrost liczby bezrobotnych w mieście powoduje przyrost ilości zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielanie Gminy Nowogard.

4.1.2 Bezpieczeństwo publiczne

Zagadnienia i statystyki dotyczące bezpieczeństwa publicznego prowadzi komenda policji w Nowogardzie. Na

podstawie danych uzyskanych za rok 2009 poniżej w tabeli przedstawiono zdarzenia.

Tabela Nr 12.: Przestępstwa popełnione na terenie miasta

Lp.	Przestępstwo	Średnia roczna	Na 1000 mieszkańców
2.	kradzież	28,4%	0,16
3.	drogowe	14,7%	0,08
4.	fałszerstwa	6,9%	0,04

Lp.	Przestępstwo	Średnia roczna	Na 1000 mieszkańców
5.	oszustwa	5,3%	0,03
6.	narkotykowe	5,2%	0,03
7.	uszkodzenie ciała	3,0%	0,02
8.	rozbój	2,9%	0,02
9.	gospodarcze	1,9%	0,01
10.	czynna napaść na funkcjonariusza	1,5%	0,01
11.	pobicie	1,1%	0,01
12.	gwałt	0,3%	0,00
13.	zabójstwo	0,1%	0,00

źródło: dane Komendy Policji w Nowogardzie

Na terenie Nowogardu w przestępstwach, jakie zostały popełnione i zewidencjonowane dominują kradzieże i kradzieże z włamaniem stanowiąc przeszło 57% wszystkich przestępstw. Liczba tych przestępstw jest jednym z istotnych składników oceny bezpieczeństwa na terenie Gminy. W roku występuje przeciętnie aż 320 takich zdarzeń (12 kradzieży na 1000 mieszkańców), co jest wskaźnikiem dość wysokim. Przestępstwa drogowe, których udział w strukturze przestępstw wynosi ok. 15% dotyczą głównie przypadków prowadzenia pojazdów mechanicznych pod wpływem alkoholu. Z ich ilości trudno wnioskować o stanie bezpieczeństwa.

Falszerstwa i oszustwa oraz walka z nimi są z pewnością priorytetem działalności policji, prokuratury i wymiaru sprawiedliwości. W jednym roku popełniane jest przeciętnie ok. 70-ciu tego typu przestępstw (2,5 / 1000 mieszkańców). Brak danych porównawczych. Przestępstwa narkotykowe stanowią 5% wszystkich przestępstw popełnianych na terenie Gminy. W tej grupie dominują przede wszystkim przestępstwa związane z posiadaniem narkotyków. Kolejne pozycje w strukturze przestępstw choć nie są liczne w porównaniu z powyższymi grupami, to jednak w istotny sposób są indykatorami bezpieczeństwa Gminy.

4.1.3 Oświata i wychowanie .

Gmina Nowogard jak każda Gmina w Polsce jest zobowiązana do prowadzenia przedszkoli, szkół podstawowych oraz gimnazjów, zgodnie z zadaniami określonymi w ustawie o systemie oświaty.

Przedszkola:

Na terenie miasta funkcjonują 4 przedszkola w tym 1 prywatne, wg. danych statystycznych liczba dzieci w przedszkolach wynosiła 423

W przedszkolach istnieje 5 oddziałów „zerówek”. Pozostałe oddziały „zerówek” są zlokalizowane przy szkołach podstawowych - w sumie 13 oddziałów. Na terenie miasta i Gminy funkcjonuje 11 szkół podstawowych , w tym 1 prywatna , które we wrześniu 2009 roku skupiały 1783 uczniów w 99 oddziałach – średnio 18 uczniów na 1 oddział.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

Tabela Nr 16.: Szkolnictwo podstawowe w mieście Nowogard

	J. m.	2007	2008	2009
ogółem	ob.	4	5	5
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	ob.	4	4	4
prowadzone przez pozostałe organizacje	ob.	0	1	1
pomieszczenia szkolne				
ogółem	pom.	81	94	78
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	pom.	81	83	78
prowadzone przez pozostałe organizacje	pom.	0	11	0
oddziały w szkołach				
ogółem	--	54,00	54,00	54,00
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	--	54,00	53,00	52,00
prowadzone przez pozostałe organizacje	--	0	1,00	2,00
uczniowie				
ogółem	osoba	1 191	1 132	1 117
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	1 191	1 126	1 102
prowadzone przez pozostałe organizacje	osoba	0	6	15
absolwenci				
ogółem	osoba	213	211	180
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	213	211	180

Zródło: dane GUS, Bank Danych Regionalnych 2010

Ponadto istnieją 3 publiczne gimnazja, do których we wrześniu 2004 roku w 42 oddziałach uczęszczało 1.056 uczniów a we wrześniu 2005 roku w 40 oddziałach uczęszczało 1.013 uczniów:

- Publiczne Gimnazjum Nr 1, ul. Wojska Polskiego 6- 435 uczniów (16 oddziałów),

- Publiczne Gimnazjum Nr 2, ul. Boh. Warszawy 78- 459 uczniów (19 oddziałów),
- Publiczne Gimnazjum Nr 3, ul. Gen. Bema 41- 162 uczniów (7 oddziałów).

Tabela Nr 17.: Szkolnictwo gimnazjalne w mieście Nowogard

SZKOLNICTWO GIMNAZJALNE	J. m.	2007	2008	2009
ogółem	ob.	3	3	3
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	ob.	3	3	3
pomieszczenia szkolne				
ogółem	pom.	51	41	49
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	pom.	51	41	49
oddziały w szkołach				
ogółem	--	38	38	37
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	--	38	38	37
uczniowie				
ogółem	osoba	952	961	906
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	952	961	906
absolwenci				
ogółem	osoba	332	278	318
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	332	278	318

Źródło: dane GUS, Bank Danych Regionalnych 2010

W Nowogardzie, działa także filia Podstawowej Szkoły Muzycznej I-go stopnia. Na terenie miasta Nowogard w chwili obecnej funkcjonują także szkoły zawodowe i średnie. W Nowogardzie, działa także filia Podstawowej Szkoły Muzycznej I-go stopnia. Na terenie miasta funkcjonują następujące szkoły zawodowe i średnie:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 (I Liceum Ogólnokształcące), im. ppor. Emilii Gierczak, ul. Wojska Polskiego 8,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2 (II Liceum Ogólnokształcące), ul. Boh. W-wy 78,
- Prywatne Liceum Ogólnokształcące, ul.3 Maja 22,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych, ul. Poniatowskiego 21, w tym:
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa,
- Technikum Mechanizacji Rolnictwa,
- Technikum Ekonomiczne,

- Technikum Żywności i Gospodarstwa Domowego,
- Technikum Handlowe,
- Technikum Mechaniczne,
- Liceum Agrobiznesu,
- Liceum Profilowane,
- Prywatne Technikum Zawodowe, ul. Poniatowskiego 21,
- Prywatne Policealne Studium Zawodowe „Progres”, ul. Poniatowskiego 21,
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych „Progres”, ul. Poniatowskiego 21,
- Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla Młodzieży i Dorosłych, ul. Boh. Warszawy 78,
- Prywatne Policealne Studium Zawodowe, ul. Boh. Warszawy 78,
- Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, ul. Żeromskiego 5.

Tabela Nr 18.: Współczynniki skolaryzacji (szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne)

SKOLARYZACJA	J. m.	2007	2008	2009
współczynnik skolaryzacji brutto				
szkoły podstawowe	%	119,79	122,61	120,67
Gimnazja	%	160,53	164,32	170,92
współczynnik skolaryzacji netto				
szkoły podstawowe	%	117,75	120,33	118,48
gimnazja	%	149,38	151,68	155,67

Źródło: dane GUS, Bank Danych Regionalnych 2010

4.1.4 Ochrona zdrowia

Nowogard jest ośrodkiem miejskim, który dla społeczności Gminy i innych miejscowości poza gminą Nowogard pełni funkcję ośrodka stanowiącego

lokalne centrum zdrowia. W mieście prowadzi swoją działalność szereg placówek świadczących usługi zdrowotne.

Tabela Nr 13.: Placówki świadczące usługi zdrowotne na terenie Nowogardu

Lp.	Placówka	Adres
-----	----------	-------

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

Lp.	Placówka	Adres
1.	Samodzielny Publiczny Szpital Rejonowy w Nowogardzie	ul. Wojska Polskiego 7
2.	Samorządowa Fundacja Opieki Medycznej "Zdrowie"	ul. Wojska Polskiego 3
3.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Sanus"	ul. Kościuszki 36
4.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Leks” S.C.,	ul. Kościuszki 36
5.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Promed” S.C.,	ul. Kościuszki 36
6.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Baby Med”,	ul. Kościuszki 36
7.	Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Gabinetów Lekarskich „Medyk” S.C.,	ul. Wojska Polskiego 7a
8.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Chirurg” S.C.,	ul. Wojska Polskiego 7a
9.	Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Praxis” S.C.,	ul. Dworcowa 2
10.	Specjalistyczne Gabinety Lekarskie „Medex” S.C.,	Pl. Wolności 6
11.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Dental-med”,	Pl. Wolności 6
12.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Pielęgniarki Środowiskowo-Rodzinne”,	ul. Kościuszki 36
13.	Niepubliczny Zespół Opieki Zdrowotnej „Pielęgniarstwo w Środowisku Nauczania i Wychowania”,	ul. Armii Krajowej 51/35

źródło: opracowanie własne na podstawie Planu Rozwoju Lokalnego i informacji własnych

Największą pod względem kubatury, liczby zatrudnionych, czy też obsługiwanych pacjentów placówką służby zdrowia w Nowogardzie jest zlokalizowany przy ul. Wojska Polskiego szpital publiczny. Organem założycielskim szpitala jest Gmina Nowogard, jednostka została utworzona w 2001 roku. Szpital jako lokalne centrum zdrowia świadczy usługi w zakresie szpitalnej opieki zdrowotnej zgodnie ze swoim statutem dla populacji Gminy, lecz także mieszkańców sąsiednich gmin (Maszewo, Resko, Płoty).

Szpital prowadzi m. in. następujące oddziały:

Apteki

- Izba przyjęć,
- pracownia RTG i USG,
- pracownia fizykoterapii,
- pracownia gastro-fiberoskopowa,
- oddział chirurgii ogólnej,
- oddział ginekologiczno-położniczy,
- oddział neonatologiczny,
- oddział dziecięcy.

Ilość łóżek na wszystkich oddziałach szpitala wynosi 111 (stan na 2009 rok). Szpital jest jednocześnie dużym pracodawcą zatrudniającym blisko 150 osób. Konieczna jest rozbudowa szpitala.

Sieć aptek na terenie miasta jest również dobrze rozwinięta. Na jedną aptekę przypada ok. 3000 mieszkańców.

Tabela Nr 14.: Apteki w mieście Nowogard

Lp	Apteka	Adres
1.	Apteka „CEFARM - SZCZECIN" S.A	. pl. Wolności 2
2.	Apteka „JANTAR"	ul. 700 Lecia 15
3.	Apteka „NIEBIESKA"	ul. 15 Lutego 17
4.	Apteka „NIEBIESKA"	ul. Kościuszki 36
5.	Apteka „ASA” Sp. z o.o.	ul. Warszawska 14
6.	Apteka Centrum	ul. 700-lecia

źródło: opracowanie własne

4.1.5 Kultura

Nowogard posiada bogate zaplecze kulturalne, które tworzą:

- Miejska Biblioteka Publiczna,
- filia Wojewódzkiej Biblioteki pedagogicznej,
- Nowogardzki Dom Kultury,
- kino "Orzeł"
- redakcje czasopism lokalnych.

Miejska Biblioteka Publiczna im. Stefana Żeromskiego powstała w 1946 r. Obecnie mieści się w nowym obiekcie położonym w centrum miasta, w pobliżu starych murów obronnych. W jej skład wchodzi: czytelnia, wypożyczalnia dla dzieci i dorosłych, dział zbiorów specjalnych, sala wystawiennicza i pracownie biblioteczne. Biblioteka posiada bardzo bogaty księgozbiór. Jej specjalnością jest praca z czytelnikiem dziecięcym, wystawiennictwo (cykliczne, interesujące wystawy malarstwa, rzeźby, fotografii i in.), poradnictwo z zakresu wiedzy o regionie oraz różnorodne formy oświatowe. Nowogardzki Dom Kultury rozpoczął

działalność w obecnej siedzibie, w centrum miasta, 13 maja 1972 r. - jako Powiatowy Dom Kultury. Do pierwszych, znaczących imprez należały: **"Panorama Powiatu Nowogardzkiego"** oraz organizowane w latach 1974-80 "Przeglądy Akordeonowe". W NDK działa wiele kół i zespołów zainteresowań, organizowane są koncerty i przedstawienia teatralne. Ofertę wzbogaca własne kino **"Orzeł"**. Najbardziej prestiżową imprezą domu kultury i miasta jest Festiwal Filmów Ekologicznych "Ekofilm", który co dwa lata gromadzi twórców, krytyków filmowych, działaczy ekologicznych oraz sympatyków ruchów ekologicznych z całej Polski. Od 1998 r. **"Ekofilm"** ma rangę imprezy międzynarodowej. Nowogardzki Dom Kultury jest również organizatorem i gospodarzem Festiwalu Filmu-Muzyki-Malarstwa **"Lato z Muzami"**. W lipcu każdego roku w ramach festiwalu odbywają się Spotkania z Filmem, Międzynarodowy

Tabela Nr 19.: Kultura, infrastruktura i uczestnicy

BIBLIOTEKI	J. m.	2006	2007	2008	2009
Placówki biblioteczne					
biblioteki i filie	ob.	3	3	3	3
księgozbiór	wol.	94 964	95 824	97 013	111 543

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

czytelnicy w ciągu roku	osoba	5 129	4 742	4 507	5 005
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	wol.	118 129	117 391	109 000	120 311
Kina stałe					
ogółem	ob.	1	1	1	1
sale	--	1	1	1	1
miejsca na widowni	msc	244	244	244	244
seanse ogółem	--	148	125	120	156
seanse filmy produkcji polskiej	--	38	43	36	37
widzowie ogółem	osoba	4 461	3 372	3 061	3 657
widzowie na filmach produkcji polskiej	osoba	1 878	2 361	1 457	1 083
KULTURA I SPORT					
Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice					
instytucje	ob.	-	1	-	1
imprezy	szt	-	244	-	294
uczestnicy imprez	osoba	-	114 852	-	102 085
zespoły artystyczne	szt	-	25	-	22
członkowie zespołów artystycznych	osoba	-	508	-	301
koła (kluby)	szt	-	6	-	7
członkowie kół (klubów)	osoba	-	86	-	36

Zródło: dane GUS

4.1.6 Sport i rekreacja

Na terenie Gminy Nowogard działa sześć klubów sportowych:

- Ludowy Klub Sportowy „Pomorzanie”, działający w Nowogardzie, zrzeszający około 200 zawodników we wszystkich kategoriach wiekowych i kilku sekcjach, m.in. piłki nożnej, piłki ręcznej i brydża sportowego,
- Kolarski Klub Sportowy „BOND-SAWA” w Nowogardzie, prowadzący działalność w zakresie kolarstwa we wszystkich kategoriach wiekowych,
- 9 ogniw Ludowych Zespołów Sportowych, obejmujących kilka sekcji działalności, m.in. piłkę nożną, siatkową, tenis stołowy - zawodniczek wiejskiego klubu sportowego „TOP” w Wierzbięcinie zaliczają się do krajowej czołówki w tenisie stołowym,

- Uczniowski Klub Sportowy, zrzeszający kilka szkół z terenu miasta i Gminy,
- Międzyszkolny Ośrodek Sportowy, działający przy Szkole Podstawowej Nr 1,
- Klub Turystyki Kajakowej „KON-TIKI” w Nowogardzie,
- Klub Motorowy „Cisy”, posiadający tor motocrossowy, na którym odbywają się eliminacje pucharu Polski

Ponadto bardzo dobrze rozbudowana i wyposażona jest baza sportowa, istniejąca przy budynkach szkolnych.

Poza tym w Nowogardzie znajduje się Stadion Miejski, zajmujący łącznie z zapleczem 2 ha powierzchni, wyposażony w dwa boiska do gry w piłkę nożną, trybuny na 1400 miejsc siedzących oraz parking na autobusy.

Miasto posiada także kąpielisko miejskie z 200 metrową linią brzegową jeziora, mołem spacerowym i zjeżdżalnią wodną o długości 70 m. Na terenie kąpieliska

istnieje możliwość uprawiania żeglarstwa, windusfingu, nurkowania.

Boiska sportowe lub place istnieją we wszystkich większych miejscowościach Gminy.

4.2 Określenie grup społecznych wymagających wsparcia w ramach programu

Władze Miasta i Gminy Nowogard od kilkunastu lat borykają się ze znaczącym ubóstwem mieszkańców. Liczba osób objętych pomocą społeczną systematycznie wzrasta od kilku lat (w roku 2001 było ich 2098, w roku 2002 z pomocy skorzystało 2172 potrzebujące a w roku 2003 liczba ta wzrosła do 2435). Systematyczny przyrost osób korzystających ze wsparcia wskazuje na poszerzającą się skalę występujących na terenie miasta i Gminy problemów społecznych i są to:

- Wysokie bezrobocie (maleje),
- Brak miejsc pracy,
- Niskie wykształcenie mieszkańców,
- Minimalna świadomość społeczna związana z samozatrudnieniem,
- Mała liczba mieszkań,
- Często złe warunki mieszkaniowe.
- Patologie społeczne w tym alkoholizm,

Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki, zwłaszcza w postaci:

- dezintegracji rodziny,
- zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie wpływa bezpośrednio na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz na jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty

pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów. Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

W strukturze mieszkańców Gminy Nowogard na szczególną uwagę zwraca wysoki udział osób niepełnosprawnych w ogólnej populacji. Według danych statystycznych aż 14% populacji to osoby niepełnosprawne. W planie rewitalizacji przewidzieć więc należy stosowne działania nie tylko z zakresu ingerencji w infrastrukturę, lecz także uzupełniające działania aktywizujące tę grupę społeczną i umożliwiające jej zaistnienie na rynku pracy. Blisko 90% niepełnosprawnych to osoby, które w Nowogardzie nie podejmują aktywności zawodowej. Problem dotyczy więc przeszło 3000 osób. Kolejną grupą o której należy tu wspomnieć są osoby z problemami alkoholowymi. Jest to dość znaczna ilość osób, która korzysta z bieżącej pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej i dochodzi do około 500 osób.

Grupy społeczne wymagające wsparcia w ramach LPR:

W sferze społecznej należy zwrócić szczególną uwagę na niżej wymienione grupy społeczne - są nimi grupy mieszkańców wymagające szczególnych działań. Powiązanie problemów między zdefiniowanymi grupami jest silne – zachodzą wyraźne relacje przyczynowo-skutkowe, powodujące powstawanie zjawisk niepożądanych i patologicznych.

Rodziny dotknięte ubóstwem i wykluczeniem, najczęściej z powodu bezrobocia oraz rodziny wielodzietne i niepełne.

Problemy społeczne w tej grupie podlegają wielorakim i złożonym powiązaniom pomiędzy sobą, dlatego tworzą bardzo szeroką grupę społeczną wymagającą wsparcia. Zaistnienie bezrobocia powoduje wystąpienie zjawiska ubóstwa, co w szczególności jest problemem dla rodzin wielodzietnych.

W rodzinach dotkniętych bezrobociem często pojawiają się okoliczności sprzyjające nasileniu zjawiska alkoholizmu, który jeszcze bardziej pogłębia ubóstwo i utrudnia znalezienie pracy. Alkoholizm może również prowadzić do przemocy w rodzinie.

Osoby starsze i niepełnosprawne

Występujące nie tylko w mieście, ale w skali całego kraju procesy demograficzne od lat już wskazują na postępujący proces starzenia się społeczeństwa. W tej grupie nie należy wymieniać wyłącznie osób starszych, lecz także rodzin, w których żyją osoby starsze. Rodziny te borykają się często z wieloma trudnościami dotyczącymi konieczności zapewnienia tym osobom właściwej opieki. Problemy pojawiają się również wówczas, gdy wystąpi nierównowaga między indywidualnymi

potrzebami człowieka starszego w codziennym życiu, a realnymi możliwościami rodziny w udzielaniu mu pomocy w przezwyciężaniu tych trudności.

Osoby niepełnosprawne stanowią w Polsce bardzo liczną społeczność, która liczy około 4,5 mln osób (ponad 14% ogółu ludności), a prognoza GUS przewiduje, że w 2010 roku liczba ta wzrośnie do 6 mln. Odnosząc te statystyki do Gminy uzyskuje się liczbę niepełnosprawnych na poziomie 2262 osób. To poważny odsetek populacji. W codziennym życiu osoby niepełnosprawne napotykają liczne bariery uniemożliwiające im uczestnictwo w życiu społecznym oraz integrację z najbliższą społecznością lokalną.

Grupy narażone na uzależnienia i współuzależnienia (głównie od choroby alkoholowej i narkomanii)

Alkoholizm i narkomania są poważnymi problemami społecznymi, rzutującym na pozostałe strefy życia i generującym wiele pochodnych problemów społecznych. W szczególności nadużywanie alkoholu i narkotyków prowadzi do wzrostu przestępczości kryminalnej (kradzieże, włamania, przemoc), pogłębia ubóstwo rodzin, powoduje zaburzenia funkcjonowania rodzin. Zażywanie alkoholu i zagrożenia związane z zażywaniem narkotyków dotyczą coraz częściej młodzież szkolną, w tym gimnazjalną, coraz częściej notuje się przypadki zażywania tych substancji przez dzieci ze szkół podstawowych. Zwalczaniu tych zagrożeń służyć winny nie tylko programy dla uzależnionych, ale również działania profilaktyczne zapobiegające uzależnieniom. Od początku lat dziewięćdziesiątych w Polsce obserwowany jest znaczny wzrost używania narkotyków.

Osoby na etapie edukacji szkolnej

Problemy społeczne, które dotyczą dzieci wynikają przede wszystkim z czynników rodzinnych i wychowania w dysfunkcyjnych rodzinach. Dzieci bywają niedożywione i zaniedbane, doświadczają przemocy ze strony dorosłych. Często warunki finansowe rodzin w dużym stopniu decydują o szansach rozwojowych i edukacyjnych najmłodszego pokolenia. Dzieci z biednych rodzin zagrożone są dziedziczeniem biedy i negatywnych wzorców społecznych, ponieważ wzrastają w środowisku, w którym zanikają wzorce społeczne. Powoduje to zjawisko dziedziczenia ubóstwa i

dysfunkcji występujących w rodzinie.

Osoby na etapie edukacji szkolnej i akademickiej

We wdrażaniu LPR stosowana będzie tzw. zasada empowerment – poprzez udział grup, których dotyczą problemy społeczne, w działaniach i decyzjach podejmowanych w ramach realizowanych na ich rzecz projektów. Zasada ta ma na celu zaangażowanie i podniesienie rzeczywistej zdolności tych grup do wpływania na sprawy, które ich dotyczą i zwiększenia w ten sposób efektywności projektów.

4.3 Zróżnicowanie dochodów gospodarstw domowych

Jak w każdej gminie notowane są różnice w poziomie gospodarstw domowych. Nie są dostępne szczegółowe dane. W szacowaniu wielkości dochodu posłużono się wyznacznikiem jakim jest dochód dysponowalny ludności na danym terenie. Wykorzystano metodologię rekomendowaną aktualnie przez instytucje finansujące opartą na danych gromadzonych przez Główny Urząd Statystyczny. Wyznaczono średni dochód do dyspozycji jako medianę rocznego dochodu netto podawanego przez GUS.

692 zł, przy czym przyjęto do obliczeń medianę dochodu wynoszącą w roku bazowym 613 zł.

Oszacowany dochód do dyspozycji w roku 2009 (roku bazowym) obliczony został w wyniku aktualizacji wartości początkowej (2003) poprzez wartość wskaźnika inflacji i połowę wartości wskaźnika płacy realnej. Średni dochód do dyspozycji gospodarstw domowych dla obszaru objętego LPR wynosi:

- w 2003 roku - 613 zł (mediana dochodu z Wytocznych),
- obliczony dochód do dyspozycji w roku bazowym (2009 rok) - 787,91 zł.
- prognoza na 2015 rok 1 071,95 zł.

W roku 2003 wysokość dochodu do dyspozycji wynosiła na terenie województwa zachodniopomorskiego (w analizowanej grupie wielkościowej)

4.4 Polityka społeczna związana z przeciwdziałaniem patologiom społecznym

Gmina Nowogard opracowała dokument pod nazwą Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogard na lata 2005-2010, która została przyjęta Uchwałą Rady Miejskiej w Nowogardzie w 2005 r. Strategia ta ma stanowić podstawę do realizacji

względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących

kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

W Nowogardzie istnieje Ośrodek Pomocy Społecznej i działa na podstawie Ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 1998 r. nr 64, poz.414 z póź.zm.) oraz Uchwały Nr 81/XIII/90 Rady Gminy i Miasta w Nowogardzie z dnia 20 grudnia 1990 r. w sprawie powołania Ośrodka Pomocy Społecznej. Celem Ośrodka jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osoby lub rodziny, umożliwiających bytowanie im w warunkach odpowiadających godności ludzkiej. Dlatego też tak ważną rolę w państwie odgrywa pomoc społeczna, zwłaszcza w ostatnich latach w związku z rosnącym bezrobociem, zwiększającą się liczbą bezdomnych, ubożeniem społeczeństwa.

Celem pomocy społecznej jest również zapobieganie powstawaniu marginalizacji osób i rodzin. Chodzi więc też o profilaktykę, która należy do najtrudniejszych zadań pomocy społecznej, wymaga bowiem większego

profesjonalizmu pracowników socjalnych, współdziałania instytucji pomocy społecznej z innymi podmiotami (np. szkołą, policją).

Ustawa o pomocy społecznej stwierdza, że udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu: 1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze; 11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy; 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 13) alkoholizmu lub narkomanii; 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej. Poniżej przedstawiono osoby objęte pomocą społeczną w latach 2001-2003.

Zadania Ośrodka Pomocy Społecznej można podzielić na:

ZADANIA WŁASNE:

- zasiłki celowe i specjalne celowe,
- zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- dożywianie dzieci w szkołach,
- organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży,
- udzielanie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, w tym osobom bezdomnym,
- świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania
- praca socjalna skierowana na pomoc osobom i rodzinom we

wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenia warunków sprzyjających temu celowi,

- sprawienie pogrzebu w tym osobom bezdomnym.

ZADANIA ZLECONE:

- zasiłki stałe z tytułu sprawowania opieki nad dzieckiem wymagającym stałej opieki i pielęgnacji,
- zasiłki stałe wyrównawcze,
- renty socjalne,
- zasiłki okresowe,
- gwarantowane zasiłki okresowe,
- macierzyńskie zasiłki okresowe,

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

- macierzyńskie zasiłki jednorazowe,
- składki na ubezpieczenie społeczne,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- zasiłki pielęgnacyjne i rodzinne,
- zasiłki celowe w formie biletu kredytowego,
- realizacja programu rządowego „wyprawka szkolna”

Rysunek Nr 5: Wydatki na pomoc społeczną (2007)

ZADANIA WŁASNE finansowane przez gminę		ZADANIA WŁASNE finansowane przez Wojewodę		ZADANIA ZLECONE finansowane przez Wojewodę	
Zasiłki celowe	154 564	Dożywianie	76 226	Zasiłki stałe	567 536
Dożywianie	136 429	Zasiłki okresowe	357 464	Składki zdrowotne	45 402
Usługi w DPS	67 713			Świadczenia rodzinne	4 940 982
Prace społecznie użyteczne	8 042				
Usługi opiekuńcze	173 051				
OGÓLEM	539 799	OGÓLEM	433 690	OGÓLEM	5 553 920
<i>Fundusz gminy</i>		<i>Fundusz Wojewody</i>		<i>Fundusz Wojewody</i>	

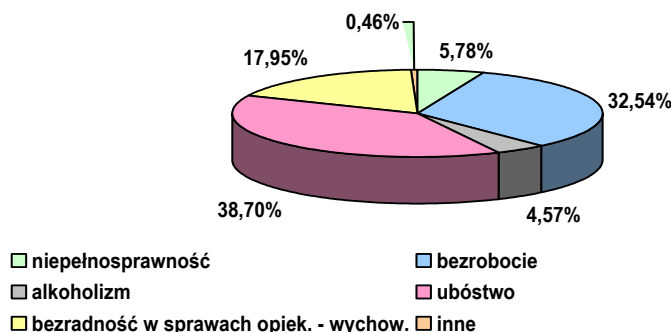
Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej

Wykres przedstawia wysokości środków finansowych jakimi dysponował Ośrodek Pomocy Społecznej. Uwzględniono wydatki na zadania własne, pochodzące z budżetu Gminy oraz wydatki ogółem, gdzie zsumowano wartości budżetu gminnego wraz kwotami na zadania zlecone.

Wysokość nakładów przeznaczonych na pomoc społeczną na wspomaganie osób i rodzin utrzymują się na zbliżonym poziomie w analizowanym okresie. I tak

wielkość tych nakładów wyniosła: w roku 2001 – 3.719.182 zł, w roku 2002 – 3.951.004 zł, a w 2003 roku – 3.558.601 zł. Przy wzrastającej liczbie potrzebujących pomocy wysokości świadczeń jednostkowych, przypadających na osobę w rodzinie z każdym rokiem maleje. Powody korzystania z pomocy są różne. Mieszkańcy Nowogardu borykają się z następującymi problemami: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, alkoholizm.

Rysunek Nr 6: Przyczyny korzystania z pomocy społecznej

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Gmina poczyniła wszelkie kroki aby zidentyfikować problemy mieszkańców,

szukać rozwiązań. W tym celu służy wspomniana już Strategia Integracji i

Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogard na lata 2005-2010 oraz Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązania Problemów Alkoholowych. Jednym z zadań jakie

ma pełnić LPR jest szukanie sposobów aby zminimalizować te problemy mieszkańców .

Tabela Nr 20.: Powód trudnej sytuacji życiowej

UBÓSTWO	Liczba rodzin Ogółem 635	w tym: na wsi* 330	Liczba osób w rodzinach 2102
BEZDOMNOŚĆ	5	2	8
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	18	12	111
w tym: wielodzietność	13	7	92
BEZROBOCIE	541	292	1941
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	297	114	783
DLUGOTRWALA LUB CIĘŻKA CHOROBA	209	80	578
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCIL. I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓLEM	230	121	1041
W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	154	71	537
RODZINY WIELODZIETNE	97	63	620
PRZEMOC W RODZINIE	5	2	28
ALKOHOLIZM	82	33	183
NARKOMANIA	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	12	3	23
ZDARZENIE LOSOWE	4	2	11

Zródło: OPS w Nowogardzie

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogardzie stale współpracuje ze szkołami, urzędem pracy, służbą zdrowia, policją, zakładem ubezpieczeń społecznych, gminą, innymi placówkami pomocy społecznej, sądami, placówkami opiekuńczo – wychowawczymi, kościołem, organizacjami i stowarzyszeniami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Związkiem Kombatanów, Zarządem Budynków Komunalnych, Warsztatami Terapii Zajęciowej

OPS realizuje szereg programów na rzecz osób potrzebujących pomocy. Przewiduje się utrzymanie i intensyfikację tych działań z

uzupełnieniem o zadania wspomagające proces rewitalizacji.

Aktualnie realizowane Programy OPS

1. Kampania Społeczna - Zły dotyk 2010 - 2013

Zespół Interwencji Kryzysowej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowogardzie, stał się certyfikowanym ambasadorem Kampanii społecznej „Zły dotyk” 2010. Ogólnopolska Kampania Społeczna „Zły dotyk” 2010 poświęcona jest problemowi wykorzystywania seksualnego dzieci. Akcja jest skierowana głównie do rodziców i profesjonalistów (nauczycieli, pedagogów, psychologów), a jej celem

jest edukacja w zakresie możliwości ochrony najmłodszych i pomocy dzieciom, które doświadczyły wykorzystywania. Wykorzystywanie seksualne dzieci to aktywność seksualna z udziałem dziecka (do 15 roku życia), podjęta przez dorosłego, nastolatka lub dziecko.

2. Asystent rodzinny w środowisku

Projekt systemowy współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (Program Operacyjny Kapitał Ludzki), w ramach Priorytetu VII. Promocja integracji społecznej - Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie

3.: „Z BEZRADNOŚCI DO AKTYWNOŚCI”

Od ponad trzech miesięcy w rodzinach uczestników projektu systemowego "Z BEZRADNOŚCI DO AKTYWNOŚCI" współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego pracują –

asystenci. Projekt systemowy współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet VII. Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie.

Niepełnosprawni

Osoby niepełnosprawne stanowią w Polsce bardzo liczną społeczność, która liczy około 4,5 mln osób (ponad 14% ogółu ludności), a prognoza GUS przewiduje, że w 2010 roku liczba ta wzrośnie do 6 mln. Odnosząc te statystyki do Gminy uzyskuje się liczbę niepełnosprawnych na poziomie 2262 osób. To poważny odsetek populacji. W codziennym życiu osoby niepełnosprawne napotykają liczne bariery uniemożliwiające im uczestnictwo w życiu społecznym oraz integrację z najbliższą społecznością lokalną.

Tabela Nr 21.: Osoby niepełnosprawne w mieście Nowogard

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE		
Niepełnosprawni w wieku 15 lat i więcej		
ogółem		
ogółem	osoba	2 262
prawnie	osoba	1 954
tylko biologicznie	osoba	308
mężczyźni		
ogółem	osoba	1 125
prawnie	osoba	1 007
tylko biologicznie	osoba	118
kobiety		
ogółem	osoba	1 137
prawnie	osoba	947
tylko biologicznie	osoba	190

Źródło: dane GUS.

4.5 Potrzeby imigrantów, mniejszości narodowych i etnicznych oraz uchodźców

W Lokalnym Programie Rewitalizacji, w diagnozie sytuacji w mieście, konieczne jest odniesienie do imigrantów, mniejszości narodowych i etnicznych oraz uchodźców zamieszkujących Miasto.

Nie zewidencjonowano obszarów, na których występuje szczególnie

koncentracja rodzin, czy problemów w tej grupie, na terenie powiatu udział ludności deklarującej inną niż polska narodowość nie przekracza 0,3 %.

Nie stwierdzono potrzeby prowadzenia szczególnych działań w tym zakresie.

4.6 Struktura organizacji pozarządowych

Na terenie miasta Nowogard działają organizacje pozarządowe (za bazy.ngo.pl)

1. Regionalne Centrum Przedsiębiorczości Szczecińskiej Fundacji "Talent-Promocja-Postęp" - Nowogard
2. LOGIM w Nowogardzie - Nowogard
3. Warsztaty Terapii Zajęciowej (jednostka prowadząca: Zachodniopomorskie Towarzystwo Pomocy Osobom Niepełnosprawnym) - Nowogard
4. Color Coral Association - Nowogard
5. Mam Szansę - Nowogard
6. Akademia Wspierania Inicjatyw Społecznych "AWIS" - Nowogard
7. Klub Sportowy "Handball Nowogard" - Nowogard
8. Stowarzyszenie Kobiet z Problemami Onkologicznymi - "Lila-Róż" - Nowogard
9. Klub Motorowy "Cisy" - Nowogard
10. Ludowy Klub Sportowy "Pomorzanin" - Nowogard
11. Ludowy Uczniowski Klub Sportowy "Panorama-Chrabąszcze Nowogardu" - Nowogard
12. Nowogardzkie Forum Organizacji Pozarządowych - Nowogard
13. Nowogardzkie Stowarzyszenie

- Klub Abstynenta "Hania" - Nowogard
14. Uczniowski Klub Sportowy "Jedynka" - Nowogard
15. Polski Komitet Pomocy Społecznej - Zarząd Powiatowy - Nowogard
16. Stowarzyszenie "Zaćać Na Nowo" - Nowogard
17. Stowarzyszenie dla Dzieci Niepełnosprawnych "Serduszko" - Nowogard
18. Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Podstawowej Nr 2 w Nowogardzie - Nowogard
19. Uczniowski Klub Sportowy "Jedyneczka" - Nowogard
20. Uczniowski Klub Sportowy "Sportowiec" - Nowogard
21. Klub Sportowy Oldboje "Bosman" Nowogard - Nowogard
22. Forum Rozwoju Gospodarczego Ziemi Nowogardzkiej - Nowogard
23. Nowogardzkie Stowarzyszenie Edukacyjne - Nowogard
24. Stowarzyszenie na Rzecz Szpitala w Nowogardzie - Nowogard
25. Ludowy Uczniowski Klub Sportowy "Siatkarz" Nowogard - Nowogard
26. Stowarzyszenie "Radość Życia" - Nowogard
27. Zachodniopomorskie Towarzystwo Pomocy Osobom Niepełnosprawnym - Nowogard
28. Samorządowa Fundacja Opieki Medycznej "Zdrowie" -

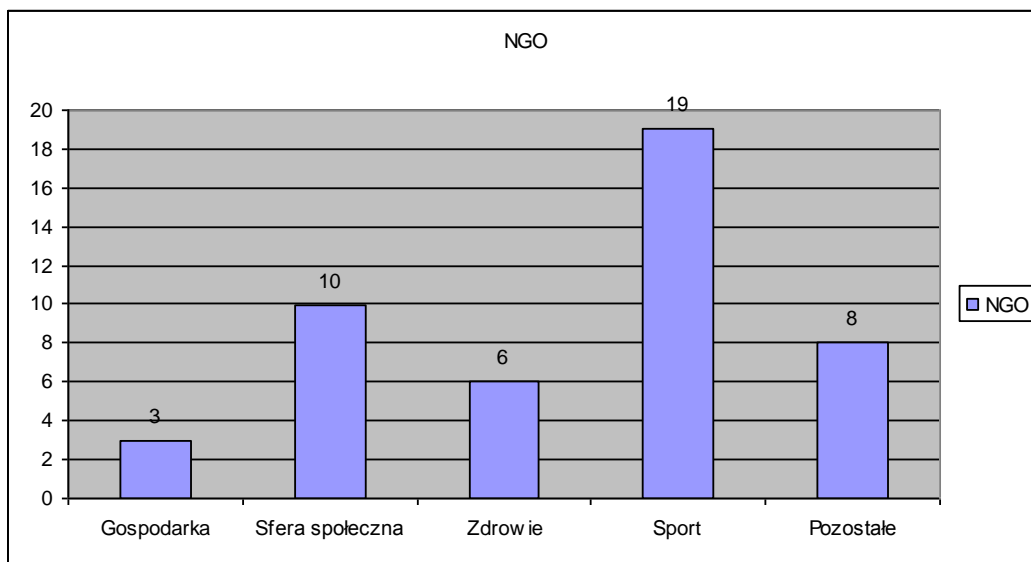

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

Nowogard 29. Miejsko-Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Nowogardzie - Nowogard 30. Uczniowski Klub Sportowy "Gimnazjum Trójka" Nowogard - Nowogard 31. Towarzystwo Miłośników Ziemi Nowogardzkiej - Nowogard 32. Olimpiady Specjalne Polska - Sekcja Sportowa "Maraton" przy Domu Pomocy Społecznej Nr 2 - Nowogard 33. Ludowy Uczniowski Klub Sportowy "Czwórka" Nowogard - Nowogard 34. Powiatowe Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Goleniowie - Nowogard 35. Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej - Ognisko "Wodniak" w Nowogardzie - Polskie Stowarzyszenie Diabetyków - Koło - Nowogard 36. Polski Czerwony Krzyż - Zarząd Rejonowy - Nowogard	37. Kolarski Klub Sportowy "Bond-Sawa" - Nowogard 38. Klub Seniora "Srebrny Włos" - Nowogard 39. Stowarzyszenie Agroturystyczne "Wiatrak" w Nowogardzie - Nowogard 40. Towarzystwo Przyjaciół Biblioteki Publicznej im. S. Żeromskiego - Nowogard 41. Związek Inwalidów Wojennych RP - Zarząd Oddziału - Nowogard 42. Specjalistyczna Poradnia Terapeutyczna - Nowogard 43. Uczniowski Klub Sportowy "Dwójka" - Nowogard 44. Uczniowski Klub Sportowy "Trójka" - Nowogard 45. Stowarzyszenie Działek Rekreacyjnych "Relaks" - Nowogard 46. Uczniowski Klub Sportowy "Top" - Wierzbiczin poczta Nowogard 47. Klub Sportowy Olimpia

W strukturze organizacji przeważają kluby sportów i sfery społecznej

Rysunek Nr 5. Struktura NGO

Źródło: opracowanie własne

4.7 Identyfikacja problemów strefy społecznej

▪ znacząca grupa mieszkańców żyjących poniżej poziomu ubóstwa, ▪ znacząca grupa mieszkańców wykluczona ze społeczeństwa, ▪ znacząca grupa bezrobotnym o bardzo niskim poziomie wykształcenia, ▪ poziom dochodów mieszkańców niższy niż w sąsiadujących większych miastach (Koszalin, Kołobrzeg, Szczecin)	▪ zwiększająca się ilość osób potrzebujących pomocy zewnętrznej(pomocy społecznej), ▪ zwiększające się zróżnicowanie socjalne mieszkańców. ▪ duży procent migracji z miasta, ▪ starzejące się społeczeństwo. ▪ Niedostatecznie rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna.

Wnioski dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji – sfera społeczna

1. Nierównomierny rozkład problemów na mapie społecznej koncentrujący problemy w obszarze kryzysowym.
2. Ograniczenia możliwości rozwoju społecznego w wyniku niedostatków odpowiedniej infrastruktury:
  - a. Brak optymalnych narzędzi wsparcia inicjatyw społecznych przyczyniających się do wspierania projektów społecznych mieszkańców
  - b. Brak dostatecznych warunków administracyjnych i lokalowych dla realizacji zadań w sferze społecznej
  - c. Niedostateczne wykorzystanie na cele społeczne istniejących budynków,
3. Brak nowoczesnych programów przeciwdziałania patologiom opartych np. na sporcie
4. Istniejąca przestrzeń sprzyja powstawaniu patologii
5. Brak monitoringu miasta sprzyja rozwojowi zjawisk negatywnych, przy jednoczesnej ich koncentracji w obszarze rewitalizowanym
6. Niedostateczne wsparcie działań społeczno-gospodarczych adresowanych do osób niepełnosprawnych.
7. Niewykorzystanie potencjału wynikającego z możliwości rozwoju oferty społecznej, opartej na sporcie, turystyce i rekreacji

1. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to kompendium analiz przeprowadzonych w wybranych sferach aktywności miasta. Poniżej przedstawiono podstawowe problemy i zagadnienia w kwestiach strategicznych. Zidentyfikowano słabe i silne strony miasta Nowogard oraz przedstawiono szanse i zagrożenia jakie stoją przed miastem.

Analizie poddano następujące aspekty:

- Lokalizację,

- Stan środowiska oraz zasobów naturalnych,
- Stan społeczności lokalnej, prognozy demograficzne, wykształcenie mieszkańców, stan bezrobocia,
- Miejską i lokalną infrastrukturę społeczną, kulturalną turystyczną,
- Możliwości rozwoju, sytuację miasta, potencjał gospodarczy

Przedstawiona poniżej analiza określiła kierunki rozwoju Nowogardu na różnych płaszczyznach.

W poniższych zestawieniach zaprezentowano analizę SWOT. Aspekty odnoszące się w szczególności do obszaru kryzysowego wyróżniono oznaczeniem (OK.)

Tabela Nr 22.: Analiza SWOT: Sfera gospodarcza

SFERA GOSPODARCZA	
MOCNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Możliwość utworzenia wielu atrakcji na jeziorze nowogardzkim i żegluga na jeziorze (OK.) ▪ Atrakcyjna okolica w tym strefy chronionego krajobrazu, (OK.) ▪ Możliwości rozwojowe w kierunku uatrakcyjnienia terenu miasta, (OK.) ▪ Zabytki, (OK.) ▪ Położenie przy drodze krajowej nr 6 (OK.) ▪ Atrakcyjne tereny inwestycyjne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększony ruch turystyczny, (OK.) ▪ aktywizacja terenów po PGR, ▪ nowe miejsca pracy w skali makro, (OK.) ▪ rozwój turystyki, (OK.) ▪ rozwój poziomu i ilości usług turystycznych, ▪ rozwój szlaków turystyki kwalifikowanej, (OK.) ▪ agroturystyka – zwiększenie popytu, ▪ rozwój usług gastronomicznych, (OK.) ▪ możliwość tworzenia nowoczesnych form rozrywki dla turystów w tym SPA ze względu na położenie nad jeziorem, (OK.) ▪ możliwość rozwoju żegluga turystycznej na jeziorze Nowogardzkim, (OK.)współpraca z miastami o podobnym charakterze, (OK.) ▪ rozwój gospodarczy (OK.) ▪ rozwój istniejących zakładów przemysłowych i innych branż gospodarki
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ struktura własnościowa nieruchomości, (OK.) ▪ świadomość gospodarcza i samozatrudnieniowa, (OK.) ▪ usługi turystyczne, słaba baza usługowa (OK.) ▪ lokalizacja więzienia, ▪ infrastruktura techniczna. (OK.) ▪ mała liczba punktów gastronomicznych, (OK.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ stagnacja gospodarcza w regionie, ▪ brak pracy, ▪ zubożenie mieszkańców, (OK.) ▪ zbyt mała promocja tak atrakcyjnego regionu, (OK.) ▪ brak agroturystyki na obszarze wokół miasta (zbyt słaby jej rozwój), ▪ trudny dostęp do funduszy z zewnątrz, (OK.) ▪ brak polityki gospodarczej w skali makro, ▪ dominacja dużych ośrodków gospodarczych tj. Szczecin, Stargard , Koszalin, Kołobrzeg

Tabela Nr 23.: Analiza SWOT: Sfera przestrzeni

A: Środowisko naturalne

MOCNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jezioro Nowogardzkie jako element miasta (OK.) ▪ Użytki ekologiczne , ▪ Walory krajobrazowe, (OK.) ▪ Położenie na obrzeżach Puszczy Goleniowskiej ▪ tereny zielone w centrum miasta, (OK.) ▪ stopień skanalizowania, (OK.) ▪ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyznaczenie i uznanie części terenów Gminy jako Parku Krajobrazowego, ▪ kanalizacja Miasta, (OK.)
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ogrzewanie budynków kotłami na paliwo stałe w mieście (OK.), ▪ niska emisja, (OK.) ▪ sieć ogólnospławna, (OK.) ▪ Świadomość ekologiczna. (OK.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pył z kominów węglowych, (OK.) ▪ zanieczyszczenie środowiska ze względu na bardzo duże natężenie ruchem drogowym przebiegającym przez centrum miasta (OK.) ▪ wysoki poziom hałasu (OK.) ▪ zanieczyszczenie środowiska spowodowane okolicznymi zakładami,

B: Infrastruktura techniczna miasta	
MOCNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ istniejąca infrastruktura zabytkowa, (OK.) ▪ Kościół NMP (OK.), ▪ sieć komunikacyjna. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rewitalizacja Obszarów Kryzysowych, (OK.) ▪ rozwój infrastruktury turystycznej wokół miasta, ▪ rozbudowa i unowocześnienie infrastruktury turystycznej, (OK.) ▪ rozwój usług internetowych, (OK.) ▪ dostęp do infrastruktury okołobiznesowej (OK.)
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA

<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak obwodnicy drogowej Nowogardu, ▪ stan techniczny budynków, (OK.) ▪ jakość techniczna dróg, ulic, (OK.) ▪ estetyka budynków i ich parametry termiczne w centrum miasta (OK.), ▪ sposób zagospodarowania obiektów o charakterze zabytkowym, (OK.) ▪ organizacja ruchu tranzytowego przez centrum miasta, (OK.) ▪ brak miejsc przyjaznych np. place zabaw dla dzieci, infrastruktura techniczna o charakterze społecznym (OK.) ▪ niedostateczna infrastruktura turystyczna. (OK.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ruch samochodów ciężarowych przez centrum miasta, (OK.) ▪ brak kanalizacji na obszarach wiejskich, ▪ brak właściwego oznakowania turystycznego, (OK.)
---	---

C: Przestrzeń i lokalizacja	
MOCNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ atrakcyjna lokalizacja, ▪ układ zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora, (OK.) ▪ zachowana forma architektoniczna miasta z placem centralnym, (OK.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ łatwa dostępność do aglomeracji (Szczecin, Kołobrzeg, Koszalin) ▪ położenie przy drodze krajowej nr 6, ▪ włączenie jeziora Nowogardzkiego i użytków ekologicznych do przestrzeni publicznej poddanej rewitalizacji (OK.)
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA

<ul style="list-style-type: none"> ▪ zagospodarowanie i funkcja Placu Wolności, (OK.) ▪ brak połączenia przestrzeni użytków ekologicznych z miastem, (OK.) ▪ wielorodzajowość własności przestrzeni obszaru rewitalizowanego, (OK.) ▪ estetyka fragmentów miasta, (OK.) ▪ zaburzenie przestrzeni i układu zabudowy pustymi placami, (OK.) ▪ niewykorzystane turystycznie tereny jeziora Nowogardzkiego, (OK.) ▪ hipermarkety w centrum miasta. (OK.) ▪ niedostateczna ilość małej architektury, (OK.) ▪ brak dbałości o detal w przestrzeni. (OK.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak właściwego oznakowania turystycznego w obszarze woj. Zachodniopomorskiego ▪ nie zagospodarowanie turystyczne przestrzeni, (OK.) ▪
---	--

Tabela Nr 24.: Analiza SWOT: Sfera przestrzeni

Sfera społeczna	
MOCNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zrozumienie ze strony władz potrzeb rewitalizacji, (OK.) ▪ zaangażowanie mieszkańców, (OK.) ▪ potencjał intelektualny osób zaangażowanych w tworzenie i realizację oferty turystycznej, (OK.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uregulowanie stosunków własnościowych gruntów , (OK.) ▪ nowe miejsca pracy (OK.), ▪ polityka pro społeczna państwa, ▪ rozwój organizacji pozarządowych (OK.).
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA

<ul style="list-style-type: none"> ▪ bezrobocie, ▪ struktura społeczna (patologie), (OK.) ▪ dekapitalizacja majątku, (OK.) ▪ niskie wykształcenie bezrobotnych, (OK.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ emigracja, (OK.) ▪ brak mechanizmów, które zatrzymywałyby młodych i wartościowych ludzi w mieście, (OK.) ▪ zubożenie mieszkańców - brak pracy w skali makro, ▪ brak zrozumienia idei Programu Rewitalizacji przez mieszkańców, (OK.) ▪ brak świadomości mieszkańców o wartości kulturowej i historycznej obszaru miasta, (OK.) ▪ ubóstwo części społeczeństwa, (OK.)
---	---

Analiza SWOT jest analizą rozpatrującą kryteria:

- „mocnych stron” – możliwości jakie stanowią silną stronę miasta i społeczności lokalnej, które należy wykorzystać w celu rozwoju ;
- „słabych stron” –cechy, które stanowią słabe strony miasta i społeczności lokalnej, które w przypadku braku działań zmierzających do ich wyeliminowania utrudnią będą jego rozwój;

- „szanse” - możliwości, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności miasta, ale które odpowiednio wykorzystane stanowią możliwości sprzyjające rozwojowi miasta;
- „zagrożenia” - uwarunkowania, które nie są zależne od zachowania społeczności miasta, które realnie stanowią mogą zagrożenie dla rozwoju.

Z przeprowadzonych diagnoz podsumowanych w ramach analizy SWOT wynikają podstawowe Problemy i cele (zaprezentowane dla rewitalizowanego obszaru).

Tabela Nr 25.: Powiązanie problemów i celów LPR – sfera gospodarcza

SFERA GOSPODARCZA	
Problemy zewidencjonowane	Cele planowane do osiągnięcia
<p>Problem Główny:</p> <p>Niedostateczne wsparcie sfery przedsiębiorczości</p>	<p>Cel Główny:</p> <p>Poprawa warunków i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w mieście Nowogard</p>
<p>Kierunki zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ adaptacja budynków na potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej ▪ zaangażowanie funduszy rozwoju obszarów miejskich na rzecz poprawy funkcjonowania MSP ▪ szkolenia, konsultacje i informacja 	
<p>SZCZEGÓŁOWE PROBLEMY</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Niedostateczny rozwój sfery usług turystycznych, ▪ Konieczność zwiększenia działalności usługowej, również w sferze turystyki ▪ Niedostatki infrastruktury technicznej na rewitalizowanym obszarze . ▪ brak nowoczesnych powierzchni biurowych ▪ obszary blokowisk, gdzie ilość podejmujących działalność jest niższa niż średnio w mieście ▪ zbyt mała promocja atrakcyjnego regionu, ▪ brak agroturystyki na obszarze wokół miasta (zbyt słaby jej rozwój), ▪ dominacja dużych ośrodków gospodarczych tj. Szczecin, Stargard , Koszalin, Kołobrzeg ▪ Niezagospodarowane nieruchomości w centrum - 700 Lecia, 15-go Lutego 	<p>SZCZEGÓŁOWE CELE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększenie liczby podmiotów w sektorze turystyki, ▪ zwiększenie ruchu turystycznego, ▪ nowe miejsca pracy ▪ rozwój poziomu i ilości usług turystycznych, ▪ rozwój usług gastronomicznych, ▪ możliwość tworzenia nowoczesnych form rozrywki dla turystów w tym SPA ze względu na położenie nad jeziorem, ▪ rozwój żeglugi turystycznej na jeziorze Nowogardzkim, ▪ współpraca z miastami o podobnym charakterze, ▪ rozwój istniejących zakładów przemysłowych i innych branż gospodarki ▪ wyznaczenie strefy pod perspektywiczną lokalizację przemysłu – strefa gospodarcza

Tabela Nr 26.: Powiązanie problemów i celów LPR – sfera przestrzeni i infrastruktury

PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA	
Problemy	Cele do osiągnięcia
Problem Główny: Niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni miejskich	Cel Główny: Poprawa warunków funkcjonowania obszarów rewitalizowanych
Kierunki zadań	
-	
-	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ SZCZEGÓŁOWE PROBLEMY ▪ niezagospodarowane obszary w granicach obszaru wsparcia przyczyniają się do degradacji, zamiast rozwoju ▪ Niedostateczny rozwój infrastruktury przyczyną pogorszenia jakości oferty sfery usług turystycznych, ▪ Konieczność powiązania terenu rewitalizowanego z obszarami rekreacyjnymi ▪ Brak infrastruktury obsługi ruchu turystycznego ▪ Niedostatki infrastruktury technicznej na rewitalizowanym obszarze . ▪ Niedostateczne zagospodarowanie powierzchni terenów blokowisk, w konsekwencji niedostateczne wykorzystanie zasobów ▪ nierozwiązane problemy komunikacyjne Centrum ▪ Trudności w funkcjonowaniu wybranych obszarów ▪ brak obwodnicy drogowej Nowogardu, ▪ stan techniczny budynków, ▪ jakość techniczna dróg, ulic, ▪ estetyka budynków w centrum miasta , ▪ sposób zagospodarowania obiektów o charakterze zabytkowym, ▪ organizacja ruchu tranzytowego przez centrum miasta, ▪ brak miejsc przyjaznych np. place zabaw dla dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ SZCZEGÓŁOWE CELE ▪ Poprawa zagospodarowania obszarów w granicach obszaru wsparcia ▪ Przyczynienie się do rozwoju gospodarczego ▪ Wsparcie rozwoju infrastruktury technicznej (wodociągi, kanalizacja, energia), ▪ Wzrost znaczenia terenu rewitalizowanego z obszarami rekreacyjnymi ▪ Poprawa infrastruktury obsługi ruchu turystycznego i infrastruktury technicznej na rewitalizowanym obszarze . ▪ Poprawa warunków prowadzenia działalności w centrum (zaopatrzenie, ruch pojazdów, parkingi dla interesantów – odbiorców usług) ▪ rewitalizacja Starego Miasta, ▪ rozwój infrastruktury turystycznej wokół miasta, ▪ rozbudowa i unowocześnienie infrastruktury turystycznej, ▪ rozwój usług internetowych, ▪ dostęp do infrastruktury okołobiznesowej ▪

Tabela Nr 27.: Powiązanie problemów i celów LPR – sfera przestrzeni i infrastruktury

SFERA SPOŁECZNA	
Problemy	Cele do osiągnięcia
<p>Problem Główny: Niedostateczne działania społeczne na obszarze rewitalizacji kompleksowego wymagające programu działań</p>	<p>Cel Główny: Wsparcie dla działań z zakresu inicjatyw i pomocy społecznej na obszarze rewitalizowanym</p>
<p>Kierunki zadań</p> <ul style="list-style-type: none"> - podejmowanie działań w przestrzeni publicznej niezbędnych do wprowadzenia uzupełniających działań wspierających i ograniczenia zjawisk negatywnych - wprowadzenie programów ukierunkowanych na działania w obszarze zdegradowanym - włączenie w programy społeczne sfery sportu i rekreacji w szczególności w odniesieniu do dzieci i młodzieży - inicjowanie i kontynuacja działań z zakresu integracji społecznej i przeciwdziałaniu wykluczeniu 	
<p>SZCZEGÓŁOWE PROBLEMY</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Niezagospodarowane obszary przyczyniają się do degradacji społecznej generując patologie, ▪ Niedostateczny rozwój infrastruktury społecznej przyczyną pogorszenia jakości działań w sferze społecznej, ▪ Brak infrastruktury społecznej: rekreacyjnej, ogólnodostępnej ▪ Niedostateczne zagospodarowanie powierzchni terenów blokowisk, w konsekwencji występowanie negatywnych zjawisk społecznych, ▪ Niedostateczna ilość realizowanych projektów w sferze społecznej, ▪ Niedoinwestowanie w infrastrukturę wspierającą rozwój lokalnej społeczności, ▪ Brak wystarczającej ilości szkoleń i programów adresowanych do grup zagrożonych. 	<p>SZCZEGÓŁOWE CELE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa oferty sfery społecznej poprzez działania z wykorzystaniem nowych inwestycji w infrastrukturę społeczną w granicach obszaru wsparcia ▪ Przyczynienie się do rozwoju lokalnego i integracji mieszkańców w wyniku likwidacji miejsc niebezpiecznych ▪ Przyczynienie się do integracji mieszkańców w wyniku prowadzenia odpowiednich programów ▪ Stwarzanie nowych kierunków rozwoju poprzez rekreację i aktywne formy spędzania czasu. ▪ Poprawa warunków prowadzenia działalności przez sektor organizacji pozarządowych

5 NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW

5.1 Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego

Dnia 22 czerwca 2010 r. podczas posiedzenia XLII sesji Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego został przyjęty projekt aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego. Od tej pory dokument ten będzie wyznaczał kierunki

działań społeczności regionu oraz mechanizmy monitorowania jego rozwoju.

Województwo zachodniopomorskie 2020 roku to region o nowoczesnej i

zróżnicowanej gospodarce stawiający na naukę i innowacyjność. Dzięki swojemu korzystnemu położeniu i rozbudowie infrastruktury transportowej województwo odgrywa rolę ważnego ośrodka wymiany gospodarczej, kulturalnej i naukowej o dobrej dostępności komunikacyjnej.

Biorąc pod uwagę potencjał i sytuację regionu oraz stały wzrost jego możliwości rozwojowych sformułowano następującą **misję** dla województwa zachodniopomorskiego:

Stworzenie warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju województwa zachodniopomorskiego opartego na konkurencyjnej gospodarce i przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności społecznej przy optymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego zawiera się w sześciu celach strategicznych, z których wyprowadzono 34 cele kierunkowe. Dla poszczególnych celów kierunkowych zdefiniowano działania, które nie stanowią kolejnego piętra struktury strategii i nie są im przyporządkowane wskaźniki. Działania określają sposoby postępowania właściwe do uzyskania poszczególnych celów.

LPR w szczególności przysłuży się realizacji następujących celów Strategii:

**CEL STRATEGICZNY NR 2:
„WZMOCNIENIE
ATRAKCYJNOŚCI
INWESTYCYJNEJ REGIONU”,**
realizowany przez cele kierunkowe:

- Podnoszenie atrakcyjności i spójności oferty inwestycyjnej regionu oraz obsługi inwestorów
- Wzmacnianie rozwoju narzędzi wsparcia biznesu
- Tworzenie i rozwój stref aktywności inwestycyjnej

- Budowanie i promocja marki regionu

**CEL STRATEGICZNY NR 3:
„ZWIĘKSZENIE
PRZĘSTRZENNEJ
KONKURENCYJNOŚCI
REGIONU”,** realizowany przez cele kierunkowe:

- Poprawa dostępności do obszarów o walorach turystycznych i uzdrowiskowych

**CEL STRATEGICZNY NR 4:
„ZACHOWANIE I OCHRONA
WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH,
RACJONALNA GOSPODARKA
ZASOBAMI”,** realizowany przez cele kierunkowe:

- Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego
- Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów
- Rozwój infrastruktury ochrony środowiska i systemu gospodarowania odpadami
- Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa
- Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych

**CEL STRATEGICZNY NR 5:
„BUDOWANIE OTWARTEJ I
KONKURENCYJNEJ
SPOŁECZNOŚCI”,** realizowany przez cele kierunkowe:

- Zwiększanie aktywności zawodowej ludności
- Budowanie społeczeństwa informacyjnego

**CEL STRATEGICZNY NR 6:
„WZROST TOŻSAMOŚCI I
SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ
REGIONU”,** realizowany przez cele kierunkowe:

- Wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego
- Wzmacnianie tożsamości i integracji społeczności lokalnej
- Rozwijanie dorobku kulturowego jako fundamentu tożsamości regionalnej

- Przeciwdziałanie ubóstwu i procesom marginalizacji społecznej

5.2 Regionalny Program Operacyjny Zachodniopomorskiego

Operacyjny Województwa

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013 (w skrócie RPO WZ) to jedna z dróg realizacji Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020. Mówiąc wprost – RPO WZ to jeden z programów, który umożliwi dofinansowanie projektów z funduszy strukturalnych w naszym regionie. Projekty te mogą dotyczyć różnych dziedzin począwszy od gospodarki, a kończąc na spójności społecznej. Dziedziny te są opisane szczegółowo w samym programie w postaci osi priorytetowych.

Przedmiotowy dokument określa kto może ubiegać się o środki. Są to m.in. przedsiębiorcy, jednostki samorządu terytorialnego, szkoły wyższe, szpitale, jednostki sektora finansów publicznych, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, etc. Jednak to przede wszystkim mieszkańcy regionu skorzystają w efekcie na realizacji

Działanie 5.5. Rewitalizacja Poddziałanie 5.5.1. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych

Celem poddziałania jest pobudzenie gospodarcze oraz społeczne obszarów zdegradowanych, poprzez tworzenie kompleksowych projektów rewitalizacyjnych.

W województwie zachodniopomorskim występuje znaczny stopień dysproporcji

projektów. Program operacyjny ma bowiem na celu ciągły rozwój województwa m.in. poprzez budowę infrastruktury drogowej, transportowej i energetycznej, a także poprawę warunków życia mieszkańców województwa poprzez inwestowanie w ochronę środowiska naturalnego oraz w infrastrukturę społeczną, zarówno edukacyjną, sportową jak i ochrony zdrowia. Wśród dziedzin, które obejmuje program są również turystyka, infrastruktura kulturalna oraz kształtowanie społeczeństwa informacyjnego. RPO WZ patrząc w przyszłość nie zapomina o historii i jej materialnych pamiątkach, dlatego jednym z działań będzie rewitalizacja oraz odnowa zabytków.

Program dla Województwa Zachodniopomorskiego w pełni realizuje priorytety polityki regionalnej Unii Europejskiej. Jednocześnie dostosowany jest do potrzeb regionu.

rozwoju społeczno -gospodarczego. Głównym powodem niespójnego rozwoju jest występowanie obszarów zdegradowanych. Szczególnie widoczna jest degradacja substancji miejskiej na terenach przemysłowych i powojaskowych. Na tych terenach często występuje kumulacja negatywnych zjawisk ekonomiczno - społecznych, np. wysokie bezrobocie, niski poziom aktywności gospodarczej, natężenie występowania zjawisk patologicznych, wysoki stopień przestępczości. Projekty

z zakresu rewitalizacji będą mogły obejmować m. in. zdegradowane centra miejscowości (w tym zabytkowe).

Aby zapobiec dalszemu pogłębianiu się dysproporcji w regionie należy poprawić warunki życia mieszkańców poprzez wzmocnienie miast oraz wsi, tak aby stały się one atrakcyjnym miejscem zamieszkania.

Inwestycje realizowane w ramach poddziałania muszą być elementami projektów zintegrowanych wynikających z Lokalnych Programów Rewitalizacji wybranych w drodze preselekcji. Mogą to być następujące podprojekty realizowane na obszarach miejskich, wiejskich, przemysłowych, popegeerowskich i powojennych zlokalizowane poza Szczecińskim Obszarem Metropolitalnym:

- a) budowa, przebudowa lub renowacja infrastruktury znajdującej się na obszarze zdegradowanym;
- b) budowa, przebudowa lub modernizacja infrastruktury technicznej znajdującej się na obszarze zdegradowanym w szczególności przewodów lub urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych, elektrycznych, gazowych lub telekomunikacyjnych;
- c) prace konserwatorskie i restauratorskie w rozumieniu ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568);
- d) zakup i instalacja urządzeń

poprawiających bezpieczeństwo na obszarze zdegradowanym;

e) renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych;

f) udostępnienie nowoczesnych, socjalnych budynków mieszkalnych dobrej jakości poprzez renowację i

g) zmianę wykorzystania istniejących budynków stanowiących własność władz publicznych lub własność podmiotów działających w celach niezarobkowych.

Inwestycje w obszarze mieszkalnictwa mogą być realizowane wyłącznie na obszarze wsparcia mieszkalnictwa spełniającym kryteria określone w Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa.

Projekty z zakresu mieszkalnictwa muszą być spójne z art. 47 Rozporządzenia Komisji (WE) 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r.

Rewitalizacja to kompleksowy, skoordynowany, wieloletni, prowadzony na obszarze zdegradowanym proces przemian przestrzennych, technicznych, społecznych i ekonomicznych, inicjowany przez jednostkę samorządu terytorialnego w celu wyprowadzenia tego obszaru ze stanu kryzysowego, w szczególności poprzez nadanie mu nowej jakości funkcjonalnej i stworzenie warunków do jego rozwoju, w oparciu o charakterystyczne uwarunkowania endogeniczne.

5.3 Strategia rozwoju Miasta i Gminy Nowogard

W latach 2007-2013 realizowany będzie model wielofunkcyjnego rozwoju wsi i rolnictwa, który winien być kompatybilny z celami polityki społeczno-gospodarczej zmierzającymi do niwelowania różnic i zapóźnień rozwojowych obszarów wiejskich wobec centrów rozwojowych.

Zakłada się, że działania przyjęte w Strategii powinny wzajemnie się uzupełniać, w ramach nadrzędnego celu, jakim jest poprawa warunków życia i pracy mieszkańców miasta i gminy Nowogard, poprzez wzrost gospodarczy z uwzględnieniem wymogów ochrony środowiska. Osiągnięcie zakładanych celów będzie możliwe poprzez

realizację działań m. in. w ramach Programu Rozwój Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE ORAZ PRIORYTETY

II. Obszar rozwojowy: KAPITAŁ LUDZKI

CEL STRATEGICZNY: Rozwój kapitału społecznego poprzez poprawę kwalifikacji i umiejętności mieszkańców gminy, rozwój przedsiębiorczości oraz aktywizację bezrobotnych.

Priorytet 1. Wzmacnianie rozwoju społeczeństwa informacyjnego

- Rozbudowa nowoczesnej sieci telekomunikacyjnej obejmującej wszystkich mieszkańców oraz przygotowanie społeczeństwa do pełnego wykorzystania możliwości, jakie dają środki masowej komunikacji i informacji;
- Rozwój doradztwa specjalistycznego;
- Wsparcie dla przedsiębiorczości informacyjnej.

Cele operacyjne:

- Permanentna edukacja (szkolenie ustawiczne) zwiększająca potencjał i kapitał społeczny;
- Zwiększenie oferty edukacyjnej w gminie w celu ograniczenia ujemnego bilansu migracji młodzieży;
- Wdrożenie programów przekwalifikujących bezrobotnych w kierunku zapotrzebowania zgłaszanego ze strony pracodawców i potencjalnych inwestorów;

- Zwiększenie dostępu do informacji poprzez informatyzację gminy (szkół, urzędów).
- Wykorzystanie korzystnej struktury demograficznej ludności gminy w celu zachęcenia inwestorów do lokalizowania inwestycji na terenie gminy;
- Wspieranie powstawania organizacji pozarządowych;
- Angażowanie organizacji pozarządowych w rozwiązywanie problemów społecznych w gminie;
- Aktywne wykorzystywanie funduszy UE do realizacji zadań związanych z edukacją i redukcją bezrobocia przy udziale odpowiednich instytucji gminnych i partnerów społecznych; budowa partnerstwa inwestycyjnego;
- Wsparcie przedsiębiorczości związanej z nowoczesnymi technologiami.

III. Obszar rozwojowy: WARUNKI SOCJALNO-BYTOWE, INTEGRACJA SPOŁECZEŃSTWA, OŚWIATA I KULTURA

CEL STRATEGICZNY: Wzrost jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie dostępu do świadczeń medycznych i socjalnych oraz inwestycje w infrastrukturę kulturalno-rozrywkową.

Priorytet 1. Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich

- Wzrost dostępności do oferty wychowawczo-edukacyjnej, usług zdrowotnych i pielęgnacyjnych dla mieszkańców wsi;
- Wsparcie działań integrujących mieszkańców wsi, a zwłaszcza rozwój więzi sąsiedzkich;
- Wspieranie innowacyjności społecznej.

Cele operacyjne:

- Poprawa estetyki i wspieranie dobrego wizerunku Miasta i Gminy Nowogard;
- Wzrost jakości usług komunalnych dla wszystkich mieszkańców gminy;
- Rewitalizacja centralnej części miasta z przeznaczeniem na działalność kulturalno-rozrywkową;
- Dostosowanie infrastruktury edukacyjnej do rozwoju umiejętności, kwalifikacji i indywidualnych oczekiwań mieszkańców;
- Wykorzystanie pozytywnych doświadczeń i nawiązanie dialogu pomiędzy przedstawicielami JST, organizacji pozarządowych i przedsiębiorstw w celu poprawy jakości życia mieszkańców.

**IV. Obszar rozwojowy:
INFRASTRUKTURA
TECHNICZNA**

CEL STRATEGICZNY: Stworzenie infrastruktury technicznej poprawiającej poziom życia mieszkańców Gminy Nowogard oraz pozwalającej pozyskiwać inwestorów zewnętrznych.

Cele operacyjne:

- Zapewnienie niezbędnej infrastruktury transportowej oraz dostępu mediów na terenach przeznaczonych pod inwestycje;
- Budowa obwodnic Nowogardu - „północnej” oraz alternatywnej, „południowej”;
- Wspieranie rozwoju transportu kolejowego - alternatywnego środka transportu dla powstałych w przyszłości zakładów;

- Upowszechnienie dostępu do Internetu ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich;
- Kanalizacja obszarów wiejskich;
- Modernizacja systemu kanalizacyjnego w mieście Nowogard;
- Wspieranie budownictwa mieszkaniowego z wykorzystaniem istniejących, pozytywnych trendów osadniczych;
- Aktywność w pozyskiwaniu dotacji UE przy realizacji zadań inwestycyjnych w aspekcie zadłużenia budżetu gminy;
- Stworzenie dodatkowych miejsc parkingowych na terenie miasta.

**V. Obszar rozwojowy:
GOSPODARKA**

CEL STRATEGICZNY: Wzrost gospodarczy gminy oraz rozwój przedsiębiorczości poprzez inwestycje zewnętrzne i wspieranie przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy.

Cele operacyjne:

- Wspieranie napływu inwestycji poprzez stworzenie systemu obsługi inwestora;
- Wykorzystanie powiatowych, wojewódzkich oraz krajowych instytucji wspierania przedsiębiorczości w celu zainteresowania ofertą gminy potencjalnych inwestorów;
- Wzmocnienie istniejących i wspieranie powstawania nowych organizacji otoczenia biznesu;
- Ponadregionalna promocja oferty inwestycyjnej gminy;
- Nakierowanie działań wspierających przedsiębiorczość na rozwój dynamicznie

rosnącego w skali kraju i gminy sektora przetwórstwa rolno-spożywczego jak również usług okołorolniczych;

- Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców gminy;
- Rozwój usług związanych z zapleczem dla ruchu turystycznego w pobliskim pasie nadmorskim;
- Rozwój przedsiębiorczości poprzez realizację zadań gminnych na zasadzie partnerstwa publiczno-prywatnego;
- Rozwój sektora energetyki odnawialnej.

VI. Obszar rozwojowy: SPORT, TURYSTYKA, REKREACJA

CEL STRATEGICZNY: Rozwój i promocja kultury, sportu i turystyki poprzez inwestycje w infrastrukturę z wykorzystaniem naturalnych walorów gminy oraz rozwój zasobów ludzkich działających w sferze kultury, rekreacji, sportu i turystyki.

Priorytet. Promocja atrakcyjności Ziemi Nowogardzkiej jako obszaru turystycznego, sportowego oraz rekreacyjnego.

- Rozbudowa szlaków turystyki kwalifikowanej, a zwłaszcza pieszej i rowerowej (certyfikacja);
- Wsparcie dla podniesienia atrakcyjności Nowogardu jako ważnego węzła komunikacyjnego.

Cele operacyjne:

- Opracowanie i realizacja programów cyklicznych imprez sportowych i kulturalnych;
- Opracowanie i wdrożenie kompleksowego produktu turystycznego w gminie;
- Realizacja inwestycji w infrastrukturę turystyczną wokół Jeziora Nowogardzkiego jak również w pozostałych, atrakcyjnych turystycznie częściach gminy;
- Wsparcie organizacji promujących działania na rzecz kultury;
- Stworzenie systemu informacji i promocji turystycznej gminy;
- Inwestycje w ogólnodostępną i szkolną infrastrukturę sportowo-rekreacyjną;
- Aktywne wykorzystanie funduszy UE wspierających realizację zadań i inwestycji w zakresie kultury, sportu, turystyki i rekreacji.

5.4 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowogard

Dla całej strefy miejskiej sformułowano następujące ustalenia:

1. Uważa się za konieczne, dla zapewnienia prawidłowego rozwoju miasta, uwzględnienie w jego dalszym rozwoju powiązań strukturalnych z obszarami otaczającymi (strefą podmiejską),

szczególnie w zakresie funkcji i ciągłości obszarów zabudowy, a także sprawności układu komunikacyjnego. Z tego względu zaleca się jak najszybsze opracowanie nowego planu miasta, łącznie z całą zaproponowaną w niniejszym „Studium” strefą podmiejską lub jej najistotniejszymi

dla rozwoju miasta elementami (podstrefy 0-2, 0-3, 0-4, 0-5, K-2, W-2, W-3). W tym łącznie z obszarem do planowanej obwodnicy drogi DK-6. Za dopuszczalne uważa się opracowania odrębne dla poszczególnych kierunków rozwojowych, uwzględniające jednak powiązania j.w., pod warunkiem akceptacji postulatów niniejszego „Studium” w zakresie komunikacji i terenów preferowanych.

2. „Studium” traktuje cały obszar w granicach miasta jako „strefę zabudowy” (podobnie wyodrębnione podstrefy zabudowy w strefie podmiejskiej), co oznacza, że nie stawia przeszkód w zabudowie żadnych terenów na tych obszarach, pod warunkiem zapewnienia braku kolizji z wyartykułowanymi ustaleniami (w szczególności wymogami ochronnymi), jak też przeprowadzenia odpowiednich procedur planistycznych – opracowania planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego, uwzględniającego idee i kierunki, zawarte w niniejszym „Studium”, w tym wnioski z poprzedzającego niniejsze ustalenia rozważań, dotyczących uwarunkowań dalszego rozwoju miasta jako jednorodnego organizmu (wraz z elementami najbliższymi strefy podmiejskiej).

3. W zakresie układu komunikacyjnego „Studium” zaleca korektę ustaleń planu, proponując wariant K K-1 nowego jej przebiegu w części północno-wschodniej miasta oraz zmiany lokalizacji węzła w Olchowie. Ponadto „Studium” zaleca realizację powiązań, niezależnych od obwodnicy DK-6, północnych w układzie Olchowo – Karsk – Otręby oraz południowych, łączących podstrefy: 0-3, 0-4, 0-5, a także zapewniających właściwą obsługę komunikacyjną możliwych do rozbudowy terenów przemysłowych

w jednostce strukturalnej „H” (wg obowiązującego planu).

4. Uznaje się za niedopuszczalną realizację ustaleń planu, dotyczącą terenu 20VT/RII w obrębie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Sarni Las”.

5. W zakresie generalnych kierunków rozwoju zagospodarowania przestrzennego proponuje się i zaleca:

- rozwój funkcji przemysłowej w granicach miasta w jednostce strukturalnej „H” oraz ewentualne niewielki uzupełnienia w jednostkach strukturalnych „E” i „F” – wyłącznie produkcja nieuciążliwa. W strefie podmiejskiej kierunek pomiędzy Wojcieszynem a Lestkowem, ewentualnie także pomiędzy miastem a Miętmem (teren proponowany pod elektrownie wiatrowe) oraz za obwodnicą na kierunku Świerczewo (za lasem).
- rozwój funkcji mieszkaniowej, generalne kierunki południowy na zachód od ul. Bohaterów Warszawy (w tym podstrefy 0-5 – 0-4, częściowo 0-3 w strefie podmiejskiej) oraz północno-zachodni, obejmujący wolne tereny w jednostkach strukturalnych „A” oraz wzdłuż drogi na Karsk (w tym podstrefa K-2 strefy podmiejskiej).
- rozwój funkcji usługowych należy zapewnić przede wszystkim w śródmieściu (z określoną sukcesywną deglomeracją innych funkcji) oraz w zwartych zespołach na kierunkach rozwoju funkcji mieszkaniowej.
- możliwość rozwoju części zachodniej strefy 0-3 jako przedmieścia z zabudową o

wysokim standardzie, w powiązaniu z funkcjami usługowymi. Możliwość realizacji usług handlowych o dużej powierzchni (10.000 m² p.u.).

- rozwój funkcji turystycznej na terenach objętych zmianą planu w jednostce strukturalnej „E” za ogrodami działkowymi (teren 15VT/KS) i dalej w podstrefie 0-2 strefy podmiejskiej, z uwzględnieniem ochrony występujących tu stanowisk archeologicznych.
- wszelkie możliwe wolne i zwalniające się tereny w mieście należy wykorzystać na rozbudowę struktur zieleni urządzonej i ogólnodostępnej.

7. Ochronie, w zakresie dóbr kultury, podlegają zespoły i obiekty zabytkowe oraz wnioskowane do ochrony w granicach określonych w rysunku nr 1 stref ochrony

konserwatorskiej A, B i K oraz W-2 i W-3, a także dobra kultury nie wpisane do rejestru zabytków stosownie do wymogów określonych w pkt. 14.2.1 oraz w pkt. 15.1-15.3 (Część II „Studium”).

- Ochronie w zakresie środowiska przyrodniczego podlegają ustanowione i wnioskowane do ustanowienia obszary i obiekty wskazane w rysunku szczegółowym w tekście „Studium” (pkt. 3.1.4 Część I oraz pkt. 14.2.1 i 15.1-15.3 Część II).
- Ochronie podlegają obszary leśne, zieleni publiczna oraz tereny wrażliwe ekologicznie, lokalne korytarze ekologiczne.

Nie należy wykorzystywać do zabudowy terenów podmokłych, bezodpływowych i zalewowych, a także o cechach zastoisk mrozowych.

5.5 Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Nowogard

Tabela Nr 28.: WPI – zadania powiązane, wymienione w WPI

WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY GMINY NOWOGARD W LATACH 2008-2010				
Lp	Klasyfikacja budżetowa			Nazwa programu i zadania
	Dział	Rozdz.	Par	
1	2	3	4	5
12			6050	Budowa odw. deszcz. i przyłącza do kanal. burz. w ul. Boh. W-wy
16			6050	Kompleksowa modernizacja systemu oświetlenia drogowego na terenie gminy
24			6050	Rewitalizacja centrum miasta
25			6050	Infrastruktura drogowa
30			6050	Budowa odwodnienia i dróg dojazdowych do garaży przy ul. Zamkowej - dokumentacja
39			6050	Budowa infrastruktury rekreacyjno - sportowej przy ul. Kowalskiej

Źródło: WPI Gminy Nowogard,

6 ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI

6.1 Ramy czasowe

Okres przyjęty w przedmiotowym Lokalnym Planie Rewitalizacji obejmuje lata 2010-2015. takie założenie czasowe wynika z aktualnego horyzontu planowania w zakresie polityki regionalnej, jak i dokumentów programowych i wykonawczych, na podstawie których istnieje możliwość ubiegania się o współfinansowanie z UE. Okres taki wpisuje się w okres programowania polityki Unii Europejskiej, gdzie przyjęto lata 2007-

2013 (wraz z 2 letnim okresem zakończenia).

Od roku 2014 obowiązywać będzie nowa perspektywa programowania i finansowania, jednak brakuje aktualnie bliższych przewidywań w tym zakresie.

Część zadań zaproponowano do przygotowania w latach 2010-2013 z realizacją od 2014 roku.

6.2 Metodologia przyjęta do opracowania

Metodologia przyjęta przez autorów opracowania została oparta o założenia i sugestie określone w Wytocznych RPOWZ

Prace nad dokumentem obejmowały analizy statystyczne, inwentaryzacje własne i wizje lokalne w terenie, analizy dokumentów strategicznych, spotkania z władzą lokalną, instytucjami i mieszkańcami w trakcie konsultacji społecznych. Celem etapu „diagnostycznego” było kompleksowe zbieranie informacji niezbędnych dla wyznaczenia obszaru kryzysowego, określenia problemów tego obszaru na tle sytuacji w mieście oraz zaproponowania określonych działań. Etap diagnozy stanu obecnego miał również na celu dostarczenie informacji o oczekiwaniach mieszkańców wobec planów rozwoju miasta, o ich potrzebach i problemach.

Podczas spotkań Zespołu ds. Rewitalizacji, a także konsultacji

społecznych udziałem przedstawicieli wnioskodawców oraz osób zainteresowanych problematyką, zaprezentowano założenia Programu, omówiono dokument wraz z oczekiwaniem wniesienia do programu propozycji określonych zadań. Należy podkreślić, że zadania takie mogą być proponowane wyłącznie na wyznaczonym obszarze zdegradowanym.

Tak przygotowany Lokalny Program Rewitalizacji miasta Nowogard był przedmiotem wyłożenia i szerokich konsultacji społecznych m. in. poprzez stronę internetową, informacje w prasie. Dokument został umieszczony na stornie internetowej miasta (www.nowogard.pl).

Celem zapewnienia informacji utworzono stronę internetową poświęconą rewitalizacji Nowogardu (WWW.nowogard-rewitalizacja.pl).

6.3 Wyznaczenie obszarów kryzysowych

Obszar objęty Lokalnym Programem Rewitalizacji został wyznaczony na podstawie analizy statystycznej przeprowadzonej dla potrzeb przedmiotowego dokumentu. Wyznaczony obszar podzielono na

spójne strefy, w których skoncentrowano działania, a w których widoczne jest zapotrzebowanie na odnowę społeczno- gospodarczą.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

Wytyczne w zakresie opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji określają zakres Lokalnych Programów Rewitalizacji, stanowiących podstawę do uzyskania wsparcia w ramach Działania 5.5 Rewitalizacja oraz Działania 6.6 Rewitalizacja na obszarze Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007 - 2013.

LPR tworzony jest dla realizacji zadań na zdegradowanych obszarach

miejskich, wiejskich, przemysłowych, powojaskowych, jak i popegeerowskich.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i infrastrukturalnej na obszarze miasta mająca na celu wyznaczenie obszarów zdegradowanych została przeprowadzona w oparciu o analizę wskaźnikową.

Przeprowadzając analizę wskaźnikową posłużono się następującymi kryteriami i wskaźnikami.

Kryterium	Wskaźnik	Objaśnienie
SFERA SPOLECZNO - GOSPODARCZA		
Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia	W1 - Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 ludności	Osoby, które zgodnie z Ustawą z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej są uprawnione do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej.
	W2 - Liczba postępowań eksmisyjnych, orzeczonych eksmisji i wykonanych eksmisji z lokali mieszkalnych na 1000 mieszkańców	Łączna liczba toczących się w sądzie postępowań eksmisyjnych z lokali mieszkalnych, orzeczonych eksmisji oraz wykonanych eksmisji w ciągu roku.
Wysoka stopa długotrwałego bezrobocia	W3 - Stopa długotrwałego bezrobocia	Liczba osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy do liczby osób w wieku produkcyjnym (kobiety w wieku 18-59, mężczyźni 18-64).
Niekorzystne trendy demograficzne	W4 - Wskaźnik obciążenia demograficznego	Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym.
Niski poziom wykształcenia, wyraźny deficyt kwalifikacji i wysoki wskaźnik przerywania skolaryzacji	W5 - Wskaźnik wykształcenia osób bezrobotnych	Procentowy udział osób bezrobotnych zarejestrowanych z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych zarejestrowanych.
	W6 - Współczynnik skolaryzacji brutto	Relacja liczby osób uczących się na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym (niezależnie od wieku) do liczby ludności w wieku 7 - 18 lat. .
Wysoki poziom przestępczości i wykroczeń	W7 - Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba przestępstw stwierdzanych ogółem.
	W8 - Liczba przestępstw i wykroczeń na 1000 mieszkańców	Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń na danym obszarze.
	W9 - Czyny karalne osób nieletnich na 1000 nieletnich	Liczba czynów karalnych popełnionych przez nieletnich, przy czym za nieletniego uważa się osobę, która w chwili popełnienia czynu miała ukończone 13 lat, ale nie ukończyła 17 lat na 1000 nieletnich.
Niski wskaźnik prowadzenia	W10 - Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

działalności gospodarczej	ludności	100 mieszkańców.
	W11 - Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności	Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą (osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, udziałowcy spółek kapitałowych) zamieszkujący dany obszar na 100 mieszkańców.

Źródło: Wytyczne dla Wnioskodawców ubiegających się o dofinansowanie projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007 – 2013

Na bazie poddanych analizie obszarów analitycznych wyznaczany będzie obszar kryzysowy, na którym realizowane będą działania rewitalizacyjne. Do LPR załączono mapę obrazującą wyznaczone obszary analityczne (w tym obszary zamieszkałe wyłączone z analizy) oraz obszary niezamieszkałe, dla których nie była prowadzona analiza wskaźnikowa.

Wybrano trzy kryteria odnoszące się do sfery społeczno - gospodarczej i przypisać wybrany wskaźnik. Obliczono wartość wybranych wskaźników dla poszczególnych obszarów analitycznych (wraz z analizą średniej arytmetycznej, odchylenia

standardowe dla poszczególnych wskaźników i ich standaryzacji. Wartość wystandaryzowanych wskaźników pozwoliła na pokazanie odchyień od normy, którą stanowi średnia arytmetyczna. Określono obszary oznaczające sytuację lepszą niż średnia dla danej miejscowości.

Obliczono wskaźnik sumaryczny i wyselekcjonowano obszary analityczne, na których sytuacja jest gorsza niż średnia gminy/miejscowości (obliczona dla poddanych analizie obszarów analitycznych).

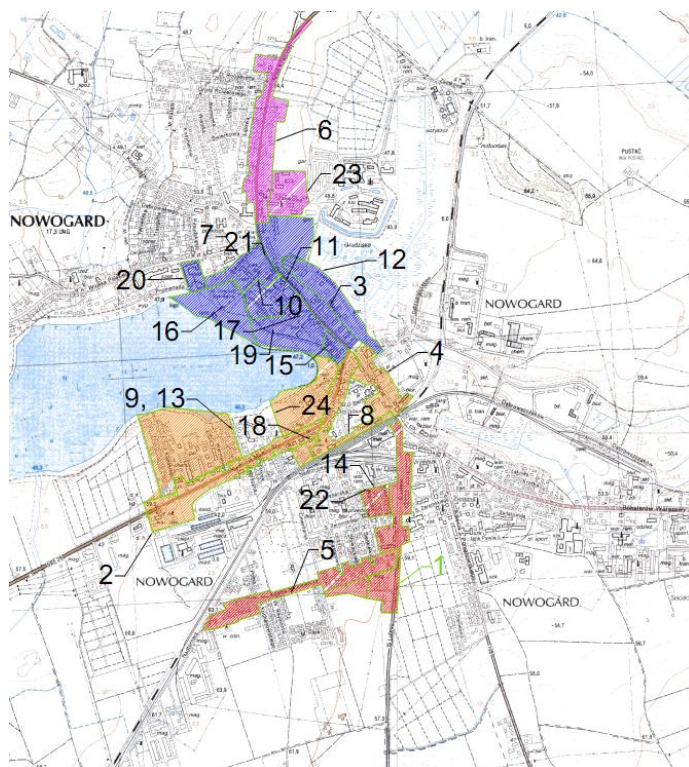
Wskaźniki zaprezentowano w Załączniku.

Na bazie obszarów analitycznych, dla których wartość wskaźnika sumarycznego jest większa od zera (sytuacja gorsza niż średnia gminy) wyznaczono obszar kryzysowy, na którym realizowany będzie Projekt Zintegrowany wspierany ze środków RPO WZ.

Rysunek Nr 7: Granice obszaru kryzysowego (obszaru rewitalizacji)

Źródło: opracowanie własne

Obszar zasadniczy należy uznać za obszar zdegradowany. Bezpośredni wpływ na zaistniałą sytuację miały poniższe czynniki:

- zniszczone ciągi komunikacyjne, brak poczucia bezpieczeństwa (system oświetlenia, brak monitoringu),
- niewystarczająco zagospodarowane obszary zielone,
- brak obiektów małej architektury odzwierciedlających wartość historyczną i kulturową miasta,
- brak odpowiedniej oferty handlowej,
- niedostatki funkcjonalności przestrzeni,
- przypadkowość zabudowy przy obiektach zabytkowych,
- brak ekspozycji „symboli miasta”,

- brak zapewnionego bezpieczeństwa społeczności lokalnej wpływa na negatywną ocenę obecnego stanu zagospodarowania punktu centralnego miasta.

Diagnoza sytuacji na terenie miasta była podstawą do prac nad Programem. Dokonano diagnozy w 3 aspektach:

- społecznym
- gospodarczym
- technicznym (wyposażenia w infrastrukturę).

Podsumowaniem tych diagnoz jest analiza SWOT. W zakres oceny nie weszły miejscowości poza miastem, a także niewielkie pod względem znaczenia demograficznego obszary zamieszkałe, mianowicie ul. Górna, Radosława, Asnyka, Pustać.

Na terenie Miasta Nowogard wyróżniono dla potrzeb LPR 75

obszarów, obejmujących 87 ulic miasta. Generalną zasadą było traktowanie ulic jako obszarów analizy. Tam, gdzie było to uzasadnione obszarem analitycznym może wspólny obszar kilku ulic (2-3).

Celem wyznaczenia obszaru kryzysowego przeprowadzono analizę wskaźnikową z wykorzystaniem danych liczbowych pozyskanych od Beneficjenta (lub innych podmiotów publicznych, dostępnych statystyk i dokumentów).

Należy podkreślić, że w warunkach polskich samorządów nie zawsze możliwe jest pozyskanie takich danych ze względu na słaby rozwój informatyzacji usług publicznych w samorządach i instytucjach rządowych, gdzie nie istnieją bazodanowe systemy danych umożliwiające podział danych z dokładnością do poszczególnych ulic, czy grup wiekowych. Forma prowadzenia statystyk i baz danych nie umożliwia wygenerowania raportów

z dokładnością do poszczególnych ulic. Jednocześnie duża ilość danych w zbiorach dotyczących np. osób bezrobotnych uniemożliwia „ręczne” sporządzenie raportów z dostępnych kartotek (np. osób bezrobotnych), przy czym nie jest możliwe ich przekazanie innym podmiotom do obróbki ze względu na ochronę danych osobowych.

Podkreślić należy jednorodność funkcjonalną Miasta i pozornie równomierny rozkład aspektów społecznych gospodarczych prowadzonej oceny, należało więc skorzystać z danych liczbowych i obiektywnych metod statystycznych wytypowania obszarów o sytuacji gorszej, niż średnia dla miasta.

Prowadząc analizę wskaźnikową posłużono się następującymi wskaźnikami i kryteriami.

Wyznaczono 75 obszarów obejmujących 87 ulic na terenie miasta Nowogard.

Tabela Nr 15.: Wykaz ulic

			Leśna
1	15 Lutego	44	
2	3 Maja	45	Lipowa
3	5 Marca	46	Luboszan
4	700-lecia	47	Ludwika Waryńskiego
5	Asnyka	48	Lutyków
6	Adama Mickiewicza	49	Łakowa
7	Armii Krajowej	50	Macieja Rataja
8	Bankowa	51	Magazynowa
9	Bartosza Głowackiego	52	Marsz. Piłsudskiego
10	Batalionów Chłopskich	53	Mikołaja Reja
11	Blacharska	54	Młynarska
12	Bohaterów Warszawy	55	Monte Cassino
13	Brzozowa	56	Nadtorowa
14	Cmentarna	57	Ogrodowa
15	C.K.Norwida	58	Osiedlowa
16	Dąbrowszczaków	59	Plac Szarych Szeregów
17	Dębowa	60	pl. Wolności
18	Dworcowa	61	Pocztowa
19	Fabryczna	62	Polna

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

20	Gen. J. Bema	63	Promenada
21	Gen. J. Wybickiego	64	Pustać
22	Gen. L. Okulickiego	65	Raławicka
23	Gen. Sikorskiego	66	Radosława
24	Górna	67	Romualda Traugutta
25	Gryfitów	68	Smużyny
26	Henryka Sienkiewicza	69	Stanisława Rzeszowskiego
27	Jana Kasprowicza	70	Stanisława Staszica
28	Jana Kilińskiego	71	Stefana Czarnieckiego
29	Jana Kochanowskiego	72	Stefana Grota Roweckiego
30	Jana Pawła II	73	Stefana Żeromskiego
31	Jarosława Dąbrowskiego	74	Szkolna
32	Jesionowa	75	Światowida
33	Jodłowa	76	Świerkowa
34	Juliusza Słowackiego	77	Tadeusza Kościuszki
35	Kard. Wyszyńskiego	78	Teodora Roosevelta
36	Kazimierza Wielkiego	79	Warszawska
37	Kosynierów	80	Wartcka
38	Kościelna	81	Wiejska
39	Kowalska	82	Wileńska
40	Krótką	83	Władysław Reymonta
41	Ks. Józefa Poniatowskiego	84	Wojska Polskiego
42	Księcia Racibora I	85	Zaciszna
43	Kwietniowa	86	Zamkowa
87	Zielona		

Tabela Nr 16.: Wykaz obszarów przyjętych do analizy

1	15 Lutego	39	Leśna
2	3 Maja	40	Lipowa
3	5 Marca	41	Ludwika Waryńskiego
4	700-lecia	42	Lutyków
6	Adama Mickiewicza	43	Łąkowa
7	Armii Krajowej	44	Macieja Rataja
8	Bankowa	45	Magazynowa
9	Bartosza Głowackiego	46	Mikołaja Reja
10	Batalionów Chłopskich	47	Młynarska
11	Błacharska	48	Monte Cassino
12	Bohaterów Warszawy, Krótka, łąkowa	49	Nadtoria
13	Brzozowa	50	Osiedlowa
14	Cmentarna	51	Plac Szarych Szeregów
15	C.K.Norwida	52	pl. Wolności
16	Dąbrowszczaków	53	Pocztowa
17	Dębowa	54	Polna
18	Dworcowa	55	Promenada
19	Fabryczna	56	Raławicka
20	Gen. J. Bema	57	Romualda Traugutta, Wileńska

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

21	<i>Gen. J. Wybickiego, Staszica</i>	58	Stanisława Rzeszowskiego
22	<i>Gen. L. Okulickiego</i>	59	Stefana Czarneckiego
23	Gryfitów, Jana Pawła II, Racibora	60	Stefana Grota Roweckiego
24	Henryka Sienkiewicza, Słowackiego	61	Stefana Żeromskiego
25	Jana Kasprowicza	62	Szkolna
26	Jana Kilińskiego	63	Światowida
27	Jana Kochanowskiego	64	Świerkowa
28	<i>Jana Pawła II</i>	65	Tadeusza Kościuszki
29	Jarosława Dąbrowskiego, Marszałka Piłsudskiego	66	Teodora Roosevelta
30	Jesionowa	67	Warszawska
31	Jodłowa	68	Wartcka
32	Kard. Wyszyńskiego, Luboszan	69	Wiejska
33	Kazimierza Wielkiego	70	Wileńska
34	Kosynierów	71	Władysław Reymonta
35	Kościelna	72	Wojska Polskiego, Smużyny
36	Kowalska	73	Zaciszna
37	Ks. Józefa Poniatowskiego	74	Zamkowa
38	Kwietniowa, Ogrodowa	75	Zielona

Obszary wyłączone

Dokonano wyłączenia kilku obszarów na terenie miasta z przeprowadzonej analizy wskaźnikowej. Poniżej podano

kluczowe informacje uzasadniające wyłączenie tych obszarów.

Tabela Nr 17.: Obszary wyłączone z analizy

1	Górna	11	Niewielka ilość mieszkańców na stosunkowo znaczącym powierzchniowo obszarze. Odniesienie wartości wskaźnikowych nie powinno mieć tutaj zastosowania ze względu na przemysłowy charakter obszaru .
2	Asnyka	3	Niewielka ilość mieszkańców na stosunkowo znaczącym powierzchniowo obszarze. Odniesienie wartości wskaźnikowych nie powinno mieć tutaj zastosowania ze względu na rolny charakter obszaru .
3	Radosława	45	Niewielka ilość mieszkańców na stosunkowo znaczącym powierzchniowo obszarze. Odniesienie wartości wskaźnikowych nie powinno mieć tutaj zastosowania ze względu na przemysłowy charakter obszaru . Nowo tworzona dzielnica zabudowy na obrzeżach granic miasta nie pozwala na zakwalifikowanie na podstawie wskaźników obszaru jako zdegradowanego.
4	Pustać	11	Niewielka ilość mieszkańców na stosunkowo znaczącym powierzchniowo obszarze. Odniesienie wartości wskaźnikowych nie powinno mieć tutaj zastosowania ze względu na przyrodniczy i pozamiejski charakter obszaru .
	Pozostałe obszary razem	18	Pojedyncze nieruchomości w granicach analizowanego obszaru
	Razem	87	Obszar wyłączony z analizy razem (1% populacji)

Źródło: opracowanie własne

Tabela Nr 18.: Obszary wyznaczone w wyniku analizy wskaźnikowej jako cechujące się gorszą sytuacją niż średnia na terenie miasta.

Lp	Lp wykaz	Nazwa obszaru	Mk
1	1	15 Lutego	806
2	2	3 Maja	736
3	3	5 Marca	243
4	4	700-lecia	535
5	6	Adama Mickiewicza	205
6	7	Armii Krajowej	578
7	11	Błacharska	44
8	18	Dworcowa	26
9	26	Jana Kilińskiego	178
10	32	Kard. Wyszyńskiego, Luboszan	451
11	35	Kościelna	4
12	36	Kowalska	247
13	41	Ludwika Waryńskiego	332
14	45	Magazynowa	41
15	50	Osiedlowa	143
16	51	Plac Szarych Szeregów	21
17	52	pl. Wolności	184
18	58	Stanisława Rzeszowskiego	1
19	59	Stefana Czarnieckiego	117
20	62	Szkolna	4
21	67	Warszawska	720
22	68	Wartcka	64
23	74	Zamkowa	792
24	75	Zielona	273

- wyznaczony na podstawie Kryterium **działalność gospodarcza – bezpieczeństwo – eksmisje**

Wyznaczenie obszarów wsparcia mieszkalnictwa

Ze względu na utrzymujące się poniżej średnich wskaźniki określone w Wytycznych MRR w zakresie programowania działań z zakresu mieszkalnictwa (...), nie wyznaczono obszarów wsparcia mieszkalnictwa na terenie miasta Nowogard.

Przyczyną tego stanu rzeczy jest dość równomierny rozkład zjawisk, które służą wyznaczeniu takiego obszaru, generalnie w całości mieszczący się poniżej wartości granicznych, gdzie wskaźnik wsparcia inwestycji z zakresu mieszkalnictwa może zostać

wyznaczony.

Przykładowe wartości wskaźników:

- długotrwałe bezrobocie: 250 osób, 17% ogółu bezrobotnych, 2,21 % ludności w wieku produkcyjnym przy wartości granicznej wskaźnika umożliwiającej wyznaczenie obszaru na poziomie 5,7 %,
- poziom przestępczości: 364, 32/1000 Mk przy wartości granicznej wskaźnika umożliwiającej wyznaczenie obszaru na poziomie 19 / 1000 Mk.
- pomoc OPS: 403, 26/1000 Mk przy

wartości granicznej wskaźnika
umożliwiającej wyznaczenie obszaru na

poziomie 83 / 1000 Mk.

Opis rewitalizowanego terenu – według rejonów grupujących wyznaczone obszary poddane analizie

1. Ścisłe Centrum – obszar wokół Placu Wolności

Punktem centralnym miasta jest Plac Wolności, przy którym znajdują się obiekty o różnorodnej funkcji: administracyjnej, bankowej, handlowej. Plac jako punkt centralny spełnia funkcję „parkingową”. W centrum placu swoją lokalizację mają tymczasowe małe sklepiki, budki itp., które nie są najlepszą wizytówką miasta. Niezbędne jest więc zatem podniesienie znaczenia centralnego punktu miasta w rejonie placu, tworząc symbol miasta i swoiste miejsce spotkań mieszkańców. Należy przywrócić funkcję jaką plac spełniał w przeszłości (miejsce integracji społecznej) poprzez renowację istniejącej zabudowy (modernizacja, porządkowanie i uzupełnienie zabudowy istniejącego układu przestrzennego), terenów zielonych (zagospodarowanie obszarów zielonych poprzez opracowanie koncepcji zagospodarowania terenu – stworzenie atrakcyjne miejsce codziennego wypoczynku z obiektami małej architektury. Odnowienie punktu centralnego miasta doprowadzi do ożywienia centrum i stworzenia charakterystycznego obszaru, który stanie się miejscem spotkań, imprez kulturalnych i odwiedzin przez potencjalnych turystów.

Przy realizacji zadań z Lokalnego

Programu Rewitalizacji należy pamiętać o zasadzie kształtowania przestrzeni przy zachowaniu ładu przestrzennego i architektonicznego.

W Centrum powinny być realizowane projekty o charakterze ochronny dziedzictwa kulturowego, projekty kulturalne i społeczne, a także projekty o charakterze handlowo-usługowym, tworzące nowe miejsca pracy. Analiza wskazuje problemy, lecz także wskazuje kierunki, w jakich mogą zostać podjęte odpowiednie działania dla ich rozwiązania. Niewątpliwie do najistotniejszych problemów wymagających rozwiązania należy:

- brak odpowiednich źródeł finansowania zadań istotnych dla naprawy sytuacji w mieście i odpowiednich programów wsparcia
- niski stopień bezpieczeństwa w mieście,
- zły stan infrastruktury komunikacyjnej,
- niska liczba punktów usługowo-handlowych i brak szerokiej oferty usług,
- brak przystosowania obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- chaos architektoniczny

Kościelna, Wyszyńskiego, Stolarska, Szkolna, Plac Szarych Szeregów

Teren znaczący dla miasta, gdyż znajduje się tutaj m. on. gotycki Kościół Mariacki z XIV w, w którym znajduje się bogato wyposażony ołtarz z

początku XVII w. Jest to jeden z najpiękniejszych tego typu obiektów na Pomorzu Zachodnim. Swoją lokalizację ma supermarket MULTI

oraz liczne inne sklepiki. Występują tutaj również istotne dla funkcjonowania miasta obiekty szkoły, szpitala, straży

pożarnej, także tereny zielone nad jeziorem nowogardzkim.

3-go Maja, 700 Lecia, Dworcowa, Waryńskiego, Kilińskiego

Obszar ten stanowi lub jest położony na „osi” miasta: głównych ulic 3-go Maja i 700lecia. Przy ul. 3-go Maja znajdują się obiekty o różnorodnej funkcji: mieszkaniowej, bankowej, handlowej. Na obszarze zlokalizowano dworzec PKP, PKS oraz stanowiska busów zapewniających komunikację pasażerską.

Niezbędne jest więc zatem podniesienie znaczenia tej części miasta. Należy poprawić funkcję miejskie poprzez renowację istniejącej zabudowy (modernizacja, porządkowanie i uzupełnienie zabudowy istniejącego układu przestrzennego), co stworzy dobre warunki do rozwoju usług.

Poprawy wymagają również drogi prowadzące do obszarów osiedli (Kilińskiego, Waryńskiego), zamieszkałych przez znaczną grupę mieszkańców.

Dworzec wymaga uwagi i częściowej zmiany funkcji, ponieważ ze względu na

wielkość ruchu pasażerskiego w obiekcie tym zlokalizowane mogą być inne funkcje.

Wieża ciśnień i teren wokół wymagają uwagi, możliwe jest zagospodarowanie wieży i terenu wokół na cele turystyczne, lub gastronomiczne.

- niski stopień bezpieczeństwa,
- zły stan infrastruktury technicznej,
- potrzeby w zakresie infrastruktury drogowej, szczególnie przy dworcu – jako dostęp do strefy usług
- brak przystosowania obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- Zadania zapisane w LPR określona szansę poprawy stanu obecnego, w konsekwencji zrewitalizowanie obszaru.

6.4 Cele Lokalnego Programu Rewitalizacji

Głównym celem Lokalnego Programu Rewitalizacji ożywienie społeczno-gospodarcze poprzez tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności miasta oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej w taki sposób aby sprzyjać długofalowemu rozwojowi gospodarczemu Nowogardu, jego spójności ekonomicznej, społecznej i przestrzennej proponowany, kompleksowy proces rewitalizacji.

Wyznaczone obszary kryzysowe wymagające działań rewitalizacji to te o szczególnych trudnościach które spełniają kryteria określone w obowiązujących Wytycznych.

Rewitalizacja ma na celu interwencję w następujących płaszczyznach:

- **rozwój gospodarczy** – ożywienie gospodarcze, zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności

- gospodarczej generujących nowe miejsca pracy,
- **rozwój społeczny** - zapobieganie patologiom społecznym (przestępczości, marginalizacji, wykluczeniom), prewencja społeczna
  - **podniesienie atrakcyjności przestrzeni** – rozwój infrastruktury, poprawa w przestrzeniach otwartych, zachowanie i promowanie dziedzictwa kulturowego oraz poprawa stanu środowiska naturalnego.

Program Rewitalizacji jest niezbędnym dokumentem do ubiegania się o środki z Funduszy UE w tym z ze środków np:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- Inicjatywy Jessica - dla rozwoju obszarów miejskich.

Założonymi efektami końcowym wdrożenia Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie:

- pobudzenie gospodarcze miasta Nowogard,
- zwiększenie potencjału turystycznego,
- uzyskanie poprawy w sferze rozwiązania problemów społecznych
- poprawa bezpieczeństwa ludności,
- zminimalizowanie patologii społecznych,
- podniesienie atrakcyjności inwestycyjnych miasta,

czyli **rewitalizacja zidentyfikowanych obszarów zdegradowanych.**

Wskaźniki produktu

- Liczba budynków poddanych renowacji i termomodernizacji,
- Liczba budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej.

- Długość wybudowanych/zmodernizowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją.
- Powierzchnia budynków poddanych renowacji.
- Liczba budynków przebudowanych/wyremontowanych na cele edukacyjno/społeczne.
- Powierzchnia terenów rewitalizowanych przeznaczonych na małą infrastrukturę.
- Powierzchnia obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne.
- Powierzchnia obiektów zmodernizowanych na cele gospodarcze.
- Liczba systemów zabezpieczeń przed zagrożeniem bezpieczeństwa
- Powierzchnia zmodernizowanej infrastruktury drogowej.
- Długość wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury komunalnej w zakresie ochrony środowiska.
- Powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miasta poddanych rewitalizacji.
- Powierzchnia usługowa w budynkach poddanych renowacji.
- Liczba wybudowanych lokalnych punktów informacji kulturalnej i turystycznej
- Liczba obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne.
- Powierzchnia zmodernizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego.
- Powierzchnia wyremontowanej i przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie rewitalizowanym.

Wskaźnikami rezultatu :

- Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki.
- Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej.
- Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami.
- Liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie rewitalizowanym.
- Liczba nowych punktów usługowych na terenach rewitalizowanych.
- Liczba nowych miejsc pracy.
- Powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana.
- Liczba przestępstw w mieście.
- Wskaźnik wykrywalności przestępstw.
- Liczba mieszkańców na terenach rewitalizowanych.
- Liczba absolwentów szkół średnich na terenie rewitalizowanym.
- Wskaźnik wykształcenia wśród mieszkańców terenów rewitalizowanych.
- Liczba utrzymanych miejsc pracy (w okresie min 2 lat).
- Liczba utrzymanych punktów usługowych (w okresie 2 lat)
- Liczba korzystających z nowych ofert programowych w zakresie inicjatyw społecznych.
- Liczba nowych miejsc noclegowych.

Zadania zapisane w LPR określą szansę poprawy stanu obecnego, w konsekwencji zrewitalizowanie obszaru. Wskazano więc w dalszej części

określone kierunki rozwiązań powodujących:

- poprawę w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i wzbogacanie na tej bazie oferty turystycznej miasta,;
- rozwój sektora kultury i edukacji, szczególnie w ramach programów wyrównywania szans mający na celu poprawę wykształcenia mieszkańców dla zapobiegania zjawiskom marginalizacji społecznej wybranych grup,
- powstanie społecznych grup wsparcia dla rodzin z problemami społecznymi,
- zaangażowanie w realizację i wzrost aktywności organizacji pozarządowych;
- poprawę zabudowy, rewitalizację kwartałów, uzupełnienia i odtworzenia układu architektonicznego.

Wskazano kierunki rozwiązań powodujących:

- poprawę przestrzeni w obrębie obszaru rewitalizowanego,
- dostosowanie zabudowy do historycznego sąsiedztwa,
- szukanie lokalizacji miejsc postojowych w rejonie Centrum,
- poprawę infrastruktury i porządkowanie przestrzeni.
- stworzenie nowych miejsc pracy

6.5 Problemy – cele główne, synteza

- brak rozwiązań odpowiednich rozwiązań w sferze przestrzenno-infrastrukturualnej dla obszaru rewitalizowanego => uzyskanie kompleksowej poprawy w sferze przestrzeni

sprzyjającej wzrostowi konkurencyjności miasta oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej w taki sposób aby sprzyjać długofalowemu i zrównoważonemu rozwojowi społeczno-gospodarczemu

- Nowogardu, spójności ekonomicznej, społecznej i przestrzennej miasta
- niedostateczne warunki dla rozwoju działalności gospodarczej w istniejących i nowych kierunkach (rekreacja, turystyka, usługi) => wykorzystanie istniejących walorów oraz tworzenie nowych kierunków działalności poprzez zmiany w sferze przestrzeni powiązane z działaniami na rzecz podnoszenia atrakcyjności prowadzenia działalności gospodarczej,
  - niedostateczny stan rozwiązań w zakresie infrastruktury miasta (głównie w wyniku

- usprawnienia stanu infrastruktury ochrony środowiska oraz infrastruktury komunikacyjnej) => ochrona środowiska oraz poprawa dostępności i komunikacji w ramach obszarów rewitalizowanych,
- niedostateczny stan rozwiązań w zakresie infrastruktury społecznej i ogólnodostępnej charakterze infrastruktury rekreacyjnej i sportowej => poprawa dostępności do sportu, osiągnięcie poprawy w zakresie integracji społecznej, rozwój aktywności mieszkańców w oparciu o planowaną infrastrukturę

6.6 Projekt Zintegrowany (PZ)

W ramach LPR wyznaczono jeden Projekt Zintegrowany (PZ). Projekt zintegrowany stanowi sekwencję powiązanych ze sobą działań mających na celu wyprowadzenie danego obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego. PZ składa się z podprojektów infrastrukturalnych i pozostałych realizowanych przez gminę oraz innych partnerów procesu rewitalizacji.

Wskazane w korespondują ze zidentyfikowanymi problemami i potrzebami na obszarach kryzysowych. Każde z działań składających się na PZ stanowi odrębny podprojekt.

W ramach Projektu Zintegrowanego, w wyniku diagnoz stanu aktualnego zaplanowano następujące podprojekty.

6.6.1 Planowane działania przestrzenne (techniczno-materialne):

1. Tytuł:	Podprojekt Nr 1: <i>Poprawa w sferze przestrzeni poprzez rewitalizację terenów w kierunku rekreacyjno-sportowym wraz z kompleksowym uzupełnieniem przestrzeni o elementy małej architektury (tereny gminy)</i>
2. Opis:	Przewiduje się wykonanie elementów niezbędnych obiektów rekreacyjnych i sportowych. Istotne jest kompleksowe wykonanie infrastruktury komunikacji pieszej (i rowerowej). Mieszkańcy gminy są pozbawieni dostatecznie atrakcyjnych miejsc spotkań, spacerów, odpoczynku, uprawiania sportu i rekreacji. Celem podprojektu jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, kształtowanie umiejętności spędzania czasu wolnego, promowanie zdrowego stylu życia, aktywizacja i integracja środowiska lokalnego; ograniczanie patologii społecznych i wandalizmu; wytworzenie małych lokalnych przestrzeni publicznych. Elementy zadania: - kompleksowe zagospodarowanie terenów przy jeziorze (obiekty sportowe, rekreacyjne, fontanna, pomosty, nabrzeże) - kompleksowe zagospodarowanie terenu przy ul. Kowalskiej (obiekty

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

	sportowe, rekreacyjne, ciągi komunikacji)
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: zadanie jest <u>przygotowywane do realizacji</u> Realizacja: 2011-2013 Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie Gmina Nowogard.
3. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> wzrost liczby propozycji form spędzania wolnego dla mieszkańców i turystów wzrost propozycji programowych dla dzieci i młodzieży. wzrost liczby osób aktywnie spędzających wolny czas w miejscu zamieszkania. poprawa estetyki funkcjonalności przestrzeni w obrębie ścisłego centrum miasta
4. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Nowogard Kluby Sportowe Szkoły
5. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: <ul style="list-style-type: none"> 9 mln zł (wariant maksymalny) 5 mln zł (wariant niezbędny)
6. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> 75 % EFRR 25 % Gmina Nowogard
7. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej, 	Projekt przyczynia się do poprawy stanu infrastruktury technicznej i społecznej
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące rozwoju transportu 	Nastąpi poprawa w sferze komunikacji pieszej i dostępu do terenów zielonych
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące restrukturyzacji przemysłu 	Nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych, 	Nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej, 	Zadanie stanowi praktyczny przykład oparcia zintegrowanych działań rewitalizacyjnych o infrastrukturę poprawiającą funkcjonalność przestrzeni, stwarzającą nowe szanse i kierunki rozwoju obszaru rewitalizowanego

1. Tytuł:	Podprojekt Nr 2: <u>Poprawa podstawowej infrastruktury komunikacji drogowej i pieszej (drogi, chodniki, ciągi piesze, parkingi) w rejonie rewitalizowanym – poprawa dostępności obszarów rewitalizowanych</u>
2. Opis:	Zadanie wynika z potrzeb zewidencjonowanych na obszarze zdegradowanym w zakresie niezbędnym do osiągnięcia zadowalającego

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

	<p>stanu technicznego podstawowej infrastruktury, jak i dalszej poprawy funkcjonalności przestrzeni obszaru zdegradowanego.</p> <p>Zadanie dotyczy przebudowy i/lub modernizacji podstawowej infrastruktury służącej komunikacji drogowej i pieszej, oraz sieci.</p> <p>Zadanie zaplanowano do etapowania, w I etapie przewidywane są do realizacji elementy niezbędne dla wdrożenia podprojektów rewitalizacji w zakresie porządkowania przestrzeni.</p> <p>Elementy podprojektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - modernizacja ulicy Luboszan, Czarnieckiego i Wyszyńskiego (drogi wraz z ciągami pieszymi - remont); - modernizacja ciągów pieszych w rejonie Placu Wolności, Palcu Szarych Szeregów (teren przy jeziorze Nowogardzkim); - odtworzenie przejścia do murów obronnych z ul. Luboszan (brukowana alejka między budynkami na ul. Luboszan 3 i 5); - wygospodarowanie dodatkowych miejsc parkingowych przy modernizowanych ulicach i terenach sąsiadujących; - remont ulicy Kardynała Wyszyńskiego i Kościelnej – zakończenie inwestycji w ramach działań rewitalizacji Starego Miasta - remont ulicy Adama Mickiewicza. Fabrycznej, Magazynowej, - II etap. - uzupełnienie ciągów komunikacji pieszej na rewitalizowanym obszarze do terenu rekreacyjnego prowadzącego do ulicy Kowalskiej i terenów zielonych w Centrum (Plac Wolności, Plac Szarych Szeregów) <p>Szczególnie istotną i niedocenioną kwestią jest poprawa warunków komunikacji rowerowej na terenie miasta. Przewidziano oznakowanie tras rowerowych, likwidację barier w rozwoju ruchu rowerowego wraz z montażem urządzeń parkingowych (stojaków) rowerowych.</p>
<p>3. Etapy działania wraz z czasem realizacji</p>	<p>Przygotowanie zadania: zadanie jest przygotowane do realizacji Realizacja: 2011-2015 Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie gmina Nowogard.</p>
<p>3. Oczekiwane rezultaty</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa bezpieczeństwa komunikacji • poprawa warunków drogowych • redukcja emisji spalin, zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów • poprawa warunków parkingowych dla samochodów i autobusów • poprawa bezpieczeństwa wybranych obszarów miasta • poprawa warunków rozwoju usług, w tym bazy rekreacyjnej i turystycznej • poprawa dostępności do planowanych elementów sportowo-rekreacyjnych • poprawa dostępności do komunikacji publicznej (PKS, busy, PKP)
<p>4. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Gmina Nowogard</u> • <u>PUWiS Nowogard</u> • <u>Starostwo Powiatowe w Goleniowie</u> • Spółdzielnie Mieszkaniowe
<p>5. Przewidywane nakłady finansowe</p>	<p><u>Szacowane nakłady:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>4 mln zł (wariant maksymalny)</u> • <u>1,5 mln zł (wariant niezbędny)</u>
<p>6. Struktura i źródła</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>70% EFRR</u> • <u>30% gmina Nowogard</u>

finansowania	
7. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej, 	poprawa uzbrojenia jest sprawą zasadniczą, ułatwi realizację pozostałych działań w ramach Projektu Zintegrowanego
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju transportu 	poprawa uzbrojenia podziemnego umożliwi realizację działań z zakresu drogownictwa w ramach Projektu Zintegrowanego Podprojekt sprzyja rozwojowi transportu publicznego, poprawia warunki komunikacji na obszarze poddanym rewitalizacji
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące restrukturyzacji przemysłu 	Rozwiązanie problemów w gospodarce ściekowej likwiduje barierę dla rozwoju przemysłu i usług Realizacja inwestycji komunikacyjnych służy poprawy dostępności do terenów rewitalizowanych.
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych, 	Podprojekt stanowi niezbędny element uzupełniający działania podejmowane przez właścicieli terenów komunikacyjnych na rewitalizowanym obszarze
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej, 	Podprojekt przyczynia się do poprawy dostępności do oferty społecznej, kulturalnej, turystycznej i rekreacyjnej, stwarza warunki rozwoju tych sfer – niezbędnych w procesie rewitalizacji

1. Tytuł:	Podprojekt Nr 3: <i>Przebudowa infrastruktury technicznej, kanalizacyjnej w zakresie rozdzielania kanalizacji ogólnospławnej na sanitarną i deszczową</i>
2. Opis:	<p>Zadanie wynika z potrzeb zewidencjonowanych na obszarze zdegradowanym w zakresie niezbędnym do osiągnięcia zadowalającego stanu technicznego, jak i poprawy funkcjonalności infrastruktury wodno-ściekowej obszaru zdegradowanego.</p> <p>Zadanie dotyczy przebudowy i/lub modernizacji podstawowej infrastruktury technicznej. Dla potrzeb realizacji zadania opracowano inwentaryzację stanu obecnego i koncepcję, jak i projekt techniczny (w realizacji).</p> <p>Głównym problemem na obszarach zdegradowanych w sferze środowiska jest konieczność uporządkowania zagadnień z zakresu sieci kanalizacji. Mimo zadowalających wskaźników wykorzystania sieci występuje problem wód deszczowych, a w konsekwencji ujawniają się problemy w gospodarce wodno-ściekowej.</p> <p>Zadanie polega na rozdzieleniu sieci kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej w zakresie eliminacji przeszkód w tym zakresie dla umożliwienia realizacji pozostałych działań w ramach LPR.</p>

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: zadanie jest przygotowane do realizacji Realizacja: 2011-2013 Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie gmina Nowogard.
3. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie dopływu wód deszczowych na oczyszczalnię ścieków • obniżenie kosztów w gospodarce wodno-ściekowej • poprawa bezpieczeństwa wybranych obszarów miasta • poprawa uzbrojenia umożliwiająca realizację pozostałych działań w ramach Projektu Zintegrowanego
4. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> • Gmina Nowogard • PUWiS Nowogard • Starostwo Powiatowe w Goleniowie
5. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: <ul style="list-style-type: none"> • 6 mln zł (wariant maksymalny) • 1 mln zł (wariant niezbędny)
6. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • 70% EFRR • 30% gmina Nowogard
7. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej, 	poprawa uzbrojenia jest sprawą zasadniczą, umożliwi realizację pozostałych działań w ramach Projektu Zintegrowanego
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju transportu 	poprawa uzbrojenia podziemnego umożliwi realizację działań z zakresu drogownictwa w ramach Projektu Zintegrowanego Podprojekt sprzyja rozwojowi transportu publicznego, poprawia warunki komunikacji na obszarze poddanym rewitalizacji
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące restrukturyzacji przemysłu 	Rozwiązanie problemów w gospodarce ściekowej likwiduje barierę dla rozwoju przemysłu i usług Ułatwiona zostanie dalsza realizacja inwestycji komunikacyjnych służy poprawy dostępności do terenów rewitalizowanych.
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych, 	Podprojekt stanowi niezbędny element uzupełniający działania podejmowane przez właścicieli infrastruktury na rewitalizowanym obszarze
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej, 	Podprojekt przyczynia się do stworzenia dalszych podstaw w zakresie działań z zakresu infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej i rekreacyjnej, stwarza warunki rozwoju tych sfer – niezbędnych w procesie rewitalizacji

1. Tytuł:	Podprojekt Nr 4: Poprawa zagospodarowania przestrzeni terenów otwartych między budynkami wielorodzinnymi oraz poprawa warunków termicznych budynków wielorodzinnych
2. Opis:	<p>Zadanie istotne z punktu widzenia celów rewitalizacji. Problemy w sferze przestrzeni, także liczne problemy społeczne dotyczą terenów otwartych miasta na obszarze blokowisk.</p> <p>Obok potrzeb w zakresie rewitalizacji przestrzeni istnieją tutaj również potrzeby w zakresie poprawy warunków termicznych.</p> <p>Blisko 30 % powierzchni terenów mieszkalnych w obszarze rewitalizowanym stanowi własność spółdzielni mieszkaniowych.</p> <p>Podprojekt stanowi w zakresie przestrzeni ściśle powiązane uzupełnienie podprojektu działań porządkowych sfery przestrzeni podejmowanych przez gminę.</p> <p>Zaproponowany obszar obejmuje teren osiedla Spółdzielni Mieszkaniowej Gardno, ograniczony ul. Zamkową, Warszawską, Sądową, niezagospodarowanym terenem przed użyciem ekologicznym, a także drugi obszar – przy ul. Lubuszan. Szczególnie ważna jest poprawa estetyki zabudowań od strony ul. Warszawskiej. Charakter osiedla pozostanie niezmienny, niezbędna jest poprawa warunków termicznych budynków (bloków) oraz uzupełnienie tych działań poprzez działania z zakresu inwestycji mieszkaniowych realizowanych poza niniejszym projektem w ramach środków własnych. Istotne jest zagospodarowanie przestrzeni, co ograniczy również częste zjawiska zagrożenia bezpieczeństwa. W wyniku realizacji zadania osiągnięta zostanie poprawa jakości życia mieszkańców i poprawa w sferze przestrzeni publicznej.</p>
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	<p>Przygotowanie zadania: zadanie jest przygotowywane do realizacji</p> <p>Realizacja: 2011-2015</p> <p>Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie Spółdzielnia Mieszkaniowa Gardno w Nowogardzie.</p>
4. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa estetyki przestrzeni • poprawa bezpieczeństwa • poprawa warunków termicznych • poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej •
5. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> • Spółdzielnia Mieszkaniowa Gardno • Gmina Nowogard • Mieszkańcy terenów w ramach podprojektu
6. Przewidywane nakłady finansowe	<p>Szacowane nakłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 12 mln zł (wariant maksymalny) • 8 mln zł (wariant niezbędny)
7. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • 50 % EFRR • 40 % Spółdzielnia Mieszkaniowa Gardno • 10 % Gmina Nowogard
8. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
• działania dotyczące rozwoju	poprawa zagospodarowania terenu jest sprawą

infrastruktury technicznej,	zasadniczą, ułatwi realizację pozostałych działań w ramach Projektu Zintegrowanego
• działania dotyczące rozwoju transportu	Podprojekt sprzyja rozwojowi komunikacji na obszarze poddanym rewitalizacji
• działania dotyczące restrukturyzacji przemysłu	Nie dotyczy.
• działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych,	Podprojekt stanowi niezbędny element uzupełniający działania w zakresie mieszkalnictwa na rewitalizowanym obszarze podejmowane w ramach odrębnych projektów (poza LPR)
• działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej,	Podprojekt przyczynia się do poprawy przestrzeni publicznej, a tym samym warunków rozwoju społecznego, i rekreacji, stwarza warunki rozwoju tych sfer – niezbędnych w procesie rewitalizacji

1. Tytuł:	Podprojekt Nr 5: <i>Poprawa jakości i rozwój sfery usług, w tym usług publicznych w wyniku rewitalizacji budynku usługowego byłego hotelu Cisy - stworzenie Centrum usługowo-administracyjnego</i>
2. Opis:	Podprojekt stanowi ściśle powiązane z działaniami porządkowania centrum miasta podejmowanymi przez gminę i innych uczestników. Niezbędna jest termomodernizacja obiektu, jak i uczynienie go dostępnym dla potrzeb osób niepełnosprawnych, remont wejścia, jak i uporządkowanie zaplecza budynku (przewidziano do realizacji w ramach odrębnego podprojektu).
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: zadanie gotowe do realizacji Realizacja: 2012-2013 Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie Starostwo Powiatowe w Goleniowie.
4. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej • poprawa funkcjonowania administracji lokalnej • poprawa warunków termicznych obiektu • dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych • poprawa estetyki ścisłego centrum •
5. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> • Starostwo Powiatowe w Goleniowie • Gmina Nowogard
6. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: <ul style="list-style-type: none"> • 5 mln zł (wariant maksymalny) • 3 mln zł (wariant niezbędny)

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

7. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • 70% EFRR • 30% Starostwo Powiatowe Wariant z pomocą publiczną (w przypadku udostępnienia obiektu innym podmiotom) <ul style="list-style-type: none"> • 50 % EFRR • 50 % Starostwo Powiatowe
8. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej, 	Przewiduje się modernizację infrastruktury technicznej w ramach obiektu
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju transportu 	Rewitalizacja b. hotelu wraz z realizacją pozostałych zadań rejonie centrum przyczynia się do poprawy komunikacji w rejonie centrum
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące restrukturyzacji przemysłu 	nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych, 	Projekt stanowi niezbędny element poprawy stanu budynków na terenie miasta. W budynku nie występuje funkcja mieszkaniowa.
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej, 	Projekt rozwiązuje szereg problemów w sferze infrastruktury społecznej. Stanowi centrum usług i administracji, szczególnie osób korzystających z pomocy w sytuacjach społecznych (urząd pracy). W obiekcie planuje się utworzenie centrum informacji turystycznej. Obiekt znajduje się w sąsiedztwie Domu Kultury

1. Tytuł:	<u>Podprojekt Nr 6:</u> <i>Rewitalizacja budynku przy ul. Wojska Polskiego 3 na potrzeby utworzenia Centrum Integracji Społecznej</i>
2. Opis:	<p>Skala problemów społecznych w mieście uzasadnia utworzenie Centrum. Planowany jest remont budynku, który pełniłby procesie rewitalizacji kluczową rolę.</p> <p>W ramach projektów rewitalizacyjnych charakterze działań społecznych składających się na niniejszy Program przewidziano również utworzenie punktu konsultacyjnego ds. rewitalizacji, gdzie zainteresowani mieszkańcy obszaru rewitalizacji – głównie z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym mogą uzyskać ukierunkowanie swoich planów i pomoc w ich realizacji.</p> <p>Działania takie są niezbędne dla spełnienia celów określonych w LPR.</p> <p>Projekt przyczynia się do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez utworzenie centrum integracji społecznej, które prowadzić będzie szereg działań wymiarze społeczno-interpersonalnym w zakresie tworzenia i odnowienia więzi społecznych, wymiany wiedzy i doświadczeń, a także roli samodzielności ekonomicznej w życiu. Projekt ma również wymiar kulturowy i moralny z uwypukleniem i podkreśleniem roli rodziny, stosunków w jej gronie, a także więzi społecznych z otoczeniem kluczowych dla należytego funkcjonowania w społeczeństwie</p>

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: zadanie do przygotowania do realizacji pod względem dokumentacji (sfera operacyjna została przygotowana) Realizacja: 2011-2013 Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie gmina Nowogard.
4. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa warunków prowadzenia działalności społecznej • możliwość realizacji programów społecznych • poprawa warunków funkcjonowania obiektów infrastruktury o charakterze społecznej • dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych • poprawa estetyki budynków • stworzenie nowoczesnego miejsca spotkań i integracji społecznej
5. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> • Gmina Nowogard • Organizacje pozarządowe • OPS
6. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: <ul style="list-style-type: none"> • 1 mln zł (wariant maksymalny) • 0,8 mln zł (wariant niezbędny)
7. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • 70% EFRR • 30% Gmina Nowogard •
8. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
• działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej,	poprawa zagospodarowania obiektu jest sprawą zasadniczą, ułatwi realizację pozostałych działań w ramach Projektu Zintegrowanego
• działania dotyczące rozwoju transportu	Nie dotyczy
• działania dotyczące restrukturyzacji przemysłu	Nie dotyczy.
• działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych,	Podprojekt stanowi niezbędny element uzupełniający działania w zakresie poprawy stanu inwestycji mieszkaniowych na rewitalizowanym obszarze, zlokalizowany jest w sąsiedztwie budynków mieszkalnych
• działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej,	Nie dotyczy

1. Tytuł:	<u>Podprojekt Nr 7:</u> <i>Poprawa bezpieczeństwa poprzez objęcie monitoringiem wybranych obszarów i obiektów na obszarze rewitalizowanym</i>
------------------	---

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

2. Opis:	Poprawa bezpieczeństwa na obszarze rewitalizowanym wymaga – obok działań infrastrukturalnych - wsparcia technicznego w postaci objęcia monitoringiem newralgicznych punktów na wyznaczonych obszarze rewitalizacji.	
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	<p>Przygotowanie zadania: zadanie do przygotowania do realizacji pod względem dokumentacyjnym</p> <p>Realizacja: 2011-2013</p> <p>Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie gmina Nowogard.</p>	
4. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • <u>spadek ilości przestępstw i wykroczeń</u> 	
5. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Gmina Nowogard</u> • <u>Komisariat Policji w Nowogardzie</u> 	
6. Przewidywane nakłady finansowe	<p>Szacowane nakłady: _____</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>0,1 mln zł</u> 	
7. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • <u>70% EFRR</u> • <u>30% Gmina Nowogard</u> 	
8. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:		
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej, 	poprawa bezpieczeństwa przyczyni się do poprawy efektywności pozostałych działań w ramach Projektu Zintegrowanego	
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju transportu 	Nie dotyczy	
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące restrukturyzacji przemysłu 	Nie dotyczy.	
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych, 	Nie dotyczy	
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej, 	Nie dotyczy	

1. Tytuł:	Podprojekt Nr 8: <i>Organizacja Punktu Informacji Kulturalno-Turystycznej</i>
2. Opis:	<p><u>Poprawa zagospodarowania kulturalnego i promocji kultury jest niezbędnym elementem na obszarze rewitalizowanym. Organizacja punktu informacyjnego będzie miała miejsce w istniejącym budynku Domu Kultury.</u></p> <p><u>Równolegle do podejmowanych działań infrastrukturalnych, dla realizacji celów LPR podjęte zostaną działania promocyjne w zakresie turystyki i kultury. Elementy te występują tutaj łącznie i wzajemnie się uzupełniają.</u></p> <p><u>Stwierdzono niedostatek działań w tym zakresie. Utworzenie punktu przyczyni się do rozwoju turystycznego miasta, które pretenduje do większego niż dotychczas udziału na mapie turystyczno-kulturalnej regionu.</u></p>
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	<p><u>Przygotowanie zadania: zadanie do przygotowania do realizacji pod względem dokumentacyjnym (nie jest wymagana dokumentacja projektowo-budowlana)</u></p> <p><u>Realizacja: 2011-2013</u></p> <p><u>Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie gmina Nowogard.</u></p>
4. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • <u>wzrost ilości turystów</u> • <u>przedłużenie długości pobytu osób aktualnie odwiedzających miasto</u> • <u>pozyskanie turystów skłonnych do pobytu na terenie miasta i gminy</u> • <u>promocja tego kierunku działalności gospodarczej w obszarze kryzysowym – zwiększenie ilości miejsc noclegowych w kwaterach indywidualnych</u>
5. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Gmina Nowogard</u> • <u>Osoby dysponujące nieruchomościami nadającymi się dla celów utworzenia kwater i pokoi gościnnych</u>
6. Przewidywane nakłady finansowe	<p><u>Szacowane nakłady: _____</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>0,2 mln zł</u>
7. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • <u>70% EFRR</u> • <u>30% Gmina Nowogard</u>
8. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej, 	Nie dotyczy

• działania dotyczące rozwoju transportu	Nie dotyczy
• działania dotyczące restrukturyzacji przemysłu	Nie dotyczy.
• działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych,	Możliwość innych kierunków wykorzystania istniejących zasobów lokalowych
• działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej,	Nie dotyczy

6.6.2 Planowane działania z zakresu sfery przestrzenno-technicznej możliwe do finansowania w ramach JESSICA

1. Tytuł:	Podprojekt Nr J-1 <i>Zagospodarowanie turystyczne zabytkowej nieruchomości przy ul. Luboszan 1</i>
2. Opis:	Obiekt wpisany do rejestru zabytków. Przewidywana jest zmiana i wzbogacenie istniejących funkcji poprzez zagospodarowanie w kierunku turystycznym z wykorzystaniem elementów historycznych wynikających z lokalizacji. Podprojekt wpisuje się e cele rewitalizacji, przyczynia się do stworzenia miejsc pracy i utworzenia nowych form działalności gospodarczej.
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: zadanie planowane do przygotowania do realizacji Realizacja: 2012-2014 Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie właściciel terenu.
4. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost ilości turystów • poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej • poprawa zagospodarowania turystycznego • wykorzystanie i promocja walorów historycznych
5. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> • Właściciel nieruchomości
6. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: <ul style="list-style-type: none"> • 0,2 mln zł
7. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne wraz ze wsparciem funduszy miejskich
8. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
• działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej,	poprawa zagospodarowania nieruchomości

• działania dotyczące rozwoju transportu	nie dotyczy
• działania dotyczące restrukturyzacji przemysłu	Nie dotyczy
• działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych,	Poprawa estetyki przestrzeni stanu budynków
• działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej,	Działanie wpisuje się w cele rewitalizacji w zakresie rozwoju turystyki, z wykorzystaniem walorów kulturowych

1. Tytuł:	Podprojekt Nr J-2 <i>Zagospodarowanie turystyczne wieży ciśień przy ul. Dworcowej</i>
2. Opis:	Przewidywana jest modernizacja obiektu jako atrakcji turystycznej z działalnością gastronomiczną. Planowana jest istotna zmiana i wzbogacenie istniejących funkcji poprzez zagospodarowanie z nieużywanego budynku w kierunku działalności gospodarczej z wykorzystaniem elementów historycznych wynikających z lokalizacji i charakteru obiektu. Podprojekt wpisuje się e cele rewitalizacji, przyczynia się do stworzenia miejsc pracy i utworzenia nowych form działalności gospodarczej.
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: zadanie planowane do przygotowania do realizacji Realizacja: 2012-2014 Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie właściciel terenu.
4. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost ilości turystów • poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej • poprawa zagospodarowania turystycznego • wykorzystanie i promocja walorów historycznych
5. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> • Właściciel terenu
6. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: <ul style="list-style-type: none"> • 0,5 mln zł
7. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne wraz ze wsparciem funduszy miejskich
8. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
• działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej,	poprawa zagospodarowania nieruchomości
• działania dotyczące rozwoju	nie dotyczy

transportu	
• działania dotyczące restrukturyzacji przemysłu	Nie dotyczy
• działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych,	Poprawa estetyki przestrzeni stanu budynków
• działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej,	Działanie wpisuje się w cele rewitalizacji w zakresie rozwoju turystyki, z wykorzystaniem walorów kulturowych

1. Tytuł:	Podprojekt Nr J-3 <i>Poprawa zagospodarowania terenu nad jeziorem Nowogardzkim w rejonie ulicy Zielonej poprzez remont przystani-nabrzeża wraz z wypożyczalnią sprzętu pływającego</i>
2. Opis:	Przewidywana jest modernizacja nabrzeża nad jeziorem nowogardzkim w zakresie utworzenia małej przystani z remontem fragmentu nabrzeża dla tego celu. Planowane jest w ramach projektu uatrakcyjnienie istniejących funkcji poprzez zagospodarowanie turystyczne. Podprojekt wpisuje się w cele rewitalizacji, przyczynia się do możliwości poprawy funkcjonalności przestrzeni, jednocześnie utworzenia nowych form działalności gospodarczej w kierunku zgodnym z celami rewitalizacji.
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: zadanie planowane do przygotowania do realizacji Realizacja: 2011-2012 Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie partner prywatny.
4. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost ilości turystów • poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej • poprawa zagospodarowania turystycznego • wykorzystanie i promocja walorów historycznych
5. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> • wyłoniony operator w formule ppp lub podobnej • Gmina Nowogard
6. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: <ul style="list-style-type: none"> • 0,5 mln zł
7. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne wraz ze wsparciem funduszy miejskich
8. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
• działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej,	poprawa zagospodarowania przestrzeni poprawa funkcji rekreacyjnych
• działania dotyczące rozwoju	nie dotyczy

transportu	
• działania dotyczące restrukturyzacji przemysłu	Nie dotyczy
• działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych,	Nie dotyczy
• działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej,	Działanie wpisuje się w cele rewitalizacji w zakresie rozwoju turystyki, z wykorzystaniem walorów rekreacyjnych i krajobrazowych

1. Tytuł:	Podprojekt Nr J-4 <i>Zagospodarowanie na cele działalności gospodarczej kwartału ulic Stolarska – Wyszyńskiego – Stolarska - Warszawska</i>
2. Opis:	Zaproponowany obszar obejmuje kwartał między ul. Warszawską, Kościelną, Wyszyńskiego i Stolarską. Ze względu na ścisły obszar Starego Miasta, sąsiedztwo Kościoła i charakter pobliskiej ulicy Kościelnej obszar ten jest priorytetowy do włączenia w zabiegi rewitalizacji miasta. Charakter zabudowy winien ulec radykalnej zmianie, niezbędne jest wprowadzenie trwałej zabudowy- rewitalizacji wymaga cały kwartał. Na tym terenie działają aktualnie liczne podmioty gospodarcze, w tym piekarnia. Nowa zabudowa powinna nawiązywać do historycznej.
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: zadanie planowane do przygotowania do realizacji Realizacja: 2011-2012 Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie właściciel terenu.
4. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej • poprawa w zakresie zatrudnienia
5. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> • właściciel terenu
6. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: <ul style="list-style-type: none"> • 8,0 mln zł
7. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne wraz ze wsparciem funduszy miejskich
8. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
• działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej,	poprawa zagospodarowania przestrzeni poprawa funkcji gospodarczych
• działania dotyczące rozwoju transportu	nie dotyczy

<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące restrukturyzacji przemysłu 	Nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych, 	Nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej, 	Nie dotyczy

1. Tytuł:	Podprojekt Nr J-5 <i>Hotel Przystań – planowane działania poprawy zagospodarowania obiektu, parking dla autobusów, budowa pomostu nad jeziorem</i>
2. Opis:	Zaproponowany obszar położony jest brzegu jez. Nowogardzkiego, przy ulicy Zielonej. Sąsiaduje bezpośrednio z zadaniem Nr 1. Ze względu na dążenie do podkreślania walorów historycznych i konieczność działań na rzecz turystyki proponuje się do włączenia ten teren w plan rewitalizacji, poprawę jego zagospodarowania i stanu infrastruktury. Możliwe jest jego wzbogacenie o elementy małego "parku historycznego", a przynajmniej o informację o mieście i plan miasta. Centrum miasta nie należy do miejsc dogodnych dla komunikacji samochodowej, miasto przecina droga krajowa nr 6 (ul. 3-go Maja – Warszawska – Armii Krajowej), która jest drogą obciążoną znacznym ruchem tranzytowym i lokalnym. Dla Hotelu ważny jest rozwój zagospodarowania i powiązanie z jeziorem – np. poprzez budowę pomostu.
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: zadanie planowane do przygotowania do realizacji Realizacja: 2012-2014 Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie właściciel terenu.
4. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej • poprawa walorów turystycznych
5. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> • właściciel terenu • gmina Nowogard
6. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: <ul style="list-style-type: none"> • 0,2 mln zł
7. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne wraz ze wsparciem funduszy miejskich
8. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej, 	poprawa zagospodarowania przestrzeni poprawa funkcji gospodarczych

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

• działania dotyczące rozwoju transportu	nie dotyczy
• działania dotyczące restrukturyzacji przemysłu	Nie dotyczy
• działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych,	Nie dotyczy
• działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej,	Nie dotyczy

1. Tytuł:	<u>Podprojekt Nr J-6</u> <i>Przebudowa lokali użytkowych przy ul. Warszawskiej</i>
2. Opis:	Przebudowa lokali użytkowych zlokalizowanych w Nowogardzie przy ul. Warszawskiej z przeznaczeniem na lokale usługowo handlowe.
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: zadanie planowane do przygotowania do realizacji Realizacja: 2011-2012 Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie właściciel terenu.
4. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej
5. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> • właściciel terenu • gmina Nowogard
6. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: <ul style="list-style-type: none"> • 0,3 mln zł
7. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne wraz ze wsparciem funduszy miejskich
8. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
• działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej,	poprawa zagospodarowania przestrzeni poprawa funkcji gospodarczych
• działania dotyczące rozwoju transportu	nie dotyczy
• działania dotyczące restrukturyzacji przemysłu	Nie dotyczy
• działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych,	Nie dotyczy

<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej, 	Nie dotyczy
---	-------------

1. Tytuł:	Podprojekt Nr J-7 <i>Uzupełnienie kwartału ul. Warszawska- budynek Urzędu wraz z przyległym terenem zielonym- USŁUGI</i>
2. Opis:	Uzupełnienie zabudowy przy ul. Warszawskiej z przeznaczeniem na lokale usługowo handlowe, funkcje biurowe i miejskie.
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: zadanie planowane do przygotowania do realizacji Realizacja: 2013-2015 Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie podmiot wyłoniony w drodze procedur o charakterze partnerstwa publiczno prywatnego z gminą / dysponent terenu (operator inwestycji)
4. Oczekiwane rezultaty	Poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej
5. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> • operator inwestycji • gmina Nowogard
6. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: <ul style="list-style-type: none"> • 12,0 mln zł
7. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki prywatne wraz ze wsparciem funduszy rozwoju obszarów miejskich
8. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej, 	poprawa zagospodarowania przestrzeni poprawa funkcji gospodarczych
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju transportu 	nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące restrukturyzacji przemysłu 	Nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych, 	Przyczynia się do poprawy stanu budynków, nie dotyczy bezpośrednio mieszkalnictwa
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej, 	Przyczynia się do poprawy stanu budynków, a także rozwoju budynków pełniących funkcje społeczne

1. Tytuł:	Podprojekt Nr J-8 <i>Uzupełnienie kwartału w miejscu marketu Biedronka – zabudowa kwartału w kierunku usługowym z lokalizacją marketu w parterze</i>
------------------	--

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

2. Opis:	Uzupełnienie zabudowy z przeznaczeniem na lokale usługowo handlowe, funkcje biurowe i miejskie.
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: zadanie planowane do przygotowania do realizacji Realizacja: 2013-2015 Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie podmiot wyłoniony w drodze procedur o charakterze partnerstwa publiczno prywatnego z gminą / dysponent terenu (operator inwestycji)
4. Oczekiwane rezultaty	Poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej
5. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> • właściciel terenu • gmina Nowogard
6. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: <ul style="list-style-type: none"> • 15,0 mln zł
7. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki prywatne wraz ze wsparciem funduszy rozwoju obszarów miejskich
8. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
• działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej,	poprawa zagospodarowania przestrzeni poprawa funkcji gospodarczych
• działania dotyczące rozwoju transportu	nie dotyczy
• działania dotyczące restrukturyzacji przemysłu	Nie dotyczy
• działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych,	Przyczynia się do poprawy stanu budynków, nie dotyczy bezpośrednio mieszkalnictwa
• działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej,	Przyczynia się do poprawy stanu budynków, a także rozwoju budynków pełniących funkcje społeczne

1. Tytuł:	Podprojekt Nr J-9 <i>Uzupełnienie zabudowy przy ul. Stolarskiej</i>
2. Opis:	Uzupełnienie zabudowy z przeznaczeniem na lokale usługowo handlowe, funkcje biurowe i miejskie.
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: zadanie planowane do przygotowania do realizacji Realizacja: 2013-2015 Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie podmiot wyłoniony w drodze procedur o charakterze partnerstwa publiczno prywatnego z gminą / dysponent terenu (operator inwestycji)

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

4. Oczekiwane rezultaty	Poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej
5. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> operator inwestycji gmina Nowogard
6. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: <ul style="list-style-type: none"> 9,0 mln zł
7. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> Środki prywatne wraz ze wsparciem funduszy rozwoju obszarów miejskich
8. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej, 	poprawa zagospodarowania przestrzeni poprawa funkcji gospodarczych
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące rozwoju transportu 	nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące restrukturyzacji przemysłu 	Nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych, 	Przyczynia się do poprawy stanu budynków, nie dotyczy bezpośrednio mieszkalnictwa
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej, 	Przyczynia się do poprawy stanu budynków, a także rozwoju budynków pełniących funkcje społeczne

1. Tytuł:	Podprojekt Nr J-10 <i>Uzupełnienie zabudowy zaplecza Placu Wolności za byłym hotelem,, Cisy'</i>
2. Opis:	Uzupełnienie zabudowy z przeznaczeniem na lokale usługowo handlowe, funkcje biurowe i miejskie z przeznaczeniem części obiektu na funkcje miejskie, komunikacyjne
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: zadanie planowane do przygotowania do realizacji Realizacja: 2013-2015 Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie podmiot wyłoniony w drodze procedur o charakterze partnerstwa publiczno prywatnego z gminą / dysponent terenu (operator inwestycji)
4. Oczekiwane rezultaty	Poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej
5. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> operator inwestycji gmina Nowogard
6. Przewidywane	Szacowane nakłady:

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

nakłady finansowe	<ul style="list-style-type: none"> 9,0 mln zł
7. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> Środki prywatne wraz ze wsparciem funduszy rozwoju obszarów miejskich
8. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej, 	poprawa zagospodarowania przestrzeni poprawa funkcji gospodarczych
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące rozwoju transportu 	Istotna poprawa w zakresie transportu poprzez zwiększenie ilości miejsc parkingowych w centrum
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące restrukturyzacji przemysłu 	Nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych, 	Przyczynia się do poprawy stanu budynków, nie dotyczy bezpośrednio mieszkalnictwa
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej, 	Lokalizacja usług z zakresu kultury i rekreacji

1. Tytuł:	<u>Podprojekt Nr J-11</u> <i>Budowa amfiteatru przy Jeziorze Nowogardzkim</i>
2. Opis:	Uzupełnienie zabudowy rekreacyjnej i turystycznej pełniącej niezwykle ważne funkcje na tym obszarze, jak i w skali całego miasta
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: zadanie planowane do przygotowania do realizacji Realizacja: 2013-2015 Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie podmiot wyłoniony w drodze procedur o charakterze partnerstwa publiczno-prywatnego z gminą / dysponent terenu (operator inwestycji)
4. Oczekiwane rezultaty	Poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej
5. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> operator inwestycji gmina Nowogard
6. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: <ul style="list-style-type: none"> 9,0 mln zł
7. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> Środki prywatne wraz ze wsparciem funduszy rozwoju obszarów miejskich
8. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące rozwoju 	poprawa zagospodarowania przestrzeni

infrastruktury technicznej,	poprawa funkcji gospodarczych i turystycznych
• działania dotyczące rozwoju transportu	Nie dotyczy
• działania dotyczące restrukturyzacji przemysłu	Nie dotyczy
• działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych,	Przyczynia się do poprawy stanu budynków, nie dotyczy bezpośrednio mieszkalnictwa
• działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej,	Lokalizacja usług z zakresu kultury i rekreacji

6.6.3 Planowane działania w sferze społecznej

1. Tytuł:	Zadanie S-01: Promocja aktywnych form wypoczynku i rekreacji.
2. Opis:	<p>Celem projektu jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, a także kształtowanie umiejętności spędzania czasu wolnego. W tym celu uznano, że istotne jest promowanie zdrowego stylu życia, aktywizacja i integracja środowiska lokalnego; ograniczanie patologii społecznych i wandalizmu. Projekt promuje również zacieśnianie więzi społecznych poprzez wytworzenie małych lokalnych przestrzeni publicznych. Na terenie miasta Nowogard ważne są elementy w przestrzeni które umożliwią zmianę jej istniejących funkcji, a w konsekwencji przysłużą się rewitalizacji obszaru. Aktualnie bardzo trudno jest stosować narzędzia w polityce społecznej nastawione na wychowanie przez aktywność i kulturę fizyczną. Degradacja przestrzeni, występowanie praktycznie niezagospodarowanych przestrzeni sprzyja pogorszeniu bezpieczeństwa na terenie miasta. W strukturze organizacji społecznych dominują organizacje sportowe pozbawione solidnego zaplecza sportowego.</p> <p>Projekt uzupełnia planowane działania w zakresie porządkowania przestrzeni, w tym w szczególności planowane w najbliższym otoczeniu. Projekt przyczyni się do lepszego wykorzystania infrastruktury społecznej, stanowi element promocji tej infrastruktury, jak również przyczynia się do nowych inicjatyw w oparciu o infrastrukturę służącą sportowi i rekreacji</p>
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	<p>Przygotowanie zadania: zadanie gotowe do realizacji Realizacja: 2011-2015 Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie gmina Nowogard.</p>
4. Oczekiwane rezultaty	<p>Zadanie stanowi uzupełnienie i istotny element społeczny podprojektów infrastrukturalnych LPR gdzie przewiduje się kierunek rewitalizacji określonych obszarów poprzez poprawę zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego.</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa warunków prowadzenia działalności społecznej • możliwość realizacji innych programów społecznych opartych na aktywności fizycznej

	<ul style="list-style-type: none"> poprawa warunków funkcjonowania obiektów oświatowych dostosowanie również do potrzeb osób niepełnosprawnych poprawa funkcjonalności ścisłego centrum stworzenie miejsca spotkań i integracji społecznej możliwość współpracy transgranicznej w oparciu o rekreację
5. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Nowogard Organizacje pozarządowe – w sferze sportu Szkoły Podstawowe i Gimnazja w Nowogardzie
6. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: <ul style="list-style-type: none"> 50 tys. zł
7. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> 70% EWT 20% Gmina Nowogard 10 % środki prywatne
8. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich, 	Projekt przyczynia się do rozwoju zasobów ludzkich – zwiększa zapotrzebowanie na animatorów prowadzących zajęcia sportowe,
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu 	Zadanie w szczególności wpisuje się w cele przeciwdziałania wykluczeniu, szczególnie że dotyczy dzieci i młodzieży, które od młodych lat zostaną zaangażowane w procesy przeciwdziałania zjawisku wykluczenia nastąpi kształtowanie umiejętności spędzania czasu wolnego, promowanie zdrowego stylu życia, oraz aktywizacja i integracja środowiska lokalnego;
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące walki z patologiami społecznymi 	Celem projektu jest przeciwdziałanie patologiom społecznym i wandalizmowi, Stworzenie małych lokalnych przestrzeni publicznych, monitorowanych, stanowiących alternatywę dla przestrzeni w obecnym stanie zagospodarowania (głównie osiedla z wielkiej płyty) przyczyni się do ograniczenia zjawisk patologicznych
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące podniesienia bezpieczeństwa 	Celem projektu jest przeciwdziałanie wandalizmowi i niszczeniu przestrzeni miasta, a także zdarzeniom kryminalnym, Stworzenie przestrzeni publicznych monitorowanych, stanowiących alternatywę dla przestrzeni w obecnym stanie zagospodarowania gdzie często występują zjawiska naruszenia bezpieczeństwa
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej, 	Zadanie stanowi niezbędny element uzupełniający dla projektów infrastruktury przyczyni się do optymalnego wykorzystania infrastruktury
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące tworzenia równych szans, 	Projekt jest neutralny w zakresie polityki równych szans, nie wystąpią ograniczenia w dostępności.
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia, 	Nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezdomności, 	Nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> działania na rzecz aktywizacji środowisk dziecięcych 	Zadanie jest adresowane do środowisk dziecięcych i młodzieżowych, nastąpi wzrost jakości infrastruktury i oferty spędzania czasu wolnego, jak pracy edukacyjnej z dziećmi i młodzieżą

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

młodzieżowych	
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące wspierania działalności organizacji pozarządowych 	Ze względu na duży udział organizacji sportowych w sferze społecznej, niewątpliwie poprawią się warunki funkcjonowania tych organizacji.

1. Tytuł:	Zadanie S-02: Promocja integracji społecznej poprzez działalność centrum integracji społecznej
2. Opis:	Projekt przyczynia się do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez utworzenie i działanie klubu integracji społecznej. Klub integracji społecznej prowadzi będzie szereg działań wymiarze społeczno-interpersonalnym w zakresie tworzenia i odnowienia więzi społecznych, wymiany wiedzy i doświadczeń, a także roli samodzielności ekonomicznej w życiu. Projekt ma również wymiar kulturowy i moralny z uwypukleniem i podkreśleniem roli rodziny, stosunków w jej gronie, a także więzi społecznych z otoczeniem kluczowych dla należytego funkcjonowania w społeczeństwie. Projekt stanowi kontynuację działań rewitalizacyjnych w sferze przestrzeni polegających na przygotowaniu dla tego celu odpowiednich warunków infrastrukturalnych. Niezależnie od modernizacji projekt będzie realizowany w opisywanym zakresie, jednak wówczas warunki lokalowe ograniczą jakość i kompleksowość działań.
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: zadanie gotowe do realizacji Realizacja: 2011-2015 Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie gmina Nowogard.
3. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> poprawa znajomości zasad pracy indywidualnej i społecznej uczestników poprawa wiedzy o warunkach prowadzenia działalności społecznej poprawa umiejętności na rynku pracy, np. w sferze pisania podań i podstawowej korespondencji niezbędnej w kontaktach z pracodawcą stworzenie miejsca spotkań i integracji społecznej poprawa umiejętności komunikacji, analizy otoczenia gospodarczego, rynku pracy i uczestnictwa w nim
4. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Nowogard Organizacje pozarządowe – w sferze społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogardzie
5. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: <ul style="list-style-type: none"> 500 tys. zł
6. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> 50% NSS-POKL 50% Gmina Nowogard
7. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich, 	Projekt przyczynia się do rozwoju zasobów ludzkich – zwiększa szanse na rynku pracy, jak i podnosi kwalifikacje zdolności komunikacji społecznej uczestników,
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące 	Zadanie w szczególności wpisuje się w cele przeciwdziałania

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu	wykluczeniu, szczególnie że dotyczy osób zagrożonych wykluczeniem, które zostaną zaangażowane w procesy przeciwdziałania zjawisku wykluczenia nastąpi kształtowanie umiejętności społecznych
• działania dotyczące walki z patologiami społecznymi	Celem projektu jest przeciwdziałanie patologiom społecznym poprzez wzmocnienie zdolności interpersonalnych osób zagrożonych wykluczeniem
• działania dotyczące podniesienia bezpieczeństwa	Celem projektu jest przeciwdziałanie wandalizmowi i niszczeniu przestrzeni miasta, a także zdarzeniom kryminalnym, Stworzenie przestrzeni publicznych monitorowanych, stanowiących alternatywę dla przestrzeni w obecnym stanie zagospodarowania gdzie często występują zjawiska naruszenia bezpieczeństwa
• działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej,	Zadanie stanowi niezbędny element uzupełniający dla większości pozostałych projektów w ramach LPR, przyczyni się do optymalnego wykorzystania infrastruktury
• działania dotyczące tworzenia równych szans,	Projekt jest neutralny w zakresie polityki równych szans, nie wystąpią ograniczenia w dostępności.
• działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia,	Celem projektu jest przeciwdziałanie patologiom społecznym poprzez wzmocnienie zdolności interpersonalnych osób zagrożonych wykluczeniem – w szczególności na rynku pracy
• działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezdomności,	Nie dotyczy
• działania na rzecz aktywizacji środowisk dziecięcych i młodzieżowych	Nie dotyczy
• działania dotyczące wspierania działalności organizacji pozarządowych	Wystąpi możliwość zaangażowania NGO działających w sferze społecznej w działalność klubu integracji społecznej.

1. Tytuł:	Zadanie S-03 Asystent rodzinny w środowisku - kontynuacja
2. Opis:	Projekt proponowany do kontynuacji w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (Program Operacyjny Kapitał Ludzki), w ramach Priorytetu VII. Promocja integracji społecznej - Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie. Projekt przyczynia się do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez utworzenie i działanie klubu integracji społecznej. Klub integracji społecznej prowadził będzie szereg działań wymiarze społeczno-interpersonalnym w zakresie tworzenia i odnowienia więzi społecznych, wymiany wiedzy i doświadczeń, a także roli samodzielności ekonomicznej w życiu.
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: zadanie gotowe do realizacji Realizacja: 2011-2015 Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

	finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie gmina Nowogard.
3. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • opieka nad rodzinami potrzebującymi wsparcia w zakresie doradztwa społecznego • poprawa wiedzy o warunkach prowadzenia gospodarstwa domowego, bilansowania potrzeb i możliwości • poprawa umiejętności na rynku pracy, np. w sferze pisania podań i podstawowej korespondencji niezbędnej w kontaktach z pracodawcą • możliwość ukierunkowania działań dla konkretnych rodzin z uwzględnieniem ich sytuacji uwarunkowań
4. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> • Gmina Nowogard • Organizacje pozarządowe – w sferze społecznej • Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogardzie
5. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: <ul style="list-style-type: none"> • 50 tys. zł
6. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • 50% NSS-POKL • 50% Gmina Nowogard
7. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich, 	Projekt przyczynia się do rozwoju zasobów ludzkich – zwiększa szanse na rynku pracy, jak i podnosi kwalifikacje zdolności komunikacji społecznej uczestników,
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu 	Zadanie w szczególności wpisuje się w cele przeciwdziałania wykluczeniu, szczególnie że dotyczy osób zagrożonych wykluczeniem, które zostaną zaangażowane w procesy przeciwdziałania zjawisku wykluczenia nastąpi kształtowanie umiejętności społecznych
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące walki z patologiami społecznymi 	Celem projektu jest przeciwdziałanie patologiom zachodzącym w rodzinach i pomoc na ich rzecz wychodząca naprzeciw spersonifikowanym potrzebom odbiorców – w grupie osób zagrożonych wykluczeniem
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące podniesienia bezpieczeństwa 	Wczesne reagowanie wychowawcze zapobiegające nasileniu zjawisk przestępczości i wykroczeń wśród nieletnich
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej, 	Zadanie przyczyni się do optymalnego wykorzystania infrastruktury społecznej i pełniejszej realizacji celów rewitalizacji
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące tworzenia równych szans, 	Projekt jest neutralny w zakresie polityki równych szans, nie wystąpią ograniczenia w dostępności.
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia, 	Celem projektu jest przeciwdziałanie patologiom społecznym poprzez wzmocnienie rodzin i doradztwo w sytuacjach życiowych
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezdomności, 	Nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> • działania na rzecz aktywizacji środowisk dziecięcych 	Nie dotyczy

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

młodzieżowych	
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące wspierania działalności organizacji pozarządowych 	Wystąpi możliwość zaangażowania NGO działających w sferze społecznej w działalność klubu integracji społecznej.

1. Tytuł:	Zadanie S-4 Z bezradności do aktywności - kontynuacja
2. Opis:	Od ponad trzech miesięcy w rodzinach uczestników projektu systemowego "Z BEZRADNOŚCI DO AKTYWNOŚCI" współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego pracują – asystenci. Projekt systemowy współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet VII. Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie. Projekt przyczynia się do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez utworzenie i działanie klubu integracji społecznej. Klub integracji społecznej prowadzi będzie szereg działań wymiarze społeczno-interpersonalnym w zakresie tworzenia i odnowienia więzi społecznych, wymiany wiedzy i doświadczeń, a także roli samodzielności ekonomicznej w życiu.
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: zadanie gotowe do realizacji Realizacja: 2011-2015 Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie gmina Nowogard.
3. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> opieka nad rodzinami potrzebującymi wsparcia w zakresie doradztwa społecznego poprawa wiedzy o warunkach prowadzenia gospodarstwa domowego, bilansowania potrzeb i możliwości poprawa umiejętności na rynku pracy, np. w sferze pisania podań i podstawowej korespondencji niezbędnej w kontaktach z pracodawcą możliwość ukierunkowania działań dla konkretnych rodzin z uwzględnieniem ich sytuacji uwarunkowań
4. Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Nowogard Organizacje pozarządowe – w sferze społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogardzie
5. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: <ul style="list-style-type: none"> 50 tys. zł
6. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> 50% NSS-POKL 50% Gmina Nowogard
7. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich, 	Projekt przyczynia się do rozwoju zasobów ludzkich – zwiększa szanse na rynku pracy, jak i podnosi kwalifikacje zdolności komunikacji społecznej uczestników,
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące przeciwdziałaniu wykluczeniu 	Zadanie w szczególności wpisuje się w cele przeciwdziałania wykluczeniu, szczególnie że dotyczy osób zagrożonych wykluczeniem, które zostaną zaangażowane w procesy

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

społecznemu	przeciwdziałania zjawisku wykluczenia nastąpi kształtowanie umiejętności społecznych
• działania dotyczące walki z patologiami społecznymi	Celem projektu jest przeciwdziałanie patologiom zachodzącym w rodzinach i pomoc na ich rzecz wychodząca naprzeciw spersonifikowanym potrzebom odbiorców – w grupie osób zagrożonych wykluczeniem
• działania dotyczące podniesienia bezpieczeństwa	Wczesne reagowanie wychowawcze zapobiegające nasileniu zjawisk przestępczości i wykroczeń wśród nieletnich
• działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej,	Zadanie przyczyni się do optymalnego wykorzystania infrastruktury społecznej i pełniejszej realizacji celów rewitalizacji
• działania dotyczące tworzenia równych szans,	Projekt jest neutralny w zakresie polityki równych szans, nie wystąpią ograniczenia w dostępności.
• działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia,	Celem projektu jest przeciwdziałanie patologiom społecznym poprzez wzmocnienie rodzin i doradztwo w sytuacjach życiowych
• działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezdomności,	Nie dotyczy
• działania na rzecz aktywizacji środowisk dziecięcych i młodzieżowych	Nie dotyczy
• działania dotyczące wspierania działalności organizacji pozarządowych	Wystąpi możliwość zaangażowania NGO działających w sferze społecznej w działalność klubu integracji społecznej.

1. Tytuł:	Zadanie S-05 Warsztaty OPS – Rewitalizacja w wymiarze społecznym
2. Opis:	Jeszcze brak opisu
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: zadanie planowane do przygotowania do realizacji Realizacja: 2011-2015 Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie gmina Nowogard.
4. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa wiedzy o wykluczeniu społecznym i roli rewitalizacji • zachęcanie do prowadzenia działalności społecznej • poprawa umiejętności na rynku pracy, • poprawa umiejętności komunikacji, analizy otoczenia gospodarczego, rynku pracy i uczestnictwa w nim
5. instytucje i podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Gmina Nowogard • Organizacje pozarządowe – w sferze społecznej • Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogardzie

we wdrażaniu	
6. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: <ul style="list-style-type: none"> • 20 tys. zł
7. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • 50% NSS-POKL • 50% Gmina Nowogard
8. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich, 	Projekt przyczynia się do rozwoju zasobów ludzkich – zwiększa szanse na rynku pracy, jak i podnosi kwalifikacje zdolności komunikacji społecznej uczestników,
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu 	Zadanie w szczególności wpisuje się w cele przeciwdziałania wykluczeniu, szczególnie że dotyczy osób zagrożonych wykluczeniem, które zostaną zaangażowane w procesy przeciwdziałania zjawisku wykluczenia, nastąpi kształtowanie umiejętności społecznych w wyniku nabycia wiedzy o realizowanych działaniach w zakresie wykluczenia społecznego. Poprawione zostaną rezultaty procesów rewitalizacji
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące walki z patologiami społecznymi 	Nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące podniesienia bezpieczeństwa 	Nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej, 	Zadanie stanowi niezbędny element uzupełniający dla niemal wszystkich podprojektów z zakresu rewitalizacji, przyczyni się do optymalnego wykorzystania infrastruktury, jak i skuteczniejszego wdrożenia programów społecznych
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące tworzenia równych szans, 	Projekt jest neutralny w zakresie polityki równych szans, nie wystąpią ograniczenia w dostępności.
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia, 	Celem projektu jest przeciwdziałanie patologiom społecznym poprzez wzmocnienie zdolności interpersonalnych osób zagrożonych wykluczeniem – w szczególności na rynku pracy
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezdomności, 	Nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> • działania na rzecz aktywizacji środowisk dziecięcych i młodzieżowych 	Nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące wspierania działalności organizacji pozarządowych 	Wystąpi możliwość zaangażowania NGO działających w sferze społecznej

6.6.4 Planowane działania w sferze gospodarczej

1. Tytuł:	Zadanie G-01: <i>Promocja turystyki – zestaw działań w ramach Urzędu wraz z utworzeniem i działalnością punktu informacji turystyczno-kulturalnej</i>
2. Opis:	W sferze działań gospodarczych należy podkreślać rozwój turystyki na terenie miasta. Sfera ta do tej pory była niedoinwestowana, działania promocyjne są realizowane, jednak nowa infrastruktura planowana do

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

	<p>realizacji w ramach LPR wymaga jednoczesnego wdrożenia zestawu dodatkowych działań promocyjnych. Zadanie przyczynia się do poprawy aktywności mieszkańców w tym sektorze, stwarza im odpowiednie ramy do promocji własnych inicjatyw.</p> <p>Projekt ma również wymiar kulturowy i moralny z uwypukleniem i podkreśleniem roli rodziny, stosunków w jej gronie, a także więzi społecznych z otoczeniem kluczowych dla należytego funkcjonowania w społeczeństwie</p>
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	<p>Przygotowanie zadania: zadanie do przygotowania do realizacji</p> <p>Realizacja: 2011-2015</p> <p>Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie gmina Nowogard.</p>
3. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa promocji gminy • wzrost ilości nowych podmiotów gospodarczych • rozwój nowych gałęzi lokalnej gospodarki • wzrost ilości miejsc noclegowych • wzrost ilości turystów • wzrost dochodów mieszkańców
4. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> • Gmina Nowogard • Organizacje pozarządowe – w sferze gospodarczej • Euroregion Pomerania
5. Przewidywane nakłady finansowe	<p>Szacowane nakłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 100 tys. zł
6. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • 50% NSS-POKL • 50% Gmina Nowogard
7. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące wspierania przedsiębiorczości 	<p>Projekt przyczynia się do wspierania przedsiębiorczości – zwiększa szanse na rynku pracy w wyniku rozwoju turystyki. Planowane jest szerokie działanie w ramach tego projektu adresowane do sfery przedsiębiorczości z obszaru rewitalizowanego</p>
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju lokalnych sektorów gospodarki, 	<p>Zadanie stanowi niezbędny element w promocji rozwoju turystyki jako elementu lokalnej gospodarki - uzupełniający dla podprojektów infrastrukturalnych w tym zakresie, przyczyni się do optymalnego wykorzystania infrastruktury, a także wskaźników wdrażania Programu</p>
<ul style="list-style-type: none"> • inne działania wynikające z programów pomocowych dotyczące rozwoju MŚP. 	<p>Niezależnie od zadań wskazanych w LPR gmina prowadzić będzie dotychczasowe działania na rzecz sfery wspierania lokalnej przedsiębiorczości. Program rewitalizacji likwiduje wiele barier rozwoju społeczno-gospodarczego umożliwiając realizację inicjatyw przedsiębiorców, w szczególności z sektora MŚP.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia, 	<p>Rozwój sektora przyczyni się do poprawy zatrudnienia i stworzenia nowych miejsc pracy, projekt wspomaga te działania w sposób pośredni</p>
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące uruchamiania finansowych mechanizmów wsparcia (np. lokalny fundusz poręczeń), 	<p>Planowane do realizacji w ramach odrębnego projektu w ramach LPR</p>

1. Tytuł:	Zadanie G-02: Projekt szkoleniowo-doradczy z udziałem inicjatywy JESSICA– szkolenia pomoc doradczą dla przygotowania i realizacji projektów z udziałem instrumentów wsparcia funduszy miejskich
2. Opis:	W sferze działań gospodarczych odnotowano konieczność zwiększenia informacji dla potencjalnych wnioskodawców, którzy planują wykorzystanie w montażach finansowych własnych przedsięwzięć instrumentów wsparcia rozwoju obszarów miejskich. Wspólne działanie sektora publicznego i prywatnego przynieść może wiele wspólnych korzyści skutkujących zwiększeniem inicjatyw gospodarczych obszarze kryzysowym. Sfera ta do tej pory rzadko była brana pod uwagę przez potencjalnych wnioskodawców. Niezbędne są działania promocyjne instrumentu JESSICA.
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: 2010 Realizacja: 2011-2015 Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie gmina Nowogard.
3. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie dla wyjaśnienia zasad współpracy uczestników procesu rewitalizacji, jak i działań w ramach wspólnych projektów sektora publicznego i niepublicznego • poprawa wiedzy o warunkach prowadzenia działalności gospodarczej • poprawa umiejętności w zakresie pisania wniosków i wykorzystania zewnętrznych źródeł finansowania w prowadzonej działalności gospodarczej • stworzenie miejsca spotkań, wymiany doświadczeń przedsiębiorców i integracji gospodarczej • umiejętność oceny własnego biznesu, prowadzenia analizy otoczenia gospodarczego, rynku lokalnego i uczestnictwa w nim
4. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> • Gmina Nowogard • Organizacje pozarządowe – w sferze gospodarczej • Fundusz Rozwoju Obszarów Miejskich • Środki prywatne • Przedsiębiorcy zamieszkujący i działający na obszarze kryzysowym
5. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: <ul style="list-style-type: none"> • 20 tys. zł
6. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • 50% Gmina Nowogard • 50% środki pozostałe
7. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące wspierania przedsiębiorczości 	Projekt przyczynia się do rozwoju inicjatyw gospodarczych poprzez dostarczenie wiedzy i szkolenie zasobów ludzkich w sferze gospodarczej. Kwalifikacje i wiedza zdobyta podczas jego realizacji istotnie przysłużą się konkretnym podmiotom zainteresowanych wsparciem merytorycznym ich działań
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju lokalnych sektorów gospodarki, 	Zadanie stanowi niezbędny element uzupełniający działań inwestycyjnych w sferze infrastruktury i przestrzeni, przyczyni się do optymalnego wykorzystania infrastruktury
<ul style="list-style-type: none"> • inne działania 	Projekt jest uzupełnieniem dotychczasowych działań podejmowanych m. In. przez gminę, Urząd Pracy, a także

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

wynikające programów pomocowych dotyczące rozwoju MŚP.	organizacje pozarządowe działające na terenie Nowogardu adresowane do sektora MSP
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia, 	Wzrost zatrudnienia i samozatrudnienia to elementy realizowanych obecnie działań, które również będą kontynuowane w przyszłości. Projekt przyczynia się do rozwoju MSP, a w konsekwencji ma stanowić zachętę do rozwoju sektora i zatrudniania nowych pracowników.
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące uruchamiania finansowych mechanizmów wsparcia (np. lokalny fundusz poręczeń), 	Zadanie jest bezpośrednim narzędziem dla realizacji działań z zakresu wdrożenia nowych mechanizmów finansowania. Środki własne zapewnione przez gminę Nowogard przysłużą się w istotny sposób poprawie warunków finansowania lokalnych przedsiębiorców.

1. Tytuł:	Zadanie G-03: <i>“Program wsparcia przedsiębiorców wraz z uruchomieniem punktu konsultacyjnego</i>
2. Opis:	W trakcie prac nad LPR pojawiła się konieczność prowadzenia w miejsce aktualnie prowadzonych działań doraźnych - działań skoordynowanych na rzecz lokalnych przedsiębiorców. Realizacji takowych sprzyja utworzenie stałego punktu konsultacyjnego dla wsparcia przedsiębiorców na obszarze miasta. W zagadnieniach związanych rewitalizacją działalność tego punktu adresowana byłaby do przedsiębiorców z obszaru kryzysowego. Działania tych jednak nie należy ograniczać i objąć nimi wszystkie potencjalnie zainteresowane podmioty obszaru miasta. Ciągłe dostarczanie aktualnej informacji dla potencjalnych wnioskodawców, którzy planują wykorzystanie w montażach finansowych własnych przedsięwzięć instrumentów wsparcia rozwoju obszarów miejskich jest potrzebą ważną.
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: 2010 Realizacja: 2011-2013 Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie gmina Nowogard.
3. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> wsparcie dla wyjaśnienia zasad współpracy uczestników procesu rewitalizacji, jak i działań w ramach wspólnych projektów sektora publicznego i niepublicznego poprawa wiedzy o warunkach prowadzenia działalności gospodarczej poprawa umiejętności w zakresie pisania wniosków i wykorzystania zewnętrznych źródeł finansowania w prowadzonej działalności gospodarczej stworzenie miejsca spotkań, wymiany doświadczeń przedsiębiorców i integracji gospodarczej umiejętność oceny własnego biznesu, prowadzenia analizy otoczenia gospodarczego, rynku lokalnego i uczestnictwa w nim
4. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Nowogard Organizacje pozarządowe – w sferze gospodarczej Fundusz Rozwoju Obszarów Miejskich Przedsiębiorcy zamieszkujący i działający na obszarze kryzysowym

5. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: <ul style="list-style-type: none"> • 30 tys. zł
6. Struktura i źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • 50% Gmina Nowogard • 50% NSS-POKL
7. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące wspierania przedsiębiorczości 	Projekt przyczynia się do rozwoju inicjatyw gospodarczych poprzez dostarczenie wiedzy i szkolenie zasobów ludzkich w sferze gospodarczej. Kwalifikacje i wiedza zdobyta podczas jego realizacji istotnie przysłuży się konkretnym podmiotom zainteresowanych wsparciem merytorycznym ich działań
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju lokalnych sektorów gospodarki, 	Zadanie stanowi niezbędny element uzupełniający działań inwestycyjnych w sferze infrastruktury i przestrzeni, przyczyni się do optymalnego wykorzystania infrastruktury
<ul style="list-style-type: none"> • inne działania wynikające z programów pomocowych dotyczące rozwoju MŚP. 	Projekt jest uzupełnieniem dotychczasowych działań podejmowanych m. In. przez Urząd Pracy, a także organizacje pozarządowe działające na terenie Nowogardu
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia, 	Wzrost zatrudnienia i samozatrudnienia to elementy realizowanych obecnie działań, które również będą kontynuowane w przyszłości. Projekt przyczynia się do rozwoju MŚP, a w konsekwencji ma stanowić zachętę do rozwoju sektora i zatrudniania nowych pracowników.
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące uruchamiania finansowych mechanizmów wsparcia (np. lokalny fundusz poręczeń), 	Zadanie jest bezpośrednim narzędziem dla realizacji działań z zakresu wdrożenia nowych mechanizmów finansowania. Środki własne zapewnione przez gminę Nowogard przysłużą się w istotny sposób poprawie warunków finansowania lokalnych przedsiębiorców.

7 PLAN FINANSOWY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

7.1 Możliwości finansowania zadań gminy określonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji

Generalnym celem Lokalnego Planu Rewitalizacji jest pozyskanie finansowania na realizację zadań w nim zapisanych ze środków Unii Europejskiej – w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013.

Generalnym celem wielu programów rewitalizacji jest wyłączenie ukierunkowanie na środki RPO przeznaczone na rewitalizację (w poprzednim okresie programowania: ZPORR - program operacyjny województwa zachodniopomorskiego na lata 2004-2006), w opracowaniu niniejszym założono obok środków pochodzących z dotacji także wiele

innych źródeł finansowania analizując szczegółowo każde zadanie pod kątem możliwości spełnienia wymogów określonych priorytetów³.

Dokonano więc szerszego przeglądu źródeł finansowania, jakie potencjalnie będą dostępne na finansowanie zadań tutaj opisywanych. Pod względem prawnym można dokonać następującego podziału dochodów jednostek samorządu terytorialnego:

- dochody publiczno-prawne - z mocy odpowiednich ustaw np. podatki i opłaty, udziały w podatkach państwowych, subwencja ogólna i dotacje,
- dochody prywatno-prawne - uzyskiwane na podstawie odpowiednich umów lub innych czynności cywilnoprawnych; mogą nimi być opłaty za świadczone usługi komunalne, czynsze, najem, dzierżawa, sprzedaż mienia komunalnego, dywidendy od komunalnych przedsiębiorstw użyteczności publicznej, zyski gminy ze wspólnych przedsięwzięć i inne,
- dochody zwrotne - pożyczki i kredyty, wpływy z emisji papierów wartościowych.
- Poniższa charakterystyka wskazuje główne kierunki i źródła finansowania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

7.2 Dochody własne gminy

Generalnie można mówić o 4 rodzajach dochodów własnych samorządów:

- dochody własne wewnętrzne o charakterze podatkowym,
- dochody własne wewnętrzne o charakterze niepodatkowym,
- dochody własne zewnętrzne o charakterze podatkowym,
- dochody własne zewnętrzne o charakterze niepodatkowym.

Dla samorządu gminnego dochodami własnymi będą:

1. wpływy z podatków: od nieruchomości, rolnego, leśnego, od środków transportowych, od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej, od spadków i darowizn, od posiadania psów,
2. wpływy z opłat: skarbowej, eksploatacyjnej, lokalnych, uiszczanych na podstawie ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych i innych,
3. udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa w wysokości:
  - 27,6 % wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na terenie gminy,

- 5 % wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej, posiadających siedzibę na terenie gminy,

4. subwencja ogólna,
5. dochody uzyskiwane przez jednostki budżetowe gmin oraz wpłaty od zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych gminy,
6. dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminie oraz inne zadania zlecone ustawami,
7. odsetki od środków finansowych gminy, gromadzonych na rachunkach bankowych,
8. dochody z majątku gminy

Dochody na poziomie gminy często nie pokrywają nawet niezbędnych wydatków bieżących. Przy tendencji do zwiększania zadań gmin brakuje niestety prób określenia dodatkowych dochodów, z których zadania w ramach programu rewitalizacji mogłyby być finansowane. Wszędzie tam, gdzie planowane są inwestycje infrastrukturalne konieczne staje się staranie o finansowanie obce.

7.3 Finansowanie obce zadań

- Gminy choć słabo wyposażone w możliwości finansowania zadań inwestycyjnych z dochodów własnych mają do dyspozycji szereg instrumentów i instytucji finansowych związanych z wspieraniem infrastrukturalnych zadań inwestycyjnych.

Pomoc finansowa niezależnie od jej

źródła przyjmować może następujące formy:

- pomocy bezzwrotnej np. w formie dotacji na dane zadanie inwestycyjne,
- pomocy zwrotnej np. w postaci preferencyjnej pożyczki,
- dofinansowania spłat odsetek kredytu (co czyni

- preferencyjnym kredyty komercyjny),
- funduszu gwarancyjnego (gwarancje rządowe dla przedsięwzięcia),
- udziału kapitałowego (w formie aportu rzeczowego),

- innej formy pomocy finansowej (umorzenia, nagrody).

Dla celów finansowania zadań w ramach niniejszego programu wariant finansowania zadań gminy Nowogard ze środków prywatnych jest przewidywany

7.4 Charakterystyka poszczególnych instrumentów finansowych, jakie mogą służyć realizacji Programu

7.4.1 Kredyty i pożyczki

Jednostki samorządu terytorialnego mogą korzystać ze wszystkich rodzajów kredytów, zależnie od potrzeb i możliwości ich zaciągania. W niniejszych rozważaniach różnica między kredytem, a pożyczką nie jest szczególnie istotna. Pożyczki nie wymagają przeważnie szczegółowego precyzowania celu wsparcia. Należy wspomnieć, że w tworzeniu finansowania danego przedsięwzięcia pożyczki są „elastyczniejsze” od kredytów i mogą być swobodniej rozdysponowywane.

Kredyty inwestycyjne od wielu lat są elementem wzmożonej aktywności banków, ciągłego rozwoju i różnicowania oferty umożliwiającej inwestorowi wybór najkorzystniejszego dla niego sposobu rozliczeń. Podnosi to atrakcyjność tego instrumentu finansowego. Kredytem inwestycyjnym mogą być finansowane zarówno inwestycje materialne – np. zakupy sprzętu, maszyn, nieruchomości i środków transportu, jak i niematerialne – np. zakup papierów wartościowych, patentów, kosztów badań. Kredyt inwestycyjny może być także zaciągnięty na inwestycje finansowe – np. zakup udziałów lub akcji w spółce.

Niezależnie od tego, jakie inwestycje są

finansowane z kredytu, kredyt inwestycyjny może przybierać trzy rodzaje:

- kredytu na wyposażenie – przeznaczonego na zakup lub modernizację sprzętu, nabywanie bądź budowę majątku trwałego,
- kredytu na restrukturyzację – przeznaczonego głównie na przebudowę struktury gospodarczej kredytobiorcy, prowadzącego do odzyskania równowagi finansowej,
- kredyty przeznaczone na budowę lub zakup całych obiektów.

Samorządy mają jednak ograniczoną swobodę zaciągania kredytów. Ograniczenia takie wynikają z ustawy o finansach publicznych określając górny pułap zadłużenia do 60% rocznych dochodów. Ustawa ogranicza także płatności rocznych odsetek do 15% rocznych dochodów samorządu. Oceniając kredyt jako źródło finansowania należy podkreślić, że jego udział w całości finansowania danego przedsięwzięcia winien kształtować się na rozsądnym poziomie i generować dla podmiotu kredytowanego pozytywne skutki mechanizmu dźwigni finansowej.

7.4.2 Dotacje

Dotacja jest formą bezzwrotnej pomocy finansowej udzielanej z budżetu państwa i funduszy pozabudżetowych zasilającą daną jednostkę w środki pieniężne w celu pokrycia przez nią wydatków lub rozszerzenia działalności zgodnie z dążeniami podmiotu dotującego. Wyróżnić można:

b) dofinansowanie działalności bieżącej zwane dotacjami podmiotowymi,

c) dopłaty do określonych rodzajów wyrobów lub usług dotacjami

Dotacje zwane są także pieniądzem „kwadratowym” lub znacznym, z tego powodu, że nie można zatrzymać oszczędzonej (niewydanej) kwoty dotacji, czy przeznaczyć jej na inny cel. Mimo trudności w stosowaniu tego instrumentu finansowania z pewnością winny być one traktowane jako bardzo poważne źródło wsparcia finansowego

przedmiotowymi,

d) dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych

e) dotacje na pierwsze wyposażenie w środki obrotowe lub dotacje na środki obrotowe.

Pozostałe dotacje (z funduszy pozabudżetowych) nie są tak szczegółowo sklasyfikowane lecz podlegają bardzo surowym rygorom przyznawania i rozliczania.

inwestycji samorządowych. Z cytowanej wcześniej definicji dotacji wynika również dominacja podmiotu dotującego nad dotowanym. Należy podkreślić, że dla samorządów dotacja na inwestycje stanowi cenne źródło dochodów obcych, jednak powoduje podporządkowanie realizacji danego zadania celom podmiotu, który udziela dotacji.

7.4.3 Pomoc bezzwrotna Unii Europejskiej

Fundusze Strukturalne

Fundusze strukturalne są instrumentami Polityki Strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów UE. W ten sposób wpływa się na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej Unii. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać do średniego poziomu ekonomicznego w UE. W skład Unii wchodzi regiony dobrze rozwinięte, takie jak południowa Anglia, okolice Paryża, czy Holandia oraz te, których poziom rozwoju znacznie odbiega od "średniej europejskiej". Są nimi Grecja, Irlandia, Portugalia, Północna Skandynawia i Południowe Włochy oraz nowe kraje członkowskie UE. Polityka Strukturalna i Fundusze mają pomóc

władzom centralnym i regionalnym słabiej rozwiniętych regionów w rozwiązaniu ich najważniejszych problemów gospodarczych. W latach 2000-2006 istniały cztery Fundusze strukturalne, realizujące cele polityki spójności UE:

- Europejski Fundusz Społeczny
- Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej
- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
- Finansowy Instrument Orientacji Rybołówstwa

Ponadto istnieje Fundusz Spójności będący instrumentem finansowym UE, nienależącym do Funduszy strukturalnych i wdrażany na poziomie wybranych państw a nie regionów. Jego celem jest ułatwienie integracji słabiej rozwiniętych krajów poprzez budowę sieci transportowych oraz obiektów

ochrony środowiska o znaczeniu ponadregionalnym.

W latach 2007-2013, w wyniku reformy polityki spójności, liczba Funduszy strukturalnych została ograniczona do dwóch: Europejski Fundusz Społeczny oraz Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego. Do głównego nurtu programowania został włączony również Fundusz Spójności.

Dokumentem określającym kierunki i wysokość wsparcia finansowego ze strony Funduszy na realizację zamierzeń rozwojowych w Polsce w latach 2007-2013 jest Narodowa Strategia Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia). Łączna suma środków zaangażowanych w realizację NSS w latach 2007-2013 wyniesie około 85,6 mld euro, z czego 67,3 mld euro będzie pochodziło z budżetu UE. Program rozwoju wyznaczający strategiczne kierunki rozwoju i wsparcia - Narodowa Strategia Spójności będzie realizowana za pomocą następujących programów operacyjnych:

- Program Infrastruktura i Środowisko – 27,9 mld euro,
- Program Kapitał Ludzki – 9,7 mld euro,
- Program Innowacyjna Gospodarka – 8,3 mld euro,
- Program Rozwój Polski Wschodniej – 2,3 mld euro,
- Program Pomoc Techniczna - 0,5 mld euro,
- Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej - 0,7 mld euro,
- 16 regionalnych programów (1 dla każdego z województw) – 16,6 mld euro.

Programy operacyjne – Program Rozwoju Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego

Każde polskie województwo posiada

własny regionalny program rozwoju / tzw. Regionalny Program Operacyjny/ , w ramach którego o dotacje z UE mogą ubiegać się podmioty z terenu danego województwa. RPO

Regionalne Programy Operacyjne, które stworzono odrębnie w poszczególnych województwach, w całości współfinansowane są z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Budżet wszystkich 16 RPO wynosi ok. 16 mld euro (uwzględniając tylko środki z EFRR). W ramach RPO o unijne pieniądze można się starać na wiele typów inwestycji z zakresu edukacji, ochrony zdrowia, infrastruktury drogowej i ochrony środowiska, społeczeństwa informacyjnego, kultury, turystyki, sportu, a także przyczyniające się do wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013 (w skrócie RPO WZ) to jedna z dróg realizacji Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020. Mówiąc wprost – RPO WZ to jeden z programów, który umożliwi dofinansowanie projektów z funduszy strukturalnych w naszym regionie. Projekty te mogą dotyczyć różnych dziedzin począwszy od gospodarki, a kończąc na spójności społecznej.

Wśród dziedzin, które obejmuje program są również turystyka, infrastruktura kulturalna oraz kształtowanie społeczeństwa informacyjnego. RPO WZ patrząc w przyszłość nie zapomina o historii i jej materialnych pamiątkach, dlatego jednym z działań będzie rewitalizacja oraz odnowa zabytków. Program dla Województwa Zachodniopomorskiego w pełni realizuje priorytety polityki regionalnej Unii Europejskiej. Jednocześnie dostosowany jest do potrzeb regionu.

Europejski Fundusz Społeczny

Komisja Europejska wydając decyzję w sprawie przyjęcia do realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki umożliwiła wykorzystanie środków EFS w Polsce w latach 2007-2013. Dążąc do efektywnego rozwoju zasobów ludzkich, Program KL koncentruje wsparcie na następujących obszarach: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnienia związane z budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej wszystkich szczebli i wdrażaniem zasady dobrego rządzenia. Celem głównym Programu jest: wzrost zatrudnienia i spójności społecznej.

Program składa się z 10 Priorytetów, realizowanych zarówno na poziomie

centralnym jak i regionalnym. W ramach komponentu centralnego środki zostaną przeznaczone przede wszystkim na wsparcie efektywności struktur i systemów instytucjonalnych, natomiast środki komponentu regionalnego zostaną w głównej mierze przeznaczone na wsparcie dla osób i grup społecznych..

Inicjatywy transgraniczne UE

Europejska Współpraca Terytorialna służy wspieraniu, promocji i realizacji wspólnych projektów o charakterze międzynarodowym na terytorium całej Unii. Stanowi kontynuację programów współpracy transgranicznej w ramach Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG/EWT, która wdrażana jest za pomocą 3 typów programów operacyjnych; współpracy transgranicznej, transportowej i międzyregionalnej.

7.5 Krajowe instrumenty finansowania Lokalnego Programu Rewitalizacji

7.5.1 Obligacje komunalne

Jedną z metod pozyskania kapitału do finansowania zadań opisywanych w LPR jest emisja obligacji komunalnych. Obligacje są emitowanym przez państwo, jednostkę samorządu terytorialnego lub przedsiębiorstwo papierem dłużnym, który ma przynosić dochód (procent) i zwrócić w przyszłości wpłaconą sumę wraz z premią w postaci odsetek. Państwo, czy też samorząd działający w postaci spółki, emitując obligacje zaciągają określony dług u określonych uczestników transakcji – nabywców obligacji. Obligacja w odróżnieniu od akcji nie stanowi dowodu własności ułamkowej części przedsiębiorstwa, jest jedynie dowodem wiarygodności potwierdzającym prawo jej posiadacza do zwrotu pożyczki i należnej z tytułu udzielenia pożyczki premii w postaci odsetek.

Ten sposób finansowania z pewnością przyczyni się do poprawy stanu infrastruktury w wybranych samorządach.

O atrakcyjności tego instrumentu finansowego dla finansowania infrastruktury decydują korzyści z emisji, do których można zaliczyć:

- niższy koszt pozyskania kapitału w porównaniu z kredytem,
- ominięcie bankowych procedur kredytowych,
- elastyczność finansowania i powiązanie projektu inwestycyjnego ze źródłem jego finansowania.

Obok tych korzyści wymienić można ponadto krótki okres oczekiwania na środki finansowe. Szczególnie

pożądanym w inwestowaniu długoterminowych przedsięwzięć inwestycyjnych rodzajem obligacji są obligacje korporacyjne. Obligacje korporacyjne mogą być emitowane przez podmioty gospodarcze posiadające osobowość prawną - przedsiębiorstwa państwowe, spółki z ograniczoną

odpowiedzialnością, spółki akcyjne. Rozpoczęte programy emisyjne można podzielić w zależności od wielkości emisji.

Nie można wykluczyć takiego źródła finansowania dla wybranych działań w ramach LPR.

7.5.2 Programy Partnerstwa Publiczno Prywatnego (PPP, PIF, PPI)

Termin Partnerstwo Publiczno – Prywatne – PPP (*Public-Private Partnership*) określa różne formy finansowania wykorzystujące kapitał mieszany (pochodzący częściowo z sektora prywatnego i częściowo z publicznego) dla realizacji celów publicznych, lub utożsamianych dotychczas z sektorem publicznym.

Zalety partnerstwa publiczno prywatnego i przykłady wspólnych realizacji inwestycji infrastrukturalnych a także wnioski płynące z takich realizacji są tematem licznych konferencji i seminariów poświęconych finansowaniu publiczno-prywatnemu. Tematem jednego z nich⁴ było tworzenie bardziej sprzyjających warunków dla inwestycji infrastrukturalnych w krajach Europy Środkowej i Wschodniej w drodze wzmocnienia i poszerzenia współpracy sektora publicznego i prywatnego. Występujące tendencje w finansowaniu infrastruktury ze środków pozarządowych i prywatnych wskazują na rosnącą potrzebę rozwoju instytucjonalnego oraz specjalnej wiedzy tworzenia projektów finansowania przedsięwzięć infrastrukturalnych z funduszy

publicznych i prywatnych. Należy poświęcić specjalną uwagę transferowi know-how, praktycznym instrumentom oraz lepszemu dostępowi do kapitału na potrzeby inwestycyjne, zwłaszcza w przypadku mniejszych jednostek komunalnych. Niewątpliwie wniosek ten stanowi zwiastun dla wspomnianych „mniejszych jednostek komunalnych” poprawy stanu infrastruktury na ich terenach. W ostatnim czasie, w krajach europejskich, a coraz częściej także w Polsce pojawiają się przykłady prywatnego finansowania zadań publicznych określanymi mianem PPP, czyli partnerstwa publiczno – prywatnego (*private-public partnership*).

Wymienia się kilka odmian projektów PPP:

- kontrakt na zarządzanie (*management only*) – możliwy do podpisania w przypadku posiadania infrastruktury. Prywatna firma przejmuje obsługę i zarządzanie przez określony czas. Najpowszechniej występuje leasing, kontrakt na zarządzanie i umowa na obsługę.
- koncesja z inwestowaniem (*concession with investment*) – obsługa i zarządzanie istniejącą infrastrukturą są powierzone prywatnemu przedsiębiorstwu, czemu towarzyszą inwestycje

⁴ „Wypełnianie luk w finansowaniu infrastruktury” (*Bridging Gaps in Financing Infrastructure*), Słowenia, Portoroż – konferencja (Raport z konferencji na str. www.srgg.org/konferencje/Portoroz)

finansowane także z kapitału prywatnego, przedsięwzięcia takie mogą być koncesją, bądź BOT, którego trzonem przecież jest koncesja.

- projekty „zielonego pola”(greenfield project) – trafniej: szczerego pola, ponieważ dotyczą obszarów, na których zupełnie brak infrastruktury – realizowane

przeważnie w różnych odmianach BOT,

- wycofywanie (divestiture) – prywatna spółka inwestuje w racjonalnej proporcji w urządzenie użytkując je później w formie spółki z innym przedsiębiorstwem, lub spółki publicznej przy ograniczeniu roli rządu, który wycofuje się z przekazanych zadań.

7.6 Fundusze Rozwoju Obszarów Miejskich – inicjatywa JESSICA

Projekty miejskie możliwe do realizacji w ramach inicjatywy JESSICA

- Infrastruktura miejska, w tym infrastruktura transportowa, wodno-kanalizacyjna, energetyczna itp.
- Miejsca pamięci narodowej lub zabytki kultury, dla potrzeb turystyki lub innych celów sprzyjających zrównoważonemu rozwojowi
- rekultywacja terenów pofabrycznych, w tym ich uprzątnięcie i usunięcie skażeń
- powierzchnia biurowa dla małych i średnich przedsiębiorstw z sektorów
- informatycznego lub badawczo-rozwojowego
- Budynki uniwersyteckie, w tym budynki dla kierunków medycznych, biotechnologicznych i inne obiekty specjalistyczne
- poprawa gospodarowania energią

Fundusze przybierają formę zwrotnego charakteru oferowanych instrumentów finansowych (wkłady kapitałowe, kredyty, gwarancje). Domeną instrumentu jest uczestnictwo inwestorów prywatnych, dotychczas niezainteresowanych udziałem w tego typu projektach, ze względu na nieatrakcyjność zdegradowanych obszarów i związane z tym wysokie ryzyko niepowodzenia działań inwestycyjnych.

Instrument promuje zasady realizacji z wykorzystaniem partnerstwa publiczno-prywatnego, dodatkowe wkłady kapitałowe w formie pożyczek (EIB, CEB, inne instytucje finansowe i inwestorzy prywatni).

Stworzona zostaje długoterminowa strategia wykorzystania środków z funduszy strukturalnych dla finansowania projektów dochodowych zapewniających realizację celów również społecznych/kulturalnych.

7.7 Finansowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji

Możliwość prowadzenia inwestycji zależy nie tylko od pozyskania finansowania z bezzwrotnych źródeł, ale przede wszystkim od możliwości zaangażowania wysokich środków własnych. Oczywiście przewidziano także konieczność pozyskiwania alternatywnych źródeł finansowania z sektora prywatnego i innych źródeł. Podstawowym źródłem finansowania

przedsięwzięć będą dla przedsięwzięć gminnych dotacje pochodzące ze środków samorządu, środków pomocowych Unii Europejskiej, uzupełniająco w postaci innych instrumentów.

Wdrożenie niniejszego Planu będzie możliwe dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania tych zadań w

ramach skoordynowanego systemu działań. Podstawowymi źródłami finansowania działań rewitalizacji miast są fundusze strukturalne i własne środki inwestorów.

Okres 5 lat, w jakim przewidziano realizację zadań pozwala swobodniej niż planować, realizować i finansować poszczególne zadania.

7.7.1 Instrumenty i źródła finansowania preferowane dla potrzeb LPR oraz ocena możliwości finansowych gminy

Dla finansowania LPR przewidziano następujące źródła finansowania:

1. Środki własne gminy rozumiane jako udział własny z budżetu gminy z możliwością sfinansowania działań przypisanych w planie finansowym do budżetu gminy,
2. Dotacje UE z Funduszy Strukturalnych, Europejskiego Funduszu Społecznego, środki w ramach programów Interreg

3. Środki prywatne, także w ramach PPP
4. Finansowanie obce
5. Pozostałe źródła o charakterze publicznym

Oszacowano wielkość nakładów na realizację według poszczególnych źródeł finansowania, w podziale na lata oraz na zadania.

Tabela Nr 29.: Montaż finansowy LPR - wariant pełny

Wyszczególnienie	SZACOWANA WARTOŚĆ	STRUKTURA
	w mln zł	
Środki z budżetu Gminy	3 474 250	4,05%
finansowanie obce pochodzące z kredytu/ pożyczek/emisji obligacji	18 609 625	21,71%
<i>W tym z budżetu gminy</i>	0	0,00%
Instrumenty finansowania rozwoju obszarów miejskich, środki prywatne w ramach ppp i zblizonych	31 850 000	37,16%
Środki pomocowe UE i inne dotacje	13 166 500	15,36%
Środki prywatne	18 609 625	21,71%
Razem	85 710 000	100,00%

Zródło: opracowanie własne

Tabela Nr 30.: Montaż finansowy LPR - wariant z wyłączeniem komponentu planowanego do realizacji w ramach inicjatyw z udziałem kapitału prywatnego i Jessica

Wyszczególnienie	SZACOWANA WARTOŚĆ	STRUKTURA
	w mln zł	
Środki z budżetu Gminy	3 474 250	15,78%
finansowanie obce pochodzące z kredytu/ pożyczek/emisji obligacji	0	0,00%

<i>W tym z budżetu gminy</i>	0	0,00%
Instrumenty finansowania rozwoju obszarów miejskich, środki prywatne w ramach ppp i zblizonych	0	0,00%
Środki pomocowe UE i inne dotacje	13 166 500	59,82%
Środki pozostałe, publiczne	5 369 250	24,39%
razem	22 010 000	100,00%

7.8 Finansowanie LPR opis finansowania zadań i przyjętych założeń dla poszczególnych grup Programu

7.8.1 Finansowanie zadań w latach 2007-2013

Koszt realizacji wszystkich zadań ujętych w LPR wynosi ok. 85,7 mln zł. Najważniejszym źródłem finansowania (21,7 % wartości zadań ogółem) są środki pochodzące ze środków prywatnych, z uzupełnieniem (21,7 %) w ramach programów partnerstwa publiczno-prywatnego i funduszy rozwojów obszarów miejskich. Uzupełnieniem finansowania inicjatyw prywatnych jest kredyt bankowy. W zakresie środków pomocowych Unii Europejskiej, głównie w ramach RPOWZ – 15,3 %, co stanowi drugie w kolejności źródło finansowania. Środki z budżetu gminy, jakie będą mogły zostać przeznaczone na realizację LPR obejmują kwotę 3,5 mln zł. Przyjęto taką wartość jako możliwą do wygospodarowania w latach 2011-2015 zgodnie z analizą budżetu gminy i prognozą dochodów na najbliższe lata. Finansowanie gminy Nowogard stanowi 3,5 % całkowitych przewidywanych wydatków do poniesienia w ramach LPR w tym okresie.

Kredyty i pożyczki inwestycyjne będą

niezbędne dla sfinansowania części zadań. Wartość finansowania obcego nie została uwzględniona w odniesieniu do konkretnych zadań, jednak przewiduje się, że z kwoty wykazanej jako finansowanie gminy, kwota do 4 mln zł uwzględniona może zostać jako rezerwa, lub zamiast finansowania budżetowego.

Na terenie gminy istnieją ważne zadania, które również będą wymagały wsparcia z kredytu bankowego, przy ograniczeniach wynikających z ustawy o finansach publicznych.

Realizacja Programu spowoduje obciążenie budżetu gminy. Zaznaczyć należy, że ww. kwoty dotyczą okresu najbliższych 5 lat. Z powyższych względów, skuteczności w realizacji niniejszego Planu należy upatrywać – obok starań o dotację - we współpracy z innymi podmiotami, głównie sektora prywatnego. Tam, gdzie można, gmina winna wycofać się z realizacji i finansowania zadań, pozostawiając je innym podmiotom zabezpieczając jednocześnie swoje cele odpowiednimi porozumieniami.

8 SYSTEM WDRAŻANIA

8.1 System monitorowania programu rewitalizacji, oceny i komunikacji społecznej

Do monitorowania, oceny realizacji programu oraz oceny komunikacji społecznej i korelacji działań uczestników służyć będzie system współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi program oraz analiza osiągniętych wskaźników produktów, rezultatów i oddziaływania.

Monitoring wdrażania zadań przewidzianych do realizacji w okresie planowanym tj. 2010-2015 prowadzi Zespół Zadaniowy ds. Rewitalizacji powołany zarządzeniem nr 306/2010 i działający w Urzędzie Miejskim w Nowogardzie. Zespół będzie miał za zadanie również systematyczną ocenę realizacji Planu.

Szczególnie ważnym elementem wdrażania Programu jest umiejętne określenie sprawnego systemu kontroli i monitorowania realizacji strategicznych dla miasta projektów realizacyjnych. Podstawowym zadaniem tego systemu jest dostarczanie bieżących informacji o tym, czy strategiczne Programu cele rozwoju miasta są osiągnięte i w jakim stopniu.

System monitorowania i kontroli strategicznych projektów realizacyjnych powinien być skierowany na:

8.1.1 Oczekiwane wskaźniki osiągnięć.

Aby możliwa była ocena projektu przyjęto podstawowe wskaźniki:

- Wskaźniki produktu.
- Wskaźniki rezultatu.

Przyjęte kategorie wskaźników wynikają ze standardowych kryteriów ocen projektów dofinansowanych z Unii Europejskiej. Oto przykładowe wskaźniki:

- analizę postępów w realizacji Programu,
- kontrolę terminów wykonania poszczególnych zadań,
- obowiązki w zakresie dostarczania społeczeństwu i uczestnikom Programu informacji o jego realizacji.

W przypadku zadań inwestycyjnych realizowanych przy udziale funduszy strukturalnych UE, ważnym instrumentem pozwalającym na monitoring realizacji całego LPR są raporty monitoringowe przedkładane dla Instytucji Zarządzającej RPO w zakresie osiągniętych produktów i rezultatów zgodnie z fiskalami projektów.

Skuteczność Programu poddawana będzie monitoringowi i bieżącej ocenie roboczej. Oceny bieżącej dokonuje Burmistrz przy współpracy z Zespołem ds. Rewitalizacji - również przy pomocy opisywanych wskaźników. Ocena taka ma za swój główny cel wskazanie elementów nie realizowalnych, znacznie opóźnionych, zagrożonych przekroczeniem budżetem i podejmowanie na tej podstawie działań zaradczych oraz koordynacyjnych.

Wskaźniki produktu

- Liczba budynków poddanych renowacji i termomodernizacji,
- Długość wybudowanych/zmodernizowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją.
- Powierzchnia budynków poddanych renowacji.

- Liczba budynków przebudowanych/wyremontowanych na cele edukacyjno/społeczne.
- Powierzchnia terenów rewitalizowanych przeznaczonych na małą infrastrukturę.
- Powierzchnia obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne.
- Powierzchnia obiektów zmodernizowanych na cele gospodarcze.
- Liczba systemów zabezpieczeń przed zagrożeniem bezpieczeństwa
- Powierzchnia zmodernizowanej infrastruktury drogowej.
- Długość wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury komunalnej w zakresie ochrony środowiska.
- Powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miasta poddanych rewitalizacji.
- Powierzchnia usługowa w budynkach poddanych renowacji.
- Liczba wybudowanych lokalnych punktów informacji kulturalnej i turystycznej
- Liczba obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne.
- Powierzchnia zmodernizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego.
- Powierzchnia wyremontowanej i przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie rewitalizowanym.

Wskaźnikami rezultatu :

- Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki.
- Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej.
- Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami.
- Liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie rewitalizowanym.
- Liczba nowych punktów usługowych na terenach zrewitalizowanych.
- Liczba nowych miejsc pracy.
- Powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana.
- Liczba przestępstw w mieście.
- Wskaźnik wykrywalności przestępstw i wykroczeń.
- Liczba mieszkańców na terenach zrewitalizowanych.
- Wskaźnik wykształcenia wśród mieszkańców terenów zrewitalizowanych.
- Liczba utrzymanych miejsc pracy (w okresie min 2 lat).
- Liczba utrzymanych punktów usługowych (w okresie 2 lat)
- Liczba korzystających z nowych ofert programowych w zakresie inicjatyw społecznych.
- Liczba nowych miejsc noclegowych.

8.1.2 Wdrażanie

Proces wdrażania Programu rozpoczyna się już od momentu zatwierdzenia dokumentu i przekazania go do realizacji. Zasadnicze prace polegają na wdrożeniu projektów przygotowanych w stopniu możliwym dla opracowania wniosków o dofinansowanie wraz

załącznikami. Kolejne projekty, których wstępny harmonogram został założony w niniejszym Programie winny być sukcesywnie przygotowywane w tym samym celu.

Podane kwoty udziału procentowego w

kosztach realizacji, kwoty wyrażające koszt realizacji poszczególnych zadań nie są ostateczne, ani w żadnym wypadku wiążące dla etapu wnioskowania, zostały jednak ustalone jako szacunek, z zastosowaniem należytej staranności w tym zakresie.

Część opisowa poszczególnych zadań winna być traktowana jako generalna wskazówka odnośnie formułowania ostatecznego kształtu podprojektów opisywanych w LPR..

Należy przyjąć zasadę, że opisy zadań i prezentowane w niniejszym załączniku cele nie są wiążące w odniesieniu do zagadnień szczegółowych, natomiast zasady generalne i proponowany sposób realizacji poszczególnych zadań winien zostać zachowany bez uszczerbku dla wskazanych celów i rezultatów.

Wnioski składane winny być do odpowiednich instytucji dokonujących wyboru Projektów. Zakłada się niezbędny przegląd zakresu podprojektów pod kątem zgodności z wymaganiami dysponentów źródeł finansowania, jako że ostateczne warunki konkursowe w ramach RPO WZ nie są dostępne na dzień zakończenia opracowania. Konieczny jest monitoring programu w zakresie

8.1.3 Uczestnicy

W system wdrażania Programu przewiduje się włączenie osób, instytucji i organizacji odpowiedzialnych za wdrażanie wymienionych w Programie zadań (w tym partnerów projektu).

Proponuje się celem kontroli realizacji Programu powołanie stanowiska pracy odpowiedzialnego za prace wdrożeniowe, które koordynowałyby działania między uczestnikami, np. dla uzyskania deklaracji partnerskich w realizacji poszczególnych zadań, o ile wymagać będą współdziałania partnerów.

wydatków na poszczególne zadania oraz faktycznie wydatkowanych źródeł finansowania. Ocena poszczególnych projektów nie powinna być prowadzona wyłącznie pod koniec okresu programowania, lecz powinna być narzędziem kontroli przebiegu działań w trakcie procesu rewitalizacji

System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji powiązany będzie ściśle ze strukturą organizacyjną Urzędu Miasta.

Zgodnie z zadaniami struktury UM wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji polega na objęciu w zakresie merytorycznym obowiązków w zakresie przygotowania i wdrażania określonych przedsięwzięć zawartych w niniejszym Programie, przy czym całością działań kieruje Burmistrz wraz z zespołem ds. Rewitalizacji.

Wydziałem wiodącym jest Wydział Rozwoju Lokalnego i Funduszy.

Osobą odpowiedzialną za stałe monitorowanie realizacji przedsięwzięcia będzie pracownik wyznaczony przez Burmistrza. Dopuszcza się stworzenie stanowiska Koordynatora LPR.

Poszczególne zadania realizowane będą przez strony mogące wykazać się pozwoleniem na budowę, są obecnie właścicielem majątku / gruntów będącego przedmiotem zadania, lub posiadają inne prawo do dysponowania terenem (obiektom). Miasto będzie pełniło często funkcję koordynatora i instytucji odpowiedzialnej za monitorowanie efektów całości programu, lecz również koordynację całości działań.

8.1.4 Harmonogram wdrażania

Proponuje się następujący harmonogram wdrażania Lokalnego Planu

Rewitalizacji na terenie Miasta Nowogard.

Lp	Etap wdrażania	2010	2011	2012	2013	2014	2015	...
1	Przyjęcie Programu	x						
3	Powołanie Koordynatora LPR	x						
4	Wytypowanie zadań i kierowanie do realizacji	x	x	x				
5	Zbieranie propozycji do II etapu LPR:		x	x				
6	Uwzględnienie nowych propozycji				x			
7	Aktualizacja LPR**			x	x			
7	Ustalenie budżetu zadaniowego dla celów koordynacji z budżetami i WPI gminy	x	x	x				
8	Monitoring i ocena		x	x	x	x	x	x

8.1.5 Media, środki techniczne

Istnieje wiele środków technicznych przekazu informacji, jakie mogą zostać użyte na potrzeby niniejszego Programu. Przekazy takie mogą mieć formę bezpośrednią i pośrednią. Do form bezpośrednich należą:

- spotkania Burmistrza z mieszkańcami poświęcone Programowi, jego wdrażaniu,
- oficjalne spotkania Burmistrza, także przy udziale Koordynatora Projektu / Zespołu ds. Rewitalizacji, udział w obradach rady, komisjach zadaniowych

- Do form pośrednich zaliczyć można:

1. informacje prasowe, radiowe i telewizyjne,
2. strony internetowe,
3. poczta elektroniczna dla zainteresowanych odbiorców,
4. przesyłki listowe, ulotki i inne drobne papierowe materiały informacyjne,
5. wydawnictwa promocyjne, biuletyny,

Wiele z nich zostało zastosowanych na etapie konsultacji społecznych.

8.2 Konsultacje społeczne

Na etapie prowadzenia prac na terenie miasta Nowogard, podczas prac analitycznych i szczegółowej inwentaryzacji stanu obecnego, starano się uzyskać maksimum informacji na temat możliwych zadań do uwzględnienia w Programie. Zbierano propozycje projektów od potencjalnych wnioskodawców, jednak zastrzegano, że ważnym elementem jest gotowość do wydatkowania środków własnych. Warunkiem jest kwalifikowalność podmiotowa jako Beneficjenta środków unijnych, także w odniesieniu do osób prywatnych zainteresowanych uczestnictwem w realizacji działań własnych. W takim kształcie lista zadań konsultowana była formalnie i drogą wywiadów ze zgłaszającymi osobami i instytucjami. Wykorzystano narzędzia i kanały informatyczne, w tym propozycje zadań inwestycyjnych z zakresu poprawy ładu przestrzennego, z którymi można było (pobierając ze strony internetowej), zapoznać się i wnieść uwagi.

Po przeprowadzonych konsultacjach społecznych nie wystąpiła konieczność przeprowadzenia oceny, selekcji i weryfikacji proponowanych przez zespół autorski zadań. Pozostanie to rolą Zespołu ds. Rewitalizacji na etapie wdrażania. Zakres i koszt zadań opisywanych w programie był uzgadniany z promotorami tych zadań (w przypadku braku takiej możliwości przyjęto założenia szacunkowe). Wszelkie selekcje wynikają z realności ostatecznie zatwierdzonej listy zadań, a także z ograniczonych środków, jakie mają do dyspozycji Uczestnicy przewidywani w realizacji Programu.

Komunikacja i konsultacje społeczne obejmowały 2 etapy prac:

I Etap – 2006-2007:

- prace Zespołu podczas wielokrotnych wizji lokalnych – listopad/grudzień 2006,
- spotkania w UMiG w Nowogardzie na etapie pozyskiwania informacji i bieżących uzgodnień,
- udział w spotkaniu w ramach Zespołu ds. Rewitalizacji, prezentacja założeń i proponowanych zadań – styczeń 2007,
- wykorzystanie stron internetowych Miasta Nowogard,
- wykorzystanie prasy lokalnej,
- udział w spotkaniu z mieszkańcami – Konsultacje społeczne – marzec 2007.
- Przyjęcie Lokalnego Programu Rewitalizacji przez organ stanowiący – Radę Gminy

Sugestie wynikające z ww. konsultacji były na bieżąco uwzględniane w dokumencie. Społeczność miała dostęp do projektu dokumentu od początku realizacji projektu.

II Etap (aktualizacja) – rok 2010:

- Podjęcie decyzji o aktualizacji Programu w zakresie wynikającym z opublikowanych Wytocznych RPO
- prace Zespołu ds. Rewitalizacji w nowym składzie mające na celu kontrolę i formułowanie zaleceń w procesie aktualizacji,
- ponowne organizowanie spotkań w ramach Konsultacji Społecznych,
- Wykorzystanie kanałów komunikacji społecznej do rozpowszechniania informacji o pracach nad aktualizacją Programu.
- Przeprowadzenie ponownych konsultacji społecznych zaktualizowanego dokumentu
- Uzupełnienie Programu o elementy wynikające z

- procedury Strategicznej Oceny
Oddziaływania na Środowisko
- Podjęcie uchwały organu
stanowiącego przyjmującego

Program w ostatecznym
kształcie.

8.2.1 Ocena oddziaływania na środowisko dla Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta Nowogard na lata 2010-2015

Dla projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji przeprowadzono postępowanie przeprowadzenia zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta Nowogard na lata 2010-2015.

Procedura w odniesieniu do ww. dokumentu obejmowała następujące elementy:

1. Przygotowanie projektu LPR
2. Złożenie wniosku wraz z projektem LPR i dodatkowymi informacjami dotyczącymi projektów umieszczonych w LPR do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (także Sanepid, Szczecin) o wyrażenie opinii w sprawie obowiązku przeprowadzenia oceny
3. Wyrażanie opinii przez RDOŚ oraz Sanepid
4. Podjęcie decyzji o przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko
5. Złożenie wniosku do RDOŚ i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o uzgodnienie zakresu prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu
6. Opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko projektu LPR
7. Przekazanie projektu LPR i prognozy oddziaływania na środowisko do RDOŚ i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, celem zaopiniowania- Przeprowadzenie procedury z udziałem społeczeństwa
8. Uwzględnienie opinii RDOŚ i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w projekcie LPR- Rozpatrzenie uwag i wniosków społeczeństwa- Sporządzenie podsumowania postępowania
10. Przekazanie przyjętego dokumentu.

Zgodnie z wyżej opisaną procedurą, w odniesieniu do Lokalnego Programu

rewitalizacji Miasta Nowogard przeprowadzono postępowanie SOOS (strategicznej oceny oddziaływania na środowisko).

Na podstawie art.49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r Kodeks postępowania administracyjnego w związku z art. 39 w związku z art. 47 oraz art.54 ustawy z dnia 3 października 2008 r. ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227) zawiadomiono w dniu 6. września 2010 Zawiadomiono obwieszczeniem o przystąpieniu do sporządzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do projektu „Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta Nowogard na lata 2010 - 2015” oraz o możliwości zapoznania się z w/w dokumentem poprzez umieszczenie niniejszego zawiadomienia na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy Nowogard oraz na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej (bip.nowogard.pl).

Zgodnie z art. 40 w/w ustawy uwagi i wnioski można było składać w formie pisemnej lub ustnej w ciągu 21 dni od daty podania do publicznej wiadomości powyższej informacji w Urzędzie Miejskim , Plac Wolności 5 , 72-200 Nowogard, pokój nr 209 w godzinach urzędowania tj. pn – pt godz. 7.30 – 15.30. W ww. okresie nie wpłynęły wnioski zainteresowanych do uwzględnienia .

Postępowanie prowadzono w związku z wydaną w dniu 02 września 2010r. przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie opinią w sprawie konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na

środowisko dla Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta Nowogard na lata 2010 – 2015.

Sporządzono prognozę oddziaływania na środowisko Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta Nowogard na lata 2010 – 2015, a następnie wystąpiono do RDOŚ o opinię dotyczącą dokumentu.

Zgodnie z opinią RDOŚ:

1. W analizowanym dokumencie opisano stan środowiska oraz zidentyfikowano główne źródła i czynniki zagrożeń poszczególnych elementów środowiska na terenie obszarów poddanych rewitalizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015.
2. Załączona prognoza oddziaływania na środowisko (K. Dąbrowski Nowogard, wrzesień 2010 r.) wypełnia zapisy art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwu w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, po/. 1227 ze zm.).
3. W najbliższym sąsiedztwie terenów objętych Lokalnym

Programem Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015 znajdują się obszary chronione w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz.U. / . 2009 r, nr 151 po/. 1220 ze zm.):

- zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Sami Lasn-ZPK - 1,

- użytek ekologiczny „Szuwary Nowogardzkie”.

4. Projekty w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015 zlokalizowane są wyłącznie na terenie miasta, silnie przekształcony antropogenicznie jako teren zurbanizowany.
5. W związku z realizacją programu nie przewiduje się naruszenia struktury środowiskowej ani też spójności, integralności i właściwego funkcjonowania obszarów Natura 2000.
6. Nie wniesiono uwag RDOŚ do prognozy, jak i Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015.

Powyższa opinia wyczerpuje procedurę SOOS oraz umożliwia przyjęcie bez uwag odnośnie SOOS dla Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

Spis tabel

TABELA NR 1.:	WYKAZ OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH	5
TABELA NR 2.:	OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW	18
TABELA NR 3.:	GRUNTY NA TERENIE MIASTA NOWOGARD	26
TABELA NR 4.:	LOKALE BUDYNKACH KOMUNALNYCH	26
TABELA NR 5.:	WIELKOŚĆ ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH W BUDYNKACH	
KOMUNALNYCH WG OKREŚU UŻYTKOWANIA (STAN NA 31.12.2006 R.)		29
TABELA NR 6.:	WSKAŹNIKI WYKORZYSTANIA SIECI WOD-KAN	30
TABELA NR 7.:	WSKAŹNIKI ZUŻYCIA WODY, ENERGII ELEKTRYCZNEJ ORAZ	
GAZU	30	
TABELA NR 8.:	PRZYKŁADOWE ŹRÓDŁA STRAT CIEPŁA W BUDOWNICTWIE	31
TABELA NR 9.:	KORZYŚCI PŁYNĄCE Z PRAC TERMOMODERNIZACYJNYCH	31
TABELA NR 10.:	PODMIOTY GOSPODARCZE WEDŁUG WIELKOŚCI	
ZATRUDNIENIA	36	
TABELA NR 11.:	WSKAŹNIKI DEMOGRAFICZNE DLA MIASTA NOWOGARD	41
TABELA NR 12.:	PORÓWNANIE: SYTUACJA W REGIONIE (POWIAT	
GOLENIOWSKI)	41	
TABELA NR 13.:	PODSUMOWANIE SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ	42
TABELA NR 14.:	PODSUMOWANIE SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ – POWIAT	
GOLENIOWSKI	42	
TABELA NR 15.:	BEZROBOCIE W POWIECIE GOLENIOWSKIM	43
TABELA NR 16.:	SZKOLNICTWO PODSTAWOWE W MIEŚCIE NOWOGARD	46
TABELA NR 17.:	SZKOLNICTWO GIMNAZJALNE W MIEŚCIE NOWOGARD	46
TABELA NR 18.:	WSPÓŁCZYNNIKI SKOLARYZACJI (SZKOLNICTWO	
PODSTAWOWE I GIMNAZJALNE)	47	
TABELA NR 19.:	KULTURA, INFRASTRUKTURA I UCZESTNICY	49
TABELA NR 20.:	POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	56
TABELA NR 21.:	OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE W MIEŚCIE NOWOGARD	57
TABELA NR 22.:	ANALIZA SWOT: SFERA GOSPODARCZA	62
TABELA NR 23.:	ANALIZA SWOT: SFERA PRZESTRZENI	62
TABELA NR 24.:	ANALIZA SWOT: SFERA PRZESTRZENI	65
TABELA NR 25.:	POWIĄZANIE PROBLEMÓW I CELÓW LPR – SFERA	
GOSOPDARCZA	67	
TABELA NR 26.:	POWIĄZANIE PROBLEMÓW I CELÓW LPR – SFERA	
PRZESTRZENI I INFRASTRUKTURY		68
TABELA NR 27.:	POWIĄZANIE PROBLEMÓW I CELÓW LPR – SFERA	
PRZESTRZENI I INFRASTRUKTURY		69
TABELA NR 28.:	WPI – ZADANIA POWIAZANE, WYMIENIONE W WPI	77
TABELA NR 29.:	MONTAŻ FINANSOWY LPR - WARIANT PEŁNY	131
TABELA NR 30.:	MONTAŻ FINANSOWY LPR - WARIANT Z WYŁĄCZENIEM	
KOMPONENTU PLANOWANEGO DO REALIZACJI W RAMACH INICJATYW Z		
UDZIAŁEM KAPITAŁU PRYWATNEGO I JESSICA		131

Załącznik Nr 1: Tablica wskaźników

		Mk	podm gosp	=(D2/C2)*1000	wystand	pomoc OPS	na 100	wystand	przestępczość		razem		DZG B E
1	15 Lutego	806	77	10	-0,3	12	15	-0,3	12,00	0,4	0	-0,3	0,3
2	3 Maja	736	76	10	-0,2	29	39	0,4	24,00	0,3	1	1,1	1,5
3	5 Marca	243	15	6	-0,8		0	-0,7	3,00	0,3	1	1,1	2,1
4	700-lecia	535	46	9	-0,4	19	36	0,3	11,00	0,2	0	-0,3	0,3
6	Adama Mickiewicza	205	17	8	-0,5	2	10	-0,4	1,00	-0,2	2	2,5	2,8
7	Armii Krajowej	578	54	9	-0,3	13	22	-0,1	3,00	-0,2	2	2,5	2,6
8	Bankowa	249	37	15	0,4	4	16	-0,2	0,00	-0,2	0	-0,3	-0,9
9	Bartosza Głowackiego	23	11	48	4,9		0	-0,7	0,00	-0,3	0	-0,3	-5,6
10	Batalionów Chłopskich	41	5	12	0,0	2	49	0,6	1,00	0,2	0	-0,3	-0,2
11	Błacharska	44	3	7	-0,7	9	205	4,6	2,00	0,2	0	-0,3	0,5
12	Bohaterów Warszawy, Krótka, Łąkowa	1626	143	9	-0,4	31	19	-0,2	22,00	-0,1	0	-0,3	0,0
13	Brzozowa	22	3	14	0,2		0	-0,7	0,00	-0,3	0	-0,3	-0,9
14	Cmentarna	101	16	16	0,5	4	40	0,4	1,00	-0,1	0	-0,3	-1,0
15	C.K.Norwida	29	4	14	0,3		0	-0,7	2,00	0,4	0	-0,3	-0,2
16	Dąbrowszczaków	101	12	12	0,0	4	40	0,4	2,00	0,0	0	-0,3	-0,4
17	Dębowa	16	4	25	1,8		0	-0,7	0,00	-0,3	0	-0,3	-2,5
18	Dworcowa	26	2	8	-0,6	1	38	0,3	4,00	2,6	0	-0,3	2,8
19	Fabryczna	17	2	12	0,0	3	176	3,9	0,00	-0,3	0	-0,3	-0,7
20	Gen. J. Bema	1086	90	8	-0,5	27	25	0,0	3,00	-0,3	0	-0,3	-0,1
21	Gen. J. Wybickiego, Staszica	38	5	13	0,2		0	-0,7	0,00	-0,3	0	-0,3	-0,8
22	Gen. L. Okulickiego	10	1	10	-0,3		0	-0,7	0,00	-0,3	0	-0,3	-0,4
23	Gryfitów, Jana Pawła II, Racibora	377	55	15	0,4	7	19	-0,2	3,00	-0,3	0	-0,3	-1,0
24	Henryka Sienkiewicza, Słowackiego	193	23	12	0,0		0	-0,7	0,00	-0,3	0	-0,3	-0,6
25	Jana Kasprówicza	35	5	14	0,3		0	-0,7	0,00	-0,3	0	-0,3	-1,0
26	Jana Kilińskiego	178	11	6	-0,8	12	67	1,1	1,00	-0,3	0	-0,3	0,2
27	Jana Kochanowskiego	53	5	9	-0,3	2	38	0,3	0,00	-0,3	0	-0,3	-0,3
28	Jana Pawła II												
29	Jarosława Dąbrowskiego, Marszałka Piłsudskiego	204	18	9	-0,4		0	-0,7	2,00	-0,2	0	-0,3	-0,1

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

30	Jesionowa	31	3	10	-0,3	0	-0,7	0,00	-0,3	0	-0,3	-0,4	
31	Jodłowa	21	3	14	0,3	0	-0,7	0,00	-0,3	0	-0,3	-1,0	
32	Kard. Wyszyńskiego, Luboszan	451	29	6	-0,7	9	20	-0,1	1,00	-0,3	0	-0,3	0,1
33	Kazimierza Wielkiego	61	12	20	1,1	1	16	-0,2	0,00	-0,3	0	-0,3	-1,7
34	Kosynierów	43	13	30	2,5	0	0	-0,7	0,00	-0,3	0	-0,3	-3,2
35	Kościelna	4	0	0	-1,6	0	0	-0,7	0,00	7,8	0	-0,3	9,1
36	Kowalska	247	11	4	-1,0	8	32	0,2	3,00	-0,2	3	3,9	4,7
37	Ks. Józefa Poniatowskiego	1175	104	9	-0,4	29	25	0,0	8,00	-0,2	0	-0,3	-0,1
38	Kwietniowa, Ogrodowa	131	24	18	0,9	3	23	-0,1	1,00	-0,3	0	0,6	-0,6
39	Leśna	777	66	8	-0,5	30	39	0,3	5,00	-0,3	0	-0,3	-0,1
40	Lipowa	42	5	12	0,0	0	0	-0,7	2,00	0,2	0	-0,3	-0,2
41	Ludwika Waryńskiego	332	33	10	-0,3	7	21	-0,1	2,00	-0,1	1	1,1	1,2
42	Lutyków	31	4	13	0,1	0	0	-0,7	0,00	0,0	0	-0,3	-0,5
43	Łąkowa												
44	Macieja Rataja	45	7	16	0,5	1	22	-0,1	0,00	-0,3	0	-0,3	-1,2
45	Magazynowa	41	1	2	-1,3	6	146	3,1	0,00	-0,1	0	-0,3	0,9
46	Mikołaja Reja	129	10	8	-0,6	15	116	2,3	0,00	-0,3	0	-0,3	-0,1
47	Młynarska	46	6	13	0,2	3	65	1,0	3,00	0,4	0	-0,3	-0,1
48	Monte Cassino	36	5	14	0,3	0	0	-0,7	0,00	-0,3	0	-0,3	-0,9
49	Nadtorowa	81	7	9	-0,4	8	99	1,9	2,00	-0,1	0	-0,3	0,0
50	Osiedlowa	143	7	5	-1,0	3	21	-0,1	1,00	-0,3	0	-0,3	0,4
51	Plac Szarych Szeregów	21	2	10	-0,3	0	0	-0,7	1,00	0,7	0	-0,3	0,7
52	pl. Wolności	184	8	4	-1,0	8	43	0,5	2,00	0,2	1	1,1	2,3
53	Pocztowa	32	5	16	0,5	0	0	-0,7	1,00	0,0	0	-0,3	-0,8
54	Polna	46	5	11	-0,1	1	22	-0,1	0,00	-0,3	0	-0,3	-0,5
55	Promenada	58	13	22	1,4	0	0	-0,7	3,00	0,4	0	-0,3	-1,4
56	Raławicka	10	3	30	2,5	0	0	-0,7	0,00	-0,3	0	-0,3	-3,1
57	Romualda Traugutta, Wileńska	101	13	13	0,1	1	10	-0,4	0,00	-0,3	0	-0,3	-0,8
58	Stanisława Rzeszowskiego	1	0	0	-1,6	0	0	-0,7	0,00	-0,3	0	-0,3	0,9
59	Stefana Czarnieckiego	117	7	6	-0,8	7	60	0,9	1,00	-0,2	0	-0,3	0,2
60	Stefana Grota Roweckiego	104	20	19	1,0	0	0	-0,7	0,00	-0,3	0	-0,3	-1,7
61	Stefana Żeromskiego	562	47	8	-0,5	13	23	-0,1	2,00	-0,3	0	-0,3	-0,1
62	Szkolna	4	0	0	-1,6	0	0	-0,7	0,00	-0,3	0	-0,3	0,9

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

63	Światowida	166	17	10	-0,2	2	12	-0,4	1,00	-0,3	0	-0,3	-0,4
64	Świerkowa	30	7	23	1,6	0	0	-0,7	0,00	-0,3	0	-0,3	-2,2
65	Tadeusza Kościuszki	316	47	15	0,4	3	9	-0,4	6,00	0,0	0	-0,3	-0,8
66	Teodora Roosevelta	147	32	22	1,4	0	0	-0,7	0,00	-0,3	0	-0,3	-2,0
67	Warszawska	720	58	8	-0,5	30	42	0,4	5,00	0,2	4	5,3	6,0
68	Wartcka	64	1	2	-1,4	2	31	0,1	0,00	-0,3	0	-0,3	0,7
69	Wiejska	380	59	16	0,5	1	3	-0,6	2,00	-0,3	0	-0,3	-1,1
70	Wileńska	78	11	14	0,3	1	13	-0,3	0,00	-0,3	0	-0,3	-1,0
71	Władysław Reymonta	79	8	10	-0,2	4	51	0,6	0,00	-0,3	0	-0,3	-0,4
72	Wojska Polskiego, Smużyny	719	73	10	-0,2	8	11	-0,4	11,00	-0,1	0	-0,3	-0,2
73	Zaciszna	129	9	7	-0,7	0	0	-0,7	0,00	-0,3	0	-0,3	0,0
74	Zamkowa	792	65	8	-0,5	17	21	-0,1	3,00	-0,3	2	2,5	2,7
75	Zielona	273	25	9	-0,4	1	4	-0,6	9,00	0,3	0	-0,3	0,3
		16572	1625,0	11,86		403,0	25,75				0,24		
				7,32349			38,98534				0,7118		44,3

Załącznik Nr 2: Matryce logiczne projektów dla działań współfinansowanych w ramach RPO WZ (działanie 5.5.1)

Matryca Logiczna projektu		Działanie 5.5.1		Wnioskodawca:	
Tytuł projektu Podprojekt Nr 1: Poprawa w sferze przestrzeni poprzez rewitalizację terenów w kierunku rekreacyjno-sportowym wraz z kompleksowym uzupełnieniem przestrzeni o elementy małej architektury (tereny gminy)				Gmina Nowogard	
				Partnerzy projektu, Kluby Sportowe, Szkoły	
Adresaci/grupa docelowa: mieszkańcy i turyści odwiedzający gminę, także – grupy sportowe					
Przewidywana data zgłoszenia wniosku o dofinansowanie (kwartał i rok)	Przewidywana data rozpoczęcia inwestycji np. data zawarcia umowy z wykonawcą pierwszego zamówienia (kwartał i rok)	Przewidywana data zakończenia rzeczowego inwestycji np. data odbioru(kwartał i rok)	Ilość przetargów	Przewidywana data ogłoszenia ostatniego zamówienia publicznego	
I/2011	II/2011	I/2012	1 – roboty 1- usługi	30.03.2011	
	Logika interwencji	Obiektywnie weryfikowalne wskaźniki	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko	
Cel ogólny projektu	Poprawa warunków społeczno-gospodarczych w wyniku rewitalizacji przestrzeni				
Rezultaty	Nazwa rezultatu - wzrost liczby propozycji form spędzania wolnego dla mieszkańców i turystów - wzrost propozycji programowych dla dzieci i młodzieży. - wzrost liczby osób aktywnie spędzających wolny czas w miejscu zamieszkania.	Wartość rezultatu /j.m. - 10 [ofert] - 10 [ofert] - 3 000 [osób]	anie z realizacji projektu i osiągniętych celów, padanie ex-post	Brak realizacji zadań w sferze społecznej i współpracy z partnerami może przyczynić się do osiągnięcia niepełnych rezultatów	
Produkty	Nazwa produktu - budowa ciągów komunikacji - budowa obiektów rekreacyjno- sportowych - renowacja terenów zielonych	Wartość produktu /j.m 3,0 km 5 szt 10 000 m2	dbioru technicznego	Brak wsparcia finansowego dla realizacji zadań w sferze przestrzeni spowoduje uzyskanie jedynie cząstkowych produktów	
Zadania	Nazwa zadania 1. kompleksowe zagospodarowanie terenu - roboty budowlane I zagospodarowanie terenu 2. wdrażanie, rozliczenie	Wydatki/koszty całkowite w PLN 9 mln zł (wariant optymalny) 5 mln zł (wariant niezbędny) Wydatki/koszty kwalifikowane w PLN Na poziomie 95% wartości projektu Wysokość wnioskowanego dofinansowania w PLN			
				5,5 mln zł	
Sytuacja wyjściowa	Zadanie stanowi praktyczny przykład oparcia zintegrowanych działań rewitalizacyjnych o infrastrukturę poprawiającą funkcjonalność przestrzeni, stwarzającą nowe szanse i kierunki rozwoju obszaru rewitalizowanego.				
Oznaczenie projektu	1. Projekt z zakresu mieszkalnictwa 2. ☒ Projekt dotyczy zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz poprawy atrakcyjności miasta ☒ 3. Projekt dotyczy oferowania usług promujących równość szans i zapobiegających wykluczeniu społecznemu przedstawicieli				

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

	mniejszości narodowych i etnicznych, uchodźców i imigrantów oraz ludzi młodych 4. Projekt dotyczy zagospodarowania/rekultywacji terenu przemysłowego 5. Projekt dotyczy zagospodarowania/rekultywacji terenu powojkowego
--	--

Matryca Logiczna projektu		Działanie 5.5.1	Wnioskodawca:	
Tytuł projektu Podprojekt Nr 2: Poprawa podstawowej infrastruktury komunikacji drogowej i pieszej (drogi, chodniki, ciągi piesze, parkingi) w rejonie rewitalizowanym – poprawa dostępności obszarów rewitalizowanych			Gmina Nowogard	
		Partnerzy projektu PUWiS Nowogard, Starostwo Powiatowe w Goleniowie, Spółdzielnie Mieszkaniowe		
Adresaci/grupa docelowa: mieszkańcy miasta, osoby odwiedzające miasto				
Przewidywana data zgłoszenia wniosku o dofinansowanie (kwartał i rok)	Przewidywana data rozpoczęcia inwestycji np. data zawarcia umowy z wykonawcą pierwszego zamówienia (kwartał i rok)	Przewidywana data zakończenia rzeczowego inwestycji np. data odbioru(kwartał i rok)	Ilość przetargów	Przewidywana data ogłoszenia ostatniego zamówienia publicznego
I/2011	IV/2011	II/2014	3 – roboty 1- usługi	30.05.2011
	Logika interwencji	Obiektywnie weryfikowalne wskaźniki	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko
Cel ogólny projektu	Poprawa dostępności do obszaru rewitalizowanego i poprawa stanu środowiska w wyniku modernizacji podstawowej infrastruktury			
Rezultaty	Nazwa rezultatu - poprawa warunków drogowych - poprawa warunków parkingowych dla samochodów i autobusów - poprawa bezpieczeństwa wybranych obszarów miasta - poprawa warunków rozwoju usług, w tym bazy rekreacyjnej i turystycznej, - poprawa dostępności do planowanych elementów sportowo-rekreacyjnych	Wartość rezultatu /j.m. -- 5 % - 10% poprawa wydolności parkingowej - 5% spadek przestępczości --	anie z realizacji projektu i osiągniętych celów, padanie ex-post	Brak realizacji zadań w sferze infrastruktury i współpracy z partnerami może przyczynić się do osiągnięcia niepełnych rezultatów
Produkty	Nazwa produktu - remont ciągów komunikacji - poprawa inf. rowerowej - miejsca parkingowe - wyremontowane ciągi komunikacji pieszej	Wartość produktu /j.m 2,0 km 15 urządzeń 20 szt	odbioru technicznego	Brak wsparcia finansowego dla realizacji zadań w sferze przestrzeni spowoduje uzyskanie jedynie cząstkowych produktów
Zadania	Nazwa zadania 1. prace remontowe 2. montaż wyposażenia 3. wdrażanie, rozliczenie	Wydatki/koszty całkowite w PLN 4 mln zł (wariant maksymalny) 2,5 mln zł (wariant niezbędny)		
		Wydatki/koszty kwalifikowane w PLN Na poziomie 90% wartości projektu		
		Wysokość wnioskowanego dofinansowania w PLN		1,5 mln zł

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

Sytuacja wyjściowa	Zadanie stanowi praktyczny przykład oparcia zintegrowanych działań rewitalizacyjnych o infrastrukturę poprawiającą funkcjonalność infrastruktury w sektorze drogowym, dostęp do obszarów rewitalizowanych
Oznaczenie projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projekt z zakresu mieszkalnictwa 2. [x] Projekt dotyczy zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz poprawy atrakcyjności miasta [x] 3. Projekt dotyczy oferowania usług promujących równość szans i zapobiegających wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych, uchodźców i imigrantów oraz ludzi młodych 4. Projekt dotyczy zagospodarowania/rekultywacji terenu przemysłowego 5. Projekt dotyczy zagospodarowania/rekultywacji terenu powojkowego

Matryca Logiczna projektu		Działanie 5.5.1	Wnioskodawca:	
Tytuł projektu Podprojekt Nr 3: Przebudowa infrastruktury technicznej, kanalizacyjnej w zakresie rozdzielania kanalizacji ogólnospławnej na sanitarną i deszczową			Gmina Nowogard	
			Partnerzy projektu PUWiS Nowogard,	
Adresaci/grupa docelowa: mieszkańcy miasta				
Przewidywana data zgłoszenia wniosku o dofinansowanie (kwartał i rok)	Przewidywana data rozpoczęcia inwestycji np. data zawarcia umowy z wykonawcą pierwszego zamówienia (kwartał i rok)	Przewidywana data zakończenia rzeczowego inwestycji np. data odbioru(kwartał i rok)	Ilość przetargów	Przewidywana data ogłoszenia ostatniego zamówienia publicznego
I/2011	II/2011	II/2012	1 – roboty 1- usługi	30.03.2011
	Logika interwencji	Obiektywnie weryfikowalne wskaźniki	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko
Cel ogólny projektu	Poprawa stanu środowiska w wyniku modernizacji podstawowej infrastruktury obszaru rewitalizowanego			
Rezultaty	<i>Nazwa rezultatu</i> - ograniczenie dopływu wód deszczowych na oczyszczalnię ścieków - obniżenie kosztów w gospodarce wodno-ściekowej - poprawa uzbrojenia umożliwiającą realizację pozostałych działań w ramach Projektu Zintegrowanego	Wartość rezultatu /j.m. - 5% (m3) - 50 000 zł / rok --	anie z realizacji projektu i osiągniętych celów, padanie ex-post	Brak realizacji pozostałych zadań w sferze infrastruktury wodno-kanalizacyjnej może przyczynić się do osiągnięcia niepełnych rezultatów
Produkty	<i>Nazwa produktu</i> - budowa kanalizacji deszczowej - poprawa inf. rowerowej - miejsca parkingowe - wyremontowane ciągi komunikacji pieszej	Wartość produktu /j.m 2,0 km 15 urzędzeń 20 szt 1,0 km	odbioru technicznego	Brak wsparcia finansowego dla realizacji zadań w sferze przestrzeni spowoduje uzyskanie jedynie cząstkowych produktów

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

Zadania	Nazwa zadania 1. prace remontowe 2. montaż wyposażenia 3. wdrażanie, rozliczenie	Wydatki/koszty całkowite w PLN 6 mln zł (wariant maksymalny) 2 mln zł (wariant niezbędny)	
		Wydatki/koszty kwalifikowane w PLN Na poziomie 75 % wartości projektu	
		Wysokość wnioskowanego dofinansowania w PLN	0,7 mln zł
Sytuacja wyjściowa	W obszarze rewitalizowanym należy wyeliminować trudności w sferze infrastruktury wodno – kanalizacyjnej – przełączenia kanalizacji wraz z budową fragmentów sieci kanalizacji deszczowej		
Oznaczenie projektu	<ol style="list-style-type: none"> Projekt z zakresu mieszkalnictwa [x] Projekt dotyczy zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz poprawy atrakcyjności miasta [x] Projekt dotyczy oferowania usług promujących równość szans i zapobiegających wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych, uchodźców i imigrantów oraz ludzi młodych Projekt dotyczy zagospodarowania/rekultywacji terenu przemysłowego Projekt dotyczy zagospodarowania/rekultywacji terenu powojkowego 		

Matryca Logiczna projektu		Działanie 5.5.1	Wnioskodawca:	
Tytuł projektu Podprojekt Nr 4: Poprawa zagospodarowania przestrzeni terenów otwartych między budynkami wielorodzinnymi oraz poprawa warunków termicznych budynków wielorodzinnych			Spółdzielnia Mieszkaniowa Gardno	
			Partnerzy projektu: Gmina Nowogard	
Adresaci/grupa docelowa: mieszkańcy miasta				
Przewidywana data zgłoszenia wniosku o dofinansowanie (kwartał i rok)	Przewidywana data rozpoczęcia inwestycji np. data zawarcia umowy z wykonawcą pierwszego zamówienia (kwartał i rok)	Przewidywana data zakończenia rzeczowego inwestycji np. data odbioru(kwartał i rok)	Ilość przetargów	Przewidywana data ogłoszenia ostatniego zamówienia publicznego
I/2011	II/2011	III/2015	3 – roboty 1- usługi	30.03.2013
	Logika interwencji	Obiektywnie weryfikowalne wskaźniki	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko
Cel ogólny projektu	Poprawa warunków termicznych budynków o najgorszych parametrach, a także przestrzeni obszaru rewitalizowanego			
Rezultaty	Nazwa rezultatu - poprawa estetyki przestrzeni, - poprawa bezpieczeństwa - poprawa warunków termicznych - poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej	Wartość rezultatu /j.m. - poprawa jakościowa -- - spadek wykroczeń – 10/rok - 30% [redukcja strat ciepła] - 3 nowe podmioty	anie z realizacji projektu i osiągniętych celów, padanie ex-post	Brak realizacji pozostałych zadań w sferze infrastruktury i przestrzeni może przyczynić się do osiągnięcia niepełnych rezultatów

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

Produkty	Nazwa produktu - docieplenie obiektów - wykonanie zagospodarowania przestrzeni - miejsca parkingowe - wyremontowane ciągi komunikacji pieszej	Wartość produktu /j.m 10 szt 20 000 m2 20 szt 1,0 km	odbioru technicznego	Brak wsparcia finansowego dla realizacji zadań w tej sferze spowoduje uzyskanie jedynie cząstkowych produktów
Zadania	Nazwa zadania 1. prace remontowe 2. wdrażanie, rozliczenie	Wydatki/koszty całkowite w PLN 12 mln zł (wariant maksymalny) 9 mln zł (wariant niezbędny)		
		Wydatki/koszty kwalifikowane w PLN Na poziomie 40 % wartości projektu		
		Wysokość wnioskowanego dofinansowania w PLN		4,0 mln zł
Sytuacja wyjściowa	Zadanie istotne z punktu widzenia celów rewitalizacji. Problemy w sferze przestrzeni, także liczne problemy społeczne dotyczą terenów otwartych miasta na obszarze blokowisk. Obok potrzeb w zakresie rewitalizacji przestrzeni istnieją tutaj również potrzeby w zakresie poprawy warunków termicznych. Blisko 30 % powierzchni terenów mieszkalnych w obszarze rewitalizowanym stanowi własność spółdzielni mieszkaniowych.			
Oznaczenie projektu	<ol style="list-style-type: none"> Projekt z zakresu mieszkalnictwa ☒ Projekt dotyczy zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz poprawy atrakcyjności miasta ☐ Projekt dotyczy oferowania usług promujących równość szans i zapobiegających wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych, uchodźców i imigrantów oraz ludzi młodych Projekt dotyczy zagospodarowania/rekultywacji terenu przemysłowego Projekt dotyczy zagospodarowania/rekultywacji terenu powojkowego <p>Uwaga: w przypadku zastrzeżeń dot. kwalifikowalności zadania polegającego na poprawie warunków termicznych jako zadania z zakresu mieszkalnictwa element ten realizowany będzie poza LPR, a zgłoszone zadanie obejmie wyłącznie poprawę sfery przestrzeni</p>			

Matryca Logiczna projektu		Działanie 5.5.1		Wnioskodawca:	
Tytuł projektu Podprojekt Nr 5: Poprawa jakości i rozwój sfery usług, w tym usług publicznych w wyniku rewitalizacji budynku usługowego byłego hotelu Cisy - stworzenie Centrum usługowo-administracyjnego				Starostwo Powiatowe w Goleniowie	
				Partnerzy projektu: Gmina Nowogard, Powiatowy Urząd Pracy w Goleniowie	
Adresaci/grupa docelowa: mieszkańcy miasta i gminy, podmioty prowadzące działalność gospodarczą					
Przewidywana data zgłoszenia wniosku o dofinansowanie (kwartał i rok)	Przewidywana data rozpoczęcia inwestycji np. data zawarcia umowy z wykonawcą pierwszego zamówienia (kwartał i rok)	Przewidywana data zakończenia rzeczowego inwestycji np. data odbioru(kwartał i rok)	Ilość przetargów	Przewidywana data ogłoszenia ostatniego zamówienia publicznego	
I/2011	II/2012	IV/2013	1 – roboty 1- usługi	30.05.2012	
	Logika interwencji	Obiektywnie weryfikowalne wskaźniki	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko	
Cel ogólny projektu	Poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej i obsługi administracyjnej podmiotów				

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

	obszaru rewitalizowanego			
Rezultaty	Nazwa rezultatu - poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej - poprawa funkcjonowania administracji lokalnej - poprawa warunków termicznych obiektu - dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych - poprawa estetyki ścisłego centrum	Wartość rezultatu /j.m. - 10 podmiotów - 2 podmioty - 25% oszczędność - 1 obiekt - poprawa jakościowa	Sprawozdanie z realizacji projektu i osiągniętych celów, padanie ex-post	Nie dotyczy
Produkty	Nazwa produktu - docieplenie obiektów - dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych	Wartość produktu /j.m	odbioru technicznego	Brak wsparcia finansowego dla realizacji zadania spowoduje uzyskanie jedynie częściowych produktów przy realizacji ze środków własnych
Zadania	Nazwa zadania 1. prace remontowe 2. wdrażanie, rozliczenie	Wydatki/koszty całkowite w PLN 5 mln zł (wariant maksymalny) 3,5 mln zł (wariant niezbędny) Wydatki/koszty kwalifikowane w PLN Na poziomie 90 % wartości projektu		
		Wysokość wnioskowanego dofinansowania w PLN		2,0 mln zł
Sytuacja wyjściowa	Podprojekt stanowi ściśle powiązane z działaniami porządkowania centrum miasta podejmowanymi przez gminę i innych uczestników. Niezbędna jest termomodernizacja obiektu, jak i uczynienie go dostępnym dla potrzeb osób niepełnosprawnych, remont wejścia, jak i uporządkowanie zaplecza budynku (przewidziano do realizacji w ramach odrębnego podprojektu).			
Oznaczenie projektu	<ol style="list-style-type: none"> Projekt z zakresu mieszkalnictwa ☒ Projekt dotyczy zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz poprawy atrakcyjności miasta ☒ Projekt dotyczy oferowania usług promujących równość szans i zapobiegających wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych, uchodźców i imigrantów oraz ludzi młodych Projekt dotyczy zagospodarowania/rekultywacji terenu przemysłowego Projekt dotyczy zagospodarowania/rekultywacji terenu powojkowego 			

Matryca Logiczna projektu		Działanie 5.5.1		Wnioskodawca:	
Tytuł projektu Podprojekt Nr 6: Rewitalizacja budynku przy ul. Wojska Polskiego 3 na potrzeby utworzenia Centrum Integracji Społecznej				Gmina Nowogard (Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogardzie)	
				Partnerzy projektu: Gmina Nowogard, Powiatowy Urząd Pracy w Goleniowie	
Adresaci/grupa docelowa: mieszkańcy miasta i gminy, podmioty prowadzące działalność gospodarczą					
Przewidywana data zgłoszenia wniosku o dofinansowanie (kwartał i rok)	Przewidywana data rozpoczęcia inwestycji np. data zawarcia umowy z wykonawcą pierwszego zamówienia (kwartał i rok)	Przewidywana data zakończenia rzeczowego inwestycji np. data odbioru(kwartał i rok)	Ilość przetargów	Przewidywana data ogłoszenia ostatniego zamówienia publicznego	

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

I/2011	II/2013	IV/2014	1 – roboty 1- usługi	30.05.2013
	Logika interwencji	Obiektywnie weryfikowalne wskaźniki	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko
Cel ogólny projektu	Poprawa warunków prowadzenia działalności społecznej na rzecz obszaru gminy, w tym w szczególności obszaru rewitalizowanego dla realizacji celów LPR			
Rezultaty	Nazwa rezultatu - możliwość realizacji programów społecznych - poprawa warunków funkcjonowania obiektów infrastruktury o charakterze społecznej - dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych - stworzenie nowoczesnego miejsca spotkań i integracji społecznej-	Wartość rezultatu /j.m. - 4 programy - 1 obiekt - 1 obiekt - 300 osób-użytkowników	Sprawozdanie z realizacji projektu i osiągniętych celów, padanie ex-post	Nie dotyczy
Produkty	Nazwa produktu - remont obiektu - dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych	Wartość produktu /j.m	odbioru technicznego	Brak wsparcia finansowego dla realizacji zadania spowoduje uzyskanie jedynie częściowych produktów przy realizacji ze środków własnych
Zadania	Nazwa zadania 1. prace remontowe 2. wdrażanie, rozliczenie	Wydatki/koszty całkowite w PLN 1,5 mln zł (wariant optymalny) 1,2 mln zł (wariant niezbędny) Wydatki/koszty kwalifikowane w PLN Na poziomie 95 % wartości projektu		
		Wysokość wnioskowanego dofinansowania w PLN		0,75 mln zł
Sytuacja wyjściowa	Skala problemów społecznych w mieście uzasadnia utworzenie Centrum. Planowany jest remont budynku, który pełniłby procesie rewitalizacji kluczową rolę. W ramach projektów rewitalizacyjnych charakterze działań społecznych składających się na niniejszy Program przewidziano również utworzenie punktu konsultacyjnego ds. rewitalizacji, gdzie zainteresowani mieszkańcy obszaru rewitalizacji – głównie z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym mogą uzyskać ukierunkowanie swoich planów i pomoc w ich realizacji.			
Oznaczenie projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projekt z zakresu mieszkalnictwa 2. [x] Projekt dotyczy zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz poprawy atrakcyjności miasta [x] 3. Projekt dotyczy oferowania usług promujących równość szans i zapobiegających wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych, uchodźców i imigrantów oraz ludzi młodych 4. Projekt dotyczy zagospodarowania/rekultywacji terenu przemysłowego 5. Projekt dotyczy zagospodarowania/rekultywacji terenu powojkowego 			

Matryca Logiczna projektu	Działanie 5.5.1	Wnioskodawca:
Tytuł projektu		Gmina Nowogard
Podprojekt Nr 7: Poprawa bezpieczeństwa poprzez objęcie monitoringiem wybranych		(Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogardzie)

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

obszarów i obiektów na obszarze rewitalizowanym		Partnerzy projektu: Komisariat w Nowogardzie (KPP Golenów)		
Adresaci/grupa docelowa: mieszkańcy miasta i gminy, podmioty prowadzące działalność gospodarczą				
Przewidywana data zgłoszenia wniosku o dofinansowanie (kwartał i rok)	Przewidywana data rozpoczęcia inwestycji np. data zawarcia umowy z wykonawcą pierwszego zamówienia (kwartał i rok)	Przewidywana data zakończenia rzeczowego inwestycji np. data odbioru(kwartał i rok)	Ilość przetargów	Przewidywana data ogłoszenia ostatniego zamówienia publicznego
I/2011	II/2013	IV/2014	1 – roboty 1- usługi	30.05.2013
Cel ogólny projektu	Logika interwencji	Obiektywnie weryfikowalne wskaźniki	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko
	Poprawa warunków prowadzenia działalności społecznej na rzecz obszaru gminy, w tym w szczególności obszaru rewitalizowanego dla realizacji celów LPR			
Rezultaty	Nazwa rezultatu - możliwość realizacji programów społecznych - poprawa warunków funkcjonowania obiektów infrastruktury o charakterze społecznej - dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych - stworzenie nowoczesnego miejsca spotkań i integracji społecznej-	Wartość rezultatu /j.m. - 4 programy - 1 obiekt - 1 obiekt - 300 osób-użytkowników	Sprawozdanie z realizacji projektu i osiągniętych celów, padanie ex-post	Nie dotyczy
Produkty	Nazwa produktu - remont obiektu - dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych	Wartość produktu /j.m 1 szt	Protokół odbioru technicznego	Brak wsparcia finansowego dla realizacji zadania spowoduje uzyskanie jedynie częściowych produktów przy realizacji ze środków własnych
Zadania	Nazwa zadania 1. prace remontowe 2. wdrażanie, rozliczenie	Wydatki/koszty całkowite w PLN 0,2 mln zł Wydatki/koszty kwalifikowane w PLN Na poziomie 95 % wartości projektu		
		Wysokość wnioskowanego dofinansowania w PLN		0,13 mln zł
Sytuacja wyjściowa	Skala problemów społecznych w mieście uzasadnia utworzenie Centrum. Planowany jest remont budynku, który pełniłby procesie rewitalizacji kluczową rolę. W ramach projektów rewitalizacyjnych charakterze działań społecznych składających się na niniejszy Program przewidziano również utworzenie punktu konsultacyjnego ds. rewitalizacji, gdzie zainteresowani mieszkańcy obszaru rewitalizacji – głównie z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym mogą uzyskać ukierunkowanie swoich planów i pomoc w ich realizacji.			
Oznaczenie projektu	<ol style="list-style-type: none"> Projekt z zakresu mieszkalnictwa ☒ Projekt dotyczy zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz poprawy atrakcyjności miasta ☐ Projekt dotyczy oferowania usług promujących równość szans i zapobiegających wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych, uchodźców i imigrantów oraz ludzi młodych Projekt dotyczy zagospodarowania/rekultywacji terenu przemysłowego 			

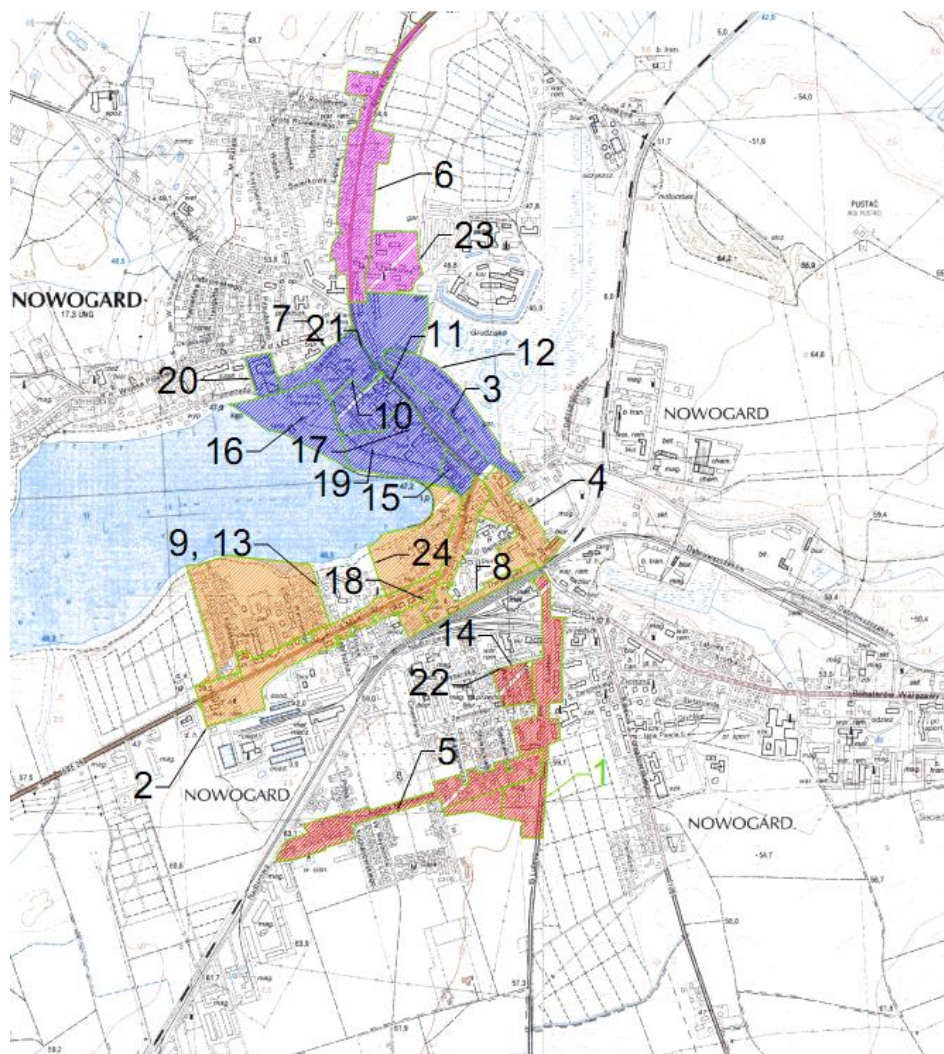

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015

5. Projekt dotyczy zagospodarowania/rekultywacji terenu powojkowego				
Matryca Logiczna projektu		Działanie 5.5.1		Wnioskodawca:
Tytuł projektu Podprojekt Nr 8: Organizacja Punktu Informacji Kulturalno-Turystycznej				Gmina Nowogard
				Partnerzy projektu: Nowogardzki Dom Kultury
Adresaci/grupa docelowa: mieszkańcy miasta i gminy, podmioty prowadzące działalność gospodarczą				
Przewidywana data zgłoszenia wniosku o dofinansowanie (kwartał i rok)	Przewidywana data rozpoczęcia inwestycji np. data zawarcia umowy z wykonawcą pierwszego zamówienia (kwartał i rok)	Przewidywana data zakończenia rzeczowego inwestycji np. data odbioru(kwartał i rok)	Ilość przetargów	Przewidywana data ogłoszenia ostatniego zamówienia publicznego
I/2011	II/2012	IV/2012	1 – roboty 1- usługi	30.05.2012
Cel ogólny projektu	Logika interwencji Tworzenie i wsparcie nowych kierunków działalności gospodarczej dla obszaru rewitalizowanego	Obiektywnie weryfikowalne wskaźniki	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko
Rezultaty	Nazwa rezultatu - możliwość realizacji programów społecznych - poprawa warunków funkcjonowania obiektów infrastruktury o charakterze społecznej - dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych - stworzenie nowoczesnego miejsca spotkań i integracji społecznej-	Wartość rezultatu /j.m. - 4 programy - 1 obiekt - 1 obiekt - 300 osób-użytkowników	Sprawozdanie z realizacji projektu i osiągniętych celów, padanie ex-post	Nie dotyczy
Produkty	Nazwa produktu - remont obiektu - dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych	Wartość produktu /j.m	odbioru technicznego	Brak wsparcia finansowego dla realizacji zadania spowoduje uzyskanie jedynie częściowych produktów przy realizacji ze środków własnych
Zadania	Nazwa zadania 1. prace remontowe 2. wdrażanie, rozliczenie	Wydatki/koszty całkowite w PLN 0,2 mln zł		
		Wydatki/koszty kwalifikowane w PLN Na poziomie 95 % wartości projektu		
		Wysokość wnioskowanego dofinansowania w PLN		0,13 mln zł
Sytuacja wyjściowa	Poprawa zagospodarowania kulturalnego i promocji kultury jest niezbędnym elementem na obszarze rewitalizowanym. Organizacja punktu informacyjnego będzie miała miejsce w istniejącym budynku Domu Kultury. Równolegle do podejmowanych działań infrastrukturalnych, dla realizacji celów LPR podjęte zostaną działania promocyjne w zakresie turystyki i kultury. Elementy te występują tutaj łącznie i wzajemnie się uzupełniają. Stwierdzono niedostatek działań w tym zakresie. Utworzenie punktu przyczyni się do rozwoju turystycznego miasta, które pretenduje do większego niż dotychczas udziału na mapie turystyczno-kulturalnej regionu.			
Oznaczenie projektu	1. Projekt z zakresu mieszkalnictwa 2. [x] Projekt dotyczy zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz poprawy atrakcyjności miasta [x]			

	3. Projekt dotyczy oferowania usług promujących równość szans i zapobiegających wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych, uchodźców i imigrantów oraz ludzi młodych 4. Projekt dotyczy zagospodarowania/rekultywacji terenu przemysłowego 5. Projekt dotyczy zagospodarowania/rekultywacji terenu powojkowego

Załącznik Nr 3: Mapa obszaru rewitalizacji

Załącznik 4: ocena oddziaływania na środowisko – opinia Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie

OD :RDOŚ SZCZECIN

NR FAKSU :48+91 4305229

23 WRZ, 2010 15:03

STR. 1

Szczecin, dnia 23 września 2010 r.

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W SZCZECINIE**

RDOŚ-32-WOOS.OSZP-7040/41/11/10/as

**Burmistrz Miasta Nowogard
Plac Wolności 1
72-200 Nowogard**

Działając na podstawie art. 54 ust. 1 i art. 57 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.), w odpowiedzi na pismo z dnia 15 września 2010 r. (data wpływu 16 września 2010 r.), znak: WRLiP-0717/113/2010, dotyczące zaopiniowania projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015 wraz z prognozą oddziaływania programu na środowisko, uprzejmie informuję, co następuje.

1. Przedmiotowy dokument ma charakter programowy i wyznacza cele oraz kierunki działań przewidziane do realizacji na terytorium miasta Nowogard w zakresie rewitalizacji wyznaczonych obszarów miasta w ścisłym powiązaniu z racjonalną gospodarką przestrzenną i rozwojem przedsiębiorczości, w poszanowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Obecna aktualizacja lokalnego programu rewitalizacji ustala działania rewitalizacyjne na lata 2010-2015.
2. Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015 jest zgodny z „Wytycznymi w zakresie opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji” Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego. Opracowany został w celu określenia i zidentyfikowania potrzeb w zakresie rewitalizacji zdegradowanych przestrzennie, społecznie i ekonomicznie obszarów miasta Nowogard.

Tel: (091) 43-05-200
Fax: (091) 43-05-229
Adres: ul. Jagiellońska 32, 70-382 Szczecin

1

3. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015 wskazuje jakie działania powinny zostać podjęte w drodze realizacji przyjętych projektów w celu poprawy warunków życia mieszkańców miasta Nowogard, ich integracji, przeciwdziałaniu patologiom społecznym, ożywieniu gospodarczemu, poprawie stanu środowiska naturalnego, adaptacji nowych funkcji do istniejących potrzeb oraz poprawy estetyki przestrzeni miejskiej. Ma to spowodować nadanie wyznaczonemu obszarowi nowych funkcji gospodarczych, społecznych i rekreacyjnych oraz prowadzić w efekcie do intensywnego rozwoju miasta Nowogard.
4. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015 ma służyć koncentracji środków finansowych i efektywności ich wykorzystania. Jest dokumentem strategicznym, na podstawie którego, na obszarze kryzysowym będą realizowane zadania inwestycyjne przez Miasto i inne jednostki organizacyjne, jak również inne działania w zakresie polityki społecznej, wspierania przedsiębiorczości i komunikacji.
5. Procesy rewitalizacyjne mają charakter dynamiczny. Istotnym elementem Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015 jest bieżąca ocena aktualnych potrzeb oraz priorytetów na poziomie miasta Nowogard. Ocena potrzeb powinna dotyczyć wskazania projektów, które należy realizować w pierwszej kolejności oraz wyboru nowych obszarów gdzie muszą zostać skoncentrowane działania związane z rozwojem społeczno-gospodarczym.
6. W analizowanym dokumencie opisano stan środowiska oraz zidentyfikowano główne źródła i czynniki zagrożeń poszczególnych elementów środowiska na terenie obszarów poddanych rewitalizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015.
7. W trakcie prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015 zidentyfikowano nadrzędny cel rewitalizacji, którym jest identyfikacja problemów oraz określenie grup wymagających wsparcia. Na tej bazie planuje się inwestycje i działania będące odpowiedzią na zidentyfikowane problemy w sferach: społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej, co doprowadzić ma do przywrócenia świetności tych obszarów, poprzez wprowadzanie na nich nowych funkcji lub przywrócenie funkcji historycznych.
8. Planowane inwestycje w ramach projektu zintegrowanego podzielono na trzy rodzaje powiązanych ze sobą działań:
  - rozwój gospodarczy – ożywienie gospodarcze, zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczej generujących nowe miejsca pracy,
  - rozwój społeczny – zapobieganie patologiom społecznym (przestępczości, marginalizacji, wykluczeniu), prewencja społeczna,
  - podniesienie atrakcyjności przestrzeni – rozwój infrastruktury, poprawa w przestrzeniach otwartych, zachowanie i promowanie dziedzictwa kulturowego oraz poprawa stanu środowiska naturalnego.

9. Założonymi efektami końcowymi wdrożenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015 będzie:

- pobudzenie gospodarcze miasta Nowogard,
- zwiększenie potencjału turystycznego,
- uzyskanie poprawy w sferze rozwiązywania problemów społecznych,
- poprawa bezpieczeństwa ludności,
- zminimalizowanie patologii społecznych,
- podniesienie atrakcyjności inwestycyjnych miasta.

10. W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015 wyznaczono jeden Projekt zintegrowany (PZ), który stanowi sekwencję powiązanych ze sobą działań mających na celu wyprowadzenie danego obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego. PZ składa się z podprojektów infrastrukturalnych i pozostałych realizowanych przez gminę oraz innych partnerów procesu rewitalizacji. W ramach Projektu Zintegrowanego, w wyniku diagnoz stanu aktualnego zaplanowano 19 podprojektów i 8 zadań.

11. W zakresie poszczególnych sfer działań wyznaczone zostały następujące cele strategiczne w sferze społecznej, w sferze gospodarczej oraz w sferze przestrzennej.

12. W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015 zaplanowano do realizacji działania przestrzenne, gospodarcze i społeczne, mające na celu wyprowadzenie przedmiotowych obszarów ze stanów kryzysowych.

13. Załączona prognoza oddziaływania na środowisko (K. Dąbrowski Nowogard, wrzesień 2010 r.) wypełnia zapisy art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.).

14. W najbliższym sąsiedztwie terenów objętych Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015 znajdują się obszary chronione w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz.U. z 2009 r. nr 151 poz. 1220 ze zm.):

- zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Sarni Las” – ZPK – 1,
- użytek ekologiczny „Szuwary Nowogardzkie”.

15. Projekty w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015 zlokalizowane są wyłącznie na terenie miasta, silnie przekształcony antropogenicznie jako teren zurbanizowany.

16. W związku z realizacją programu nie przewiduje się naruszenia struktury środowiskowej ani też spójności, integralności i właściwego funkcjonowania obszarów Natura 2000.

W związku z powyższym, nie wnoszę uwag do przedłożonego projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowogard na lata 2010-2015.

DR PRZEMYSŁAW ŁAGODZKI
OCENIENIE DO OPIEKUNIA
W SZCZECINIE
3